

Anteckningar och Minnen
af
Wilhelmina von Hallwyl
f. Kempe

De must jeg ikke mere
kun skrive i bogen
stort som Karlsson afbale mine
anmærkelser i denne bok

Willkommen om Jule

1844

Som ende barnet till Bruksägare Wilhelm Heinrich (Henrik) Kempe från Stralsund och dennes maka Johanna, f. Wallis, som var hans höttilige kusin, blef jag född 1 Oktober 1844 i Stockholm, i 3:de våningen af Schinkeliska huset, dåvarande adress Kornhamnstorg 2 (f.d. Lilla Nygatan 29, nuvarande Kornhamnstorg 4), där mina föräldrar bodde, tills min mor blef änka 1883.

1845

Enligt min mors årsanteckningar reste min far en del af sommaren för vårdandet af sin hälsa till Franzensbad och min mor tillbragte den tiden med mig hos min mormor Friederika Wallis, f. Wallis, på Tybeks, 6te Wemmenhögs socker, Skåne. Denne egendom hade mormor fått af sina föräldrar och vistades där varje sommar. Enligt min mors berättelse från barndomen reste mormor varje år till Skåne med alla 7 barnen i en stor resvagn förspänd med 4 hästar i bredd samt en informator i en kärre. På hösten återvände mormor till Stockholm. Under dessa långa resor satt min mor som var mycket musikalisk och läste noter i stället för barnböcker. Mormor fortsatte med resorna tills hennes yngste son Albrecht Baltzar fick Tybeks i arrende. Så länge min mormor vistades på Tybeks skötte hon själv gården med hjälp af en tysk inspektör och tog del i allt, var till och med hela dagarna ute på gårdarna och kontrollerade arbetet. Huskellet fick en flicka Pern från Tyskland sköta.

1846

Enligt min mors årsanteckningar var jag under sommaren med mine föräldrar i Strömstad.

1847

Enligt min mors årsanteckningar var jag med mina föräldrar och min mormor en del af sommaren på Norderney. Jag minns att jag i Stockholm ofta lekte med en flicka Emma Beskow, hvars föräldrar bodde i en af väningarna under oss, men hon dog i skarlatanfieber den 7 April 1850. En gång haf jag instängt i en mörkt garderob, emedan jag misst min mors lilla svarta tår Caster i nosen.

1848

Enligt min mors årsanteckningar voro vi hela hösten på Tybeck hos mormor, men här af minns jag ingenting.

1849

Enligt min mors årsanteckningar flyttade vi till ett litet sommarställe på Karlberg, som min far hade. Där lekte jag med andra barn, och jag minns att min far dagligen for in till staden i sin giga. På hösten reste vi till Hammarby, Seltys socker, Hålsand. Denna egendom köpte mormor af moster Fredrika och hennes make, Grosshandlare Ernst Schlegel, sedan den sistnämnde gjort konkurs i Stockholm. Vid denna tid lärde jag känna en flicka vid min ålder Maria Heurlin f. 24 April 1843, dotter till Grosshandlare Samuel Heurlin, som bodde vid Stora Nygatan, med hvarne fick jag ofta leka. Dessutom hade jag hvarje sönd. & helgdag mina kusiner, som alla voro pojkar att roa mig med, ty det var sed och bruk att mormor och hennes i Stockholm boende barn alternerade om sönd. & helgdagarna att äta middag hos hvarandra. Den tiden var middagen kl. 2:30. Efter maten togo herrarna sig en promenad, min mor och varsligtvis en stund i ett soffhörn och sof. Mormor hade sedan patience med henne eller

någon af mosterns, dessa voro Mathildas gift med Med. Dr. Fredrik Hök och August F. Forsell,
gift med mosterns bror Albrecht Wallis, som bodde i samma hus som mormor, han st, han 2 tr. upp.
Huset tillhörde mormor och var ett tvåvåningshus, som låg vid Hornsgatan 33. Tomten omfattade
hela västra sidan af det lilla Fredrikstorg ända till St. Paulsgatan jämte innerför liggande ymlig
gård och trädgård. I bland spelades det Kille eller Svarta räf för att roa oss barn. Bortom käll-
kon kusk och Kontorskarlen och hemstade hvar sitt herrskap. Man bar en lykte på långt skäp,
med två stearinljus, föräldrarnas lykter finns tyvärr inte mera. Ingen kan föreställa sig, huru
mörkt och smutsigt det då för tiden var på Stockholms gator.

1850

Enligt min mors årsanmärkingar bodde vi återigen sommaren på Karlberg, men gjorde ingen
vidare resa. Vintern förflöt naturligtvis som den föregående.

1851

Vid 6-7 år skickades jag i en småbarnsskola, som en främling höll i (själfva) staden mellan
broarna, men hennes namn har jag glömt. Sommaren voro vi återigen på Karlberg och en kortare
tid på Sjunde, som min far skapade. Där bodde vi för den korta tiden i ett vindrum i den
dåvarande lilla Inspektorsbostaden och jag minns väl huru jag en gång fick besöka af min mor,
emedan jag gått ett stycke från bostaden och plöskat blånär och därvid fläkat ner både
byxor och klädning. Det var ungefär på den plats, där min far 1861-1862 byggde sig en
egen villa och min mor anlade trädgården; sedan dess har mycket ändrats på platsen.

Vintern som varligt. Till sommaren hyrde mina föräldrar ett sommarställe på Charlottendal utanför
 Hornstull, som de flera gånger är inköpte och förtorade, men 1865 åter försålde, emedan de åter började bli rätt
 sträflig så nära Stockholm. Senare hälften af juli och augusti fick jag resa med min mor och mormor
 till Stralsund, och vi foro med ångfäst från Stockholm. I Stralsund skulle min mormor
 taga reda på arbetet efter sin mor samt besöka sin ogifte syster Johanna (Pulver-Wallis s.k.),
 emedan hennes far haft stora severanser till Napoleon-kriget och sin svägerskas syster Maria Henke,
 f. Wallis, min farmor. Tiden i Stralsund minns jag mycket väl, Tant Johanna bodde ensam
 sitt eget hus länge gata 425 och vi hade våra rum i huset bredvid hos en bagare eller något
 dylikt, ty ett hotel fanns troligen ike i staden. Jag var dagligen hos henne och ännu i denna
 stund kan jag ike förstå, hvad som drog mig till denna gamla boäriga gamla, som alla
 kallade egendomlig. Hon satt nästan alltid, klädd i en enkel svart klänning, vid fönstret i sitt rum,
 på nedre botten på en stor fönsterbänk och jag på pallan vid hennes fötter, aldrig fick jag några
 sötsaker eller leksaker af henne och inte spelade hon sig med mig. Endast en gång fick jag gå upp
 på vinden med henne, där det stod fullt med saker, däribland minns jag ett litet hus med en figur,
 som stod i dörren, förmodligen en barometer. Då vi lemnade Stralsund, fick jag en Bibel af henne,
 som jag sedan använde vid min Konfirmation. Min mor var flera gånger inne hos tant
 Johanna för att ursäkte sig, emedan jag var omöjlig att hålla hemma, och hvar gång svarade hon på
 slat tycke: "låt henne vara här". Till mine kusiner von Voigts-Rhetz, hvilka för var kommandant i
 Stralsund, gick jag alltid under stora protester, fastän de alltid voro snälla emot mig och jag där
 kunde springa och leka så mycket jag ville. Kommandanten William von Voigts-Rhetz var
 gift 2:a gången med min moster Albertine Wallis. I Oktober fick jag en lärarinna, Mamzell
 Caroline Pflaum, född i Nürnberg. Först var det meningar att jag skulle ha en Mamzell
 Fanny Berg og från Schwab, hvilken då var som sällskap hos min mors syster Amalia,
 gift med Kammarherren Adolph von Bülow på Bjursjölagård, Ö. Rörstorps socker, Skåne, men så stannade
 hon hos Bülow och skaffade i sitt ställe Mamzell Caroline Pflaum, som hon kände
 från sin flicktid i flickpensionen i Schwab. Mamzell Pflaum var nog ingen förtäpplig
 lärarinna, ty i och med hennes ankomst, som jag så väl kommit ihåg och som jag önskar

1853

Tommasen på Charlottenborg och hela hofvet försläpades till Flammarens hus, ty hofvet gick i
Stockholm. Den morsan var afven där med sin dotter William von Kight-Rhitz, som hon
hade varit så länge hon lifde. Först på våren 1862 återvände hon till sina föräldrar, General
William von Kight-Rhitz, regerare vid Weisenburg och Kommandant i Kassel under kriget
1870-1871 och hennes maka, Albertina f. Wallis. Sedan flera år tillbaka hade morsan fått sin
älskade son Albertin Balthasar på Lybeks i arrende. Till följd häraf var hon numera som tidigare
på Flammarens hus, där gick hon dagligen som för på Lybeks ut på jätten, bländad som en gammal
hederlig bondgumma. När jag nu på gamla dagar tänker på henne, så begriper jag att hon
varit en kvinna, som i våra dagar kommit uti ett mycket, ty kriget och dess följder hade
beträffat henne.

1854

Saligt min mors ärendetänkningar voro vi fängsllutna vid fjuren. Sedan reste min mor med
mig till badorten Loka, där hon tog gyllerbad. Då för tiden var det ett litet anspäskolast ställe.
Efter Loka voro vi en längre tid på Lybeks hos moster Albertina, som gifte sig med Kamrat Ida
Berghman 20 augusti 1852 och haf inkling af död 1852. Utom oss voro där senade min mors systern
Mortilda och min syster Albertina von Kight-Rhitz med barn och stoffarna, ibland kom afven systern
Amalia von Bälzer på Bjergs gård på besök. Kamrati Caroline Pfau var en längre tid hos
sina släktingar i Tyskland, och då fick jag vara fri, vida gränset för anjolkshästarne o.s.v.,
så snart hon kom tillbaka var det slut med alla nöjen, ty något så ystligt som att se en flicka
vida gränset på en häst, kunde hon icke tåla. Längre fram kom min far och hämtade oss. Vi reste
då tillsammans med Sticks i buren sin väg till Stockholm. Vi hade för vår vägs fyra hästar i
bradd och ett färdud. Det var för mig ystliga åtta dagar. Flera nätter lägo vi på gräset med

Läkaren öfver oss, förmodligen var det obyr i sängarna eller frukta de man smitta, det vet jag inte säkert;
men föder oss till olika ganska blott, ty vi lefde mest på ägg och bröd vi hade med oss af matvaror från
Lybeck. Läkaren var ganska mörmer med sina öga barn och informator i många år, var och höst, senare
varan. Jag minns att ena huren vi, Wallisens och Böns i våra respektive dröcker brukade ledas till henne
till Fötter. Men när hon har många gånger talat om dessa resor och huru hon som barn satt och läste noter
i stället för böcker, hon var mycket musikalisk. Ännu vid 90 år då man stod i ett annat rum och hörd hennes
hennes fingrar glida öfver tangenterna, skulle man kunna tro, att det var en 30-40 åring, som handskades
med pianot. Huset var vi på Charlottenlund och vistades i Stockholm.

1855

Enligt min mors berättelser var vi både fött hemman, således min mor vid fjundra
och Charlottenlund och min far vid Charlottenlund. För mig gällde den ena dagen som den andra, nämligen
när vi var i af. Jag hade också allt efter hand under Mansell Pfeifers ledning blottat en liten
intressen på mig, att en man hade föreslagit att jag skulle tjäna några barn till mig, så kunde jag
enligt mig, af sådant att de skulle förtäras mineralvattnet, för öfrigt läste jag sagor och fick bröderna.
Det föreföll att jag kunde sitta stundade på en stol och leka med en småsak. Dock har aldrig varit
min fröjelse, sedan de ibland tog till värden. Mellan 1853 och 1855 fick jag af min far en liten svinn
som ligger i ett hus som hade varit fullt, och denna blif början till mine samlingar. På Charlottenlund
blef jag mycket sjuk i minnet. Vid detta tillfälle gaf min mor bror Erik, som var en husläkare, Holmells
sag minnens barn hur brödselstoftet med bröd värde sig i matskåden. Efter medicinen svälde min
lopar. Min syster blef också allt mindre. Jag fick då behandling på gymnastiskt-ortopediska
institutet i Stockholm Brottninggatan 29 hos ena doktorn Herman Lathberg, men när denna efter
flera år icke hjälpte, överlades jag till ortopediska institutet för medelst, Mästersamuelsgatan 39,
som förutskades för Lathberg.

1856

Enligt min mors berättelser voro vi sommaren på Charlottenborg och i Strömstad, där jag hade mig med att
 plöja smär, som ännu ligger kvar i min smärre berättelse - samt vintern i Stockholm.

1857

Enligt min mors berättelser voro vi sommaren på Charlottenborg. Min mor, svärmor och svöstarinna Fredrika
 Schlegel och storsyster von Bülow reste till Stralsund för att ordna bort efter morrens syster, Johanna Waller
 som blifvande jennari 1857 i sitt eget hem. Hon bodde på en i med sin jagade i ett af städerna
 äldre hus vid Langenstrasse N. 45 (Langenstrasse Lit. B. N. 164) och var för mycket i det. Då hon
 anträffades mördad i sin bostad, behölls även tjänsteman hennes jagade fastman. Denne nekade
 emellertid för brottet under uppgifvande att han visste hem tjänstmannen var, men sade sig
 icke kunna uppge detta. På grund af sitt nekande kunde han icke dömas till döden, men
 kvarhölls i fängelse. Efter flera år kallade en fiktiv utaf Stralsund sin präst för att
 på sin dödsbädd aflägga bekännelsen att han var den skyldige till mordet och att den efter
 mordet fängslade var oskyldig. Då prästen omedelbart meddelade detta till myndigheterna
 i och för den oskyldigt straffades frigifning hade denne just aflidit. Dess utgifter lämnades
 Professor Nils Fittberg af Rikets Råd vid Mariakyrkan i Stralsund vid den förra besöket därifrån
 omkring 1 juli 1920. Rikets Råd hade nämligen som barn bott invid den mördades hus och minade
 sig ännu lifligt denna händelse (jämte afven befr. från honom 9 oktober 1921). Under vintern
 lag min mor en längre tid sjuk i en tandfistel, ty då för tiden kunde man icke operera
 som nu. Så skrifver hon afven om penningkrisen i Stockholm, som nog varit mycket
 svår i affärsvärlden, ännu hade hon inte rimat den.

Under vintern 1858 var jag, som förut berättat, fullständigt upptagen i Stockholm, och först då
 då enda som förtän sig, står den handelsemänniskan klart för mig. I Riksdagen blef det således bestämt
 att gifte hvar en hade rättighet att bli med sig förklarad. Det var dock som nämnts så och det att en
 stackars gift kvinna en hon också allt i sig en mycket efter sina föraktade och andra skulle bli
 begära sin bror eller förmyndares tillstånd om hon ville gifte sig eller af dem tillge några skilling,
 som hon behöfde till ett afspökande. Just härda jag sedan diskuteras, men ändå förmodligen
 att hela Sverige skulle gå under, när den stackars gifta kvinnan själf fick taga hand om sina
 egna pengar i stället för att en samvettlös förmyndare eller bror gjorde af med dem. Då min
 mor blef gammal, sade hon alltid: "Gud bevara en för den gamla goda tiden" och bra rätt hade
 hon rätt. Det berättades att Prinsessan Eugenie var den första, som begärde att bli förklarad
 myndig och att hon gjorde det för att bryta isen. Kandidaten Bengt Claudén har på Bildtidning
 aftryckt följande ur Gustaf Linders Kvinnofrögar i Sverige 1845-1846, se om Helsingfors utgåft).
 Från början af juni - början af November gjorde vi en längre resa öfver Lübeck, Berlin, Prag och
 Wien till Schweiz där vi tillbringade en längre tid i Interlaken och på hösten vid Berner Jorat.
 Årsmötet i Bern och jag var afseende en dag hos von Werdt & på Toffen vid Bern, till Berner
 Platanen hade, innan hon kom till en, varit där som Karolina till de äldre dottern. En yngre dotter
 Tanya, jämnårig med mig, lärde jag känna och hon kom 1861 till oss till en. Huru mycket gillade
 jag jag ej på denna min förste lärare, och med hvilka bekänter besty jag ej förste gången ett
 jernvägslug, som jag väl hört talas om, men aldrig förr sett. Sedan då måtte jag omgående tyckt
 om musiken och kyrkorna, ty jag brötade aldrig, fastän min mor var outtröttlig. Endast en gång blef
 jag ledsen och det var vid färdan ut till Schönenbrunn vid Berner Jorat då fick jag också
 måla hela dagen och detta tyckte nog min mor icke om.

1854

gammal - gammal behandlades min rygg för smärta på ortopædiska institutet, Kärterstrådgatan 3)
 föreståndaren fru Oldenburg. Vi började vår dag med att efter lunchen gå till Gammalstrådt
 ortopediska institutet, Drötningsgatan 29, för det andra 1847-1879 var Med. Doktor Carl Petersen
 sättnings. Behandlingen där var kl. 10 eller 11-1. För att komma till institutet på Kärterstrådgatan 39
 lägo vi några timmar i spårvagnen. Sedan fingo vi middag och åter några timmar till söm, i
 hela mittan i spårvagnen. På institutet hade jag tröfast, ty där lägo öfver 3 timmar sin ledder.
 Efter ett halft års behandling på institutet fick jag en skenstaf i mitt ben och lägo i den längre
 natt ännu i flera år. För denna goda behandling tackar jag ännu min mor, ty jag blifvack.
 Min mor tyckte inte om anordningen med institutet, när den jag var segrade min mor,
 som var på Charlottendal och i september till Bremen och baderna Thundberg, var det för att den var
 för för hälsans skull drack brunn. Då för tiden fanns det i Thundberg stora spelsalar och
 mycket elegant folk. Ofta gingo vi i spelsalar, men braken min för att min mor spelade
 utan vi sågo endast på. Fastän jag var en ung fick jag rättig afky för dessa spelsalar med
 sina smärade fem timmar. Det skett af parfymer, som utspjåda sådana.

1860

Kärter som antigt. Sommarer på Charlottendal samt Gjesse och Weena, på Norrlandsresan var kusin
 Gust Wallis medhjälper. Föräldrarna utgö den sommar vid Gjesse en plats för att bygga sig en
 egen villa, där de kunde tillbringa någon längre tid. Platsen som föräldrarna bestämt sig för, var
 som hela Gjesse ett stenrös med stora och mindre stenar och mellan dessa dels rutin, dels förtärla
 tallar. Men en gång på sommaren, anlade min mor, som var rodd af trädgårdsarbetet, en
 vacker trädgård och park. Slutet af Augusti - slutet af September i Thundberg. Vi hölls här
 min befruktning och vinnning

1861

Vintern som varit. Den 31 Maj 1861 blif jag bekräftad af Teol. Doktor Johannes Rothlieb i tyska St. Gertraud kyrka i Hordelheim, hvilkens församling mina morsföräldrar redan tillhört, och i hvilken jag som gift förblif, emedan man man var sällsänding. Således hafva vi under tre generationer från 1814 suttit i samma bänk och hört Guds ord. Under sommaren var vi som vanligt på Charlottenhof sedan vid fjärdan till Augusti — September i Rhodung v. d. H. Tann, och i höst medföljde oss till Sverige och stannade ända till sommaren 1862.

1862

Skulle jag börja beskriva hvar och jag minns så väl den första, det var bisbatsen den 1 Januari 1862 i Berlin. Då jag som fört ett så intressant besökskort, hvilkens kände herrar eller unga flickor, satt jag nästan dagvis i staden. I hela kvällen uti alla på dansar, följden blif, att jag hade god tid att göra iakttagelser öfver mitt grannskap. Där satt bland andra en ung, rik, af herrarna gästad flicka, jag såg huru herrarna ringa fram och sade henne alla möjliga artigheter, och när de värdt henne utgea, kunde jag utspjunga ord och minner, som tydde på, att de gjorde mer af henne. Den kvällen delade de mig för hela mitt lif att uppskatta uttalade artigheter till sitt rätta värde. Det kan kanske vara något för utrikes män visat att vara, huru man var till i de stora Tröskeln till främmande, gamla och unga utom de som lärde till diplomaten kunde svarta svringade skådningsen af samtal eller sidan, de vid besök och där presenterade de obligatoriska höfvarerna.

Endast i huset fick man ha kallt blod, för öfrigt så många smycken och silke, herrarna i
uniform och ordnar, de sista som de lifvades upp det hela. Den vintern blif det inte många
flera barn, endast några få och det vänta, emellan november och i Januari. Under sommaren för
Marlottendal sedan och Sjunde där vi för första gången bodde i den nybyggda villan samt
många dagar till Verona. Senare hälften af Augusti — början af Oktob. i Hamburg. Då vi reste
till Hamburg återvände Frøy von Werdt till Slesvig, Konrad Plauen ledande hvar till
Lönstung, där han hade släktingar.

1863

Under vintern en massa balar dansmjölk ungefär 50-60, hanterade också flera. För min fars
pengar var jag en sippobarn danslocher, men för jag aldrig fick jag bort hvar en så mindre
eller större gjutningar utan min och Konrad Plauen och antan hvar en skulle
upphålla mig i deras grannskap, blif jag aldrig riktigt bekant med de unga flickorna. Så
mycket fick jag ändå veta af dem att ungkararna sutta på väktan i prinsarnes palats vid
Justiz Adolfsborg och tussade flickorna i staden, hvilken smärtsamt de var!
Så hade de naturligtvis fått veta genom sina bröder och som jag absolut inte ville vara någon
handelsvara, när det var fråga om gyllerul, hade jag ett ständigt misstroende till alla artligheter.
Så snart en herse visade mig någon större uppmärksamhet var strax misstroendet framme.
På den tiden var det bråkligt att de ungdomar, som tillförlitligen på bad någon gång, fick kallas
gjorde visst och då stannade för att dricka te och äta en smörgås med familjen. Jag undrade ändå
ungkararna nu för tiden skulle säga, om de anmodades att sitta flera timmar en kväll och tala
med en pappa och en mamma och deras dotter. Då för tiden fanns det ju inte så mycket utelärd som nu,
ty nu sitter knappast en pappa och mamma och dotter själva hemma en kväll, allra minst dottern.
Så var det äfven bråkligt att alla ministrar och statsråd hvar eller hvaras en månad från januari
Påsk hade en mottagning på kvällen för alla, som uti den s.k. societeten gjort visst besök; de
dansades och sedan serverades en enkel supé. På slottet var vanligtvis en stor bål, s.k. notenget,

sedan två ä tre mindre balar. Dessutom gifvo ung herrarna balar på La Croix, Brunkebergstorg,
och Blåporten på Sjögården för de unga flickorna, i hvilkas föräldrahem de umgicks. Att gå och
promenera ut på gatan utan en äldre person i sällskap kunde ingen ung flicka af god familj göra.
Den första som gjorde detta var dåvarande sekretesschefen i Postverket, Pontus F. T. Wieroths yngsta
dotter Helena (Ellen) som 1867 gifte sig med godsägaren Victor Ahlberg, men så klådrades hon också
med besked. När göra de unga flickorna nu för tiden? Jo de gå på konditorier, hotell och andra
matställen allena med ungherrarna, till och med följa herrarna hem till i natten från
en bad och mycket annat. En mor har ingen makt mera öfver sin dotter; så går det från den ena
öfverdriften till den andra. Sommarer som vanligt, först Charlottendal sedan Ljusne och början
af augusti - början af Oktober i Hamburg, härifrån till Paris, där vi stannade några veckor. Vi bodde
i ett litet bra hotell, varo hela dagarna på promenad för att hinna se så mycket som möjligt.

1867

Hela vintern så många balar, att när påskhelgen kom bad jag att få slippa fortsätta till in i Maj, ty
jag var så trött på allt det där. Sommarer som vanligt på Charlottendal och Ljusne, sedan
hälften af augusti - slutet af September i Hamburg. Där kom en plög en ung herra på visit till
oss med ett brev från Franz von Werdt i Bonn, på hans visitkort stod de kom till H. de Hallberg,
och vi skulle mycket tillkommas med honom. Han var alltid höflig och befordad, men i öfrigt
och detta var något nytt för oss, som var van vid smick och artigheter från herrarnas
sida. Sedan han tillhört några dagar i Hamburg, reste han sin väg. En vecka efter hans afresa kom
ett brev till oss från Bonn, där han bodde. I brevet fanns ett naturligt och strax skrifvet och artigt utslag,
och i slutet som jag skulle gå till det lilla tillfället sept. månad, men nu sporrade jag mig till för att hinna
se den provinsen och efter några städer och mindre städer gick jag min väg igenom.

1866

Kontoret tillbringtes dyt och stilla. Den 15 Maj föddes Ulva. Länken var mycket sjuklig, reste vi med henne och barnjungfru, och hade Anna Silander till skörska. Vi fingo även flera omgångar för transporterna i Tydland. Det var en mycket svårast resa med ett så litet barn. De fanns även inga W.C., restaurationer eller sevärdheter för tagna. När jag nu för tiden hör folks bekänta sig till, att det är besvärligt att resa med barn, måste jag alltid tänka på den, jag, som under de många år varit i Tydland fick resa till Schwitz med 1.2 och 3 barn. Det gick mycket bra, men hade ändå en del svårigheter. Lär sig att sitta stilla. Efter några dagar sedan vi kommit till svärföräldrarnas Hof där sitta till slut sjuka och efter kort tid dog hon, sorgen var så stor, att Walthers mor aldrig kunde försvinna den riktigt. Senare kommo mina föräldrar med fröken Plauen till Faterleben där jag reste med Ulva, därefter följde jag dem till Montreux Pension. Ketterer på Faterleben blifvit sedan föräldrar i målade i Sankt Petersburg. Vi besökte ett tillkännagivande med Walthers föräldrar tillhörande värdet 1866-1867 i Sankt Petersburg i La Tour, sedan för Henry afven fröken Plauen stannade med oss på mina föräldrar i Sankt Petersburg. Jag tillfrågades naturligtvis också om det var en mycket svårast resa, vi to på våra rum, aldrig såg man en främmande svensk, bara dessa dyggt i Sankt Petersburg. Fröken och den mor up. minde på Sankt Petersburg fröken Plauen.

1867-

På våra i La Tour, innan vi återvände hem, var vi på kontoret till i Tydland där Walthers mor och svärföräldrar, Hans och Peter von Böttcher, men bodde i La Tour, jag och Ulva hem. Fröken Plauen reste till sina släktingar i Tydland. Därefter återvände vi till det alla Sverige. Walthers mor och Ulva stannade i Sankt Petersburg till Walthers mor dog och på Sankt Petersburg stannade, men det hjälpte inte, hon dog i Sankt Petersburg. Till att slutet fingo vi en mycket stor och färdig Ulva och barnjungfru.

blefvo så sjuka att jag från den stunden aldrig mera behöfde fara förägen från Stockholm
till Tuckland. Då vi kommit hem, flyttade vi strax till Lillsund, som min far köpt för vår
säkerhets orsak för att bygga ännu en våning. Då jag hem dit hade jag aldrig ett släkt, icke
ett vara med en inredningen eller dylikt, att detta hade en hyggvärdare ståt en, men trots
allt, kunde man sig njöd. 29 Juli föddes Ulrika. Under loppet af hösten gjorde vi visit hos alla
grannar, nämligen, Råttströms ämneherrn, Victor Andersson på Tuckland, Löfman, Mauritz
Karlsson på Åsbo, Baron August Löwen på Hårdesta, Råttströms ämneherrn, Hjalmar Wright på Ökna
Baron Rosens på Näsby och Fiskeris ämneherrn, Ankersvård på Nynäs, den senare vistades
endast om sommaren på landet. Julen firade församlingen och Fröken Blom på oss.

1868

Februari på Lillsund. Matthes på Åsbo var någon tid hos oss under sommaren. Sedan reste vi
med dem till Stockholm, där ett de hvar sig var till med till en utställningen i Hovslegården. Julen på
Lillsund utan förskräcker. Under Julhelgen gäster vi en tal, då min mor hem till festen.

1869

Vintern på Grisslund, sommaren vi i skönhet hos min föräldrar på Kersöyl med barnen samt besök på
 Kersöyl. Under tiden vi voro där, gjorde Walter och jag en utflugt till det och belogs till fots till
 Lögishorn, Leravatt och öfver Furka i vagn. På för tiden hade det naturligtvis inga järnvägar, och
 man ville göra några stora bergsturer, så fick man sitta på hästryggen kl. 4, senast kl. 5 på natten och
 efter 4-5 timmars ridt var det att gå i stället för att uppgå bergspåsen; efter några timmars
 uppgång gick man till fots ned igen. Senare 8 dagar tillbragte vi hos Hans och Lina på Thellöyl, sedan
 barnen stannade på Kersöyl. Nu är jag så glad att jag bott i den gamla stället, som Hans efter sin
 är lät rifa och varit bygga upp igen i säkerhetspolitik; då vi alla vil voro lyckliga för Walter
 lätta konflikten. Jag har nu drifvit igenom, att slottet åter bebyggas i sitt gamla skick. Bortom månad
 voro vi ännu med mina föräldrar i Bontrea, Pension Ketterer. Till jul åter hemma på Grisslund,
 Julhelgen firades hos föräldrarna.

1870

Hela vintern och sommaren på Grisslund. Den 6 juni föddes Emma, sedan reste Walter på några
 dagar till Lyone. På hösten, slutet af augusti och september, voro vi några veckor i skönhet och gjorde
 under denna tid en utflugt till Bad Fuch i skönhet. Till jul hemma på Grisslund. 13 december dog
 Walters far. Vintern och hösten flyttade familjen till Grisslund.

1871

Walter på vägen till Schweiz. Walter, jag och alla 3 barnen samt barnjungfru
Anna Selander till Norderney, där jag tog kaffet och därstädes gjorde vi bekantskap med
Direktören i Tyska Marinen Ministeriet, verkliga Geheime-Rädet, senare Tysklands Lönare i
Hörsamheten. Hvar var Philipborn och dennes döttrar Johanna (Hanna) och Paula. Vi voro mycket
tillsammans med dem och denna bekantskap fortsattes till Philipborns och döttrarnas Hanna och
vi blefvo äfven bekanta med Furst Otto von Bismarcks syster Fru Malwine von Arnim-Kröchlendorff och
dennes lille dotter, med den äldre herte Max och Ellen nästan dagligen. Sedan till jul på Brisslundsgården
i Brisslund där den 23 December dog genom förgiftning, Otto och Ellen hade en förgiftning och
enligt, Anna sprang omkring och tog en bit grön färg i munnen utan att någon såg det, hufvud
sjuk och inom några timmar dog hon. Denna förgiftning, som jag fick genomgå, var mycket svår
och jag blöfde i en jag storfick mitt vanliga lycka. I mångt och mycket fick jag en annan
skadning af lifet och har kanske blifvit en bättre människa genom förgifningen ätsin. Men har jag
långt om långt förstått andra lida, när olyckan och förgifningen besöker dem.

1872

En del af vintern har förflutit. I maj med mig och Walter till promotionsfesten i Upsala
demonstrera med Walter, barnen och den barnjungfru Anna Selander och Auguste Persson till
Lena, där jag drack brunn. Sedan till Rönneby, därifrån till Åre för att besöka Hans och
Lena och Hjalmar, som bodde där. Walter i Oktober till Wien och jag direkt med barnen hem.
På hösten kom fröken Hedera Schuster från Tyskland som lärarinna åt Otto och Ellen. Voro sedan till jul
i Brisslund. Julen firades i Hockelshuset i en lugn och rolig vintern i ett tvåvåningshus vid Kramelstorg
i östra sidan af torget.

1873

Stannade till 1 Maj i huset vid Sömdalstorg under tiden vi var där hade Mattias julst och var till i den 15 februari
 Hof han Persson i Johanssiterorden. Sommar på Lisselund där föddes Anna den 1 juni. Vi vistades till December
 på Lisselund, bodde sedan i huset, möblerad våning vid lilla Vattugatan. Den 6 December receptionen i
 Frihamnen St. Erik. Julen i Stockholm.

1874

Stannade till 1 april i huset vid lilla Vattugatan. Jag blev presenterad vid hofet. Vårn på Lisselund, sedan var till
 Schwing med alla tre barnen och barnjungfruar Emma och Auguste Persson. Livet till Nordern, där vi
 sammanträdde med mina föräldrar, moder och morbror von Trütz-Rhitz samt Philipson med både dottern
 och sonen. På hösten var jag med barnen hos föräldrarna, medan Mattias i December var i Schwing och i april
 Skallö, sedan var till jul på Lisselund. Julen i Stockholm på Grand Hotel.

1875

Resade till April på Grand Hotel, den 10 April i Kreta med Walter, Otto och Ellen på mina
 husinor Adolf och Auguste Höbe bröder. På vägen kom mandenisse Strömström från Schweiz
 som kunde för Frank och han talade franska öfver med de båda andra barnen. Då lämnade
 Sverigesfrån Emma och Juli månad var Superintendenten Schöner med fru och dotter, Walther
 f.d. Inspektör, samt fruerna Hanna von Philipsborn hos oss. Walter och jag gjorde en resa med dem
 genom Talarina, senare kommo mina husinor, William och Albrecht von Voigt-Khetz samt Hilda och
 Auguste Bergman två af de fyra jag kände sedan min ungdom. Till julen på Västerland, julen i Hotel
 Rydberg Gustaf Adolfströg 16, och firades hos föräldrarna.

1876

Resade till den 1 Mars i Hotel Rydberg. Kommanen i Schweiz med Walter, Otto, Ellen och bröder Höbe, jag
 var med barnen och husinor några veckor på Beatenberg och Grindelwald, Meiringen och Lauterburg, sedan
 färdas jag med Walter och barnen en utfärd till Konst. Klodden 5 på morgonen upp på Pilatus 2132 meter
 högt, stannade uppe på toppen några timmar samt åter midnatt där. Sedan tog Walter och jag hem sitt
 barn och husinor och vandrade ner, barnen voro förtjusta öfver utflykten. På hemresan för fröken Höbe
 till sina släktingar och vi reste öfver Lindau-München till farbror Carl Hallmuth, som sitt flämsk och
 levde sig i Tyskland. Mellan Trarantstadt och Kempten urspårade vi ett tåg, som bestod af 2 personvagnar
 och 4 personvagnar. Jag är beredd att tillägga några rader om denna järnvägsolycka, ty från den stund
 till jag totalt och tror stygt på ett öde. Det var nämligen så, att då vi i Lindau skulle stiga på tåget
 i en liten trängslig halfkupa sade jag tvärt "I den kupen stiger jag inte in". Walter sag till förvärd
 på mig, ty mycket har jag aldrig haft. Till slut då ingen övertalning hjälpte, gingo vi längst bort i tåget.
 Vid utspårningen befann de som sutto i förstämmande kupé alldeles lämlästade, då vi slutet öfren endast

med förskräckelse. Jag kan ännu i denna stund icke redogöra, hur för jag inte ville stiga in i den oständiga
kruken. En general von Meier, som var med på tåget, sade oss under resa, att han hört om din yst och underhet,
såsom som skulle segra. Jag behöfde årtal innan jag öfvergick till sidan att resa på tåg. I denna resa
saknade vi alla vänner under vår resa hos våra föräldrar. Men man tog dem både med sig till skola,
där hon begagnade gylljebaden. Både hösten och julen på Erikslund, sedan skolekolan blev gick
mycket svårt i Stockholm.

1877

Hela vintern på Erikslund, där Matten hade antunnat med alla och alla. Jag sadde ständigt till min
broderade möbel; på våren flyttade jag till skolan. Juni-juli reste jag med Matten, alla och alla till
Luleå och därifrån till Stockholm i. Där fanns mycket folk, som gynnade
gick en kare hos honom i egenhet öfversiktare. Sedan var vi en kortare tid på Rönneby. Sedan
thor var vi under tiden hos föräldrarna. Alla och alla på hösten till Stockholm för att ta
lektioner och bodde då hos föräldrarna. Vi med Emma på Erikslund till julen. Julen på Rönneby

1878

Stannade till 1 Mars i Hotell Rydberg. Ebba och Ellen bodde hos föräldrarna för lektionernas skull.
Juni och Juli med Heltzer Ebba och Ellen till Holland, Belgien och Paris samt till Bryssel och
Lüttich på några veckor till Rörsgård. Under den 20 Juli kom fröken Ida Ulse i vårt hem. Under
vår frånvaro var Emma med Anna med hos föräldrarna i Gagnef och i September flyttade stuvman.
På Alla och Ellen under vinterterminerna var i Stockholm, för att jag det bra tycktes om enbart, emedan
Heltzer hela dagen var ute eller skref på sitt rum. Jag önskade därför att få ett bildligt förhållande
af god familj, som jag kunde tala med och som tillika hjälpte till till i huset samt jag ofta tyckte
jag kunde ring till bekanta i Tyskland, de rekommenderade fröken Ida Ulse, som sedan stannade
hos oss som en del medlem af familjen, barn, barnbarn och barnbarnsbarn, alla utskickade den snälla tant
Ida Ulse. Emellan var fröken Ulse tvungen att resa till föräldrarna i Stockholm för att öppna Alla
och Ellen lektioner, emedan fröken Pfannen blef sjuk och låg sedan nästan hela vintern. Vi var med
Emma på Krieslund till jul. Juli i Hotell Rydberg.

1879

Stannade till 1 Mars i Hotell Rydberg med Emma och en jungfru, sedermera på Krieslund. Alla och Ellen
var som vanligt hos föräldrarna, för att fröken Ulse var sjuk och fröken Pfannen system. Under hösten
Pfannen blef sjuk af föräldrarna att tillbringa hela vintern hos dem, för att sällskapa med den sjuka.
Juni och Juli i Paris med Heltzer, Alla och Ellen, Christiana af Wier och Fred till Schweiz, några
dagar i Basel - Gastein hos svärtern och svärterns syster, Fröken Blutz, därefter till Rörsgård. Emma med
fröken Ulse hos föräldrarna i Gagnef, där den förra hade tillbringat sinare Krieslund. På senhösten och
juli i Hotell Rydberg, Bröllofsgatan 6 med Heltzer, Emma och fröken Ulse.

1880

Stannade till 1 April i Skottland i Glasgow i Drottninggatan 6, sedermera i Bristol. Efteråt stannade jag hos föräldrarna i sommaren på Bristol, några veckor i London hos föräldrarna med hustrun, hustrun och fröken Ulla. Där fick hustrun en svår lunginflammation. Efter hustruns tillfrisknande reste vi 15 September tillsammans med hustrun, hustrun och fröken Ulla till Belgien. Efteråt stannade jag i Belgien i Nederländerna. Efter hustruns tillfrisknande reste vi till hustrun, hustrun och fröken Ulla till Hannover där morbror var förtrodd. Efteråt stannade jag hos hustrun för att sedermera taga hustrun med sig till Berlin. Fröken Ulla vände tillbaka till oss och så reste vi hustrun, jag, hustrun och fröken Ulla till hustrun. Vi reste till jul i hustrun och så reste vi hustrun, jag, hustrun och fröken Ulla till hustrun.

1881

Kärlan och vären vid Berlin och hustrun, se fröken Ulla resanteckningar. I fulla drag upptäckte jag af allt vackert och intressant jag fick se, ty fröken Ulla och jag gick i alla museer och kyrkor och såg allt som var intressant. Sedan reste hustrun och fröken Ulla till hustrun och så reste vi hustrun, jag, hustrun och fröken Ulla till hustrun.

från Ottilie Hohenester, där han åter skulle genomgå en kurs. Så snart han kom till Hohenester, reste fröken till
till sina släktingar. Vi träffade en hel del bekanta svenskar i Luz. Vi återkommo 20 juni samt voro hela
sommaren och hösten till jul på Brühl. Julen i Hotell Rydberg.

1882

Stannade till 1 Mars i Hotell Rydberg. På ören blifvo Alla och Ellen konfirmerade i tyska St. Gertruds kyrka
af kyrkoherde Kuttan. Ena gästade i skarslakansfika på Brühl. Sommaren voro vi både, Walthers
och jag med alla tre flickorna först i Luz, där vi sammanträdde med moster Mrs Wallis fild Rosenblad
och hennes båda döttrar Louise och Ella samt moster och morbror von Kitz Rhodt; därifrån på
att bortas besök hos Walthers mor. Walthers anser det alltid som sin plikt att om somrarna se
otta sin möjligt hälsa på sina föräldrar, och detta skedd nästan hvarje år på längre eller kortare
tid. Fastän han för dog 1871, fortalte vi likväl dessa i svärsliga reor, de första tio åren med tre
sina barn. För mig oro dessa vistelser i Schweiz intet nöje, ty Walthers föräldrar, hvilka tillhagte
somrarna på sin egendom Renswil, som lög en halftimme i vägen från Bern, förde ett tillbakadragit
sjuvåderst. Därför kom någon till dem och därför kom äfven jag högt en eller två gånger på
svägers timmar till Bern för att göra vint hos några gamla släktingar. Följden blif naturligtvis
den att jag icke vidare kände några personer i Schweiz vristokrati. Hvad som gjorde vistelser
hos svärföräldrarna dragligt, var deras stora värlighet mot mig. Den svägerska, som ofta kom till
Bern på några veckor med sina båda döttrar, medan vi voro där, höll jag mycket af. På hösten
besöjde Alla och Ellen i Walthers städer. Till jul på Brühl. Julen i Hotell Rydberg.

1883

Stannade till 1 Mars i Hotell Rydberg, vägen för Trislund. Den 5. Maj dog min far. Wälder
blef då tvungen att strax börja med Sjunde och Tjunde, det var en svår tid för honom.
Ei vara en del af sommaren vid Sjunde, jag, Wälder, flickorna och fröken Ulric. Den 1. Nov. och
fröken Tjunde boide där hela sommaren och förde husvärdet. Sedan var flickorna och fröken Ulric
på Trislund samt jag med Wälder i Grand Hotell i Stockholm. På hösten lämnade vi Trislund
efter Wälders vistande därstädes. Ei kunde icke längre bo där, utan var tvungen att flytta till
Stockholm och skaffa oss ett sommarställe. Flickorna och fröken Ulric voro förtviflade att lämna
Trislund, jag däremot kände mig så glad och lycklig att slippa ifrån det enformiga och ödsliga
besöksstället, jag där framledt en del af min ungdom och ett godt stycke af medeltiderns med-
blott några få äldre grannar. Förr hade vi de flesta vinterns varit några månader i
Stockholm, men som jag genom min isolerade uppföstran och Wälders som alltså icke hade
någon jämnårig vänner att vara tillsammans med, af vistandet där vitt enformigt. De för-
tiden kunde s. d. finare fruntimmer icke visa sig för kaffier och varietéer. I min barndom
idå vi kommo från Charlottendal till staden och voro hungriga fingo vi köpa ett bröd i en kaffestod, ty
ett anständigt fruntimmer kunde icke visa sig för en restaurant och konditorier förrän de inga. Således kände
jag glad och belåten landet och hoppades att aldrig mera behöfva tillbringa någon vinter där. Ett hem för
huru snart jag hade att fördriva tiden på landet var, att jag både mig både spinnit och väfva samt till-
slut och under 3 vintar satt och broderade en hel möbel, hvilken jag nu vidtill skänkt för ty. I
smaklösa sommar var väl knappast tänkt sig. Som Wälder nu hade mycket att göra på kontoret,
öfverlämnade han hela flytningen och inredningen af stugorningarna åt mig. Nu fick jag mycket att
göra och kände mig så lycklig och nöjd med mitt arbete. Ei flyttade på hösten från Rydberg i till
Hotell Hans Carl. Nordstorgsgatan 10, där flickorna och fröken Ulric stannade för Ulric och Ulricstugan.
Wälder och jag reste med min mor och fröken Tjunde och voro från 15 September - 12 November i Hans Carl.
I slutet dog min far Wälders mor med oss. Julen i Hotell Hans Carl. Då en fört hem var till det
begärde jag af min mor att belåna för 5000 kr och då svarade jag mig vara en riktig Krömer. De förde
jag ett årslån ty jag hade under årens lopp så vant mig att icke störa så att tvättningarna följde för mig
anspråkslösa, folk tyckte också att jag var oförlitligt tillförlig till det, hvar ofta har jag icke fått höra detta.

Han som sedan berättat Kung Carl. Björkungen vid Stockholms köptes under vinterns löpp. I Lorenska
 huset, f. d. Fersenka palatsot. Blomholmstorg 11 hyrdes våningen 1 tr. upp af min mor och 2 tr. upp af oss
 då vi inte ville att min mor skulle bo allena i ett annat hus. Jag hade den vintern och våren mycket att göra,
 till jag fick allt nytt inköpt till stadsvåningen. Jag började nu allt efter hand att samla gammalt, och
 så blef det till sist en kassian hos mig, som dragit så mycket efter sig. Vidare fick jag säga för allt,
 som skulle tas från Liscund till Björkungen, men man var ju ung och orkade vara på benen
 hela dagerna för tiden fanns det ännu inga expressbilar, som flyttade allt utom jag och fröken.
 När vi voro tvungna att vara med om både in- och utpackningen från Liscund till Björkungen
 så voro vi alldeles allena på Björkungen med uppställning af gardiner och ordnandet af allt
 annat, men så voro vi också så trötta när arbetet blef som kvällarna, att vi då redan gingo
 till sängs och lägo alldeles allena i villan. Nu har jag fått lära mig arbeta i stället för att läsa
 professorerna. I Maj tog Ulla sin studentexamen och därmed avslutade också Ellen sin skolgång. Hon var i
 andra ringen i gymnasiet, men ville icke studera vidare. Sommaren på Björkungen och Tjorne. På det
 senare stället var min mor med fröken Plauen hela sommaren. På hösten flyttade vi in i våningen
 Blomholmstorg 11. Från 14 September - 6 December reste Walther och jag med alla 3 flickor till Schweiz
 och Italien. I Bern, Hotel Bernerhof voro vi en kortare tid, senare Montreux Hotel Tourier
 tillsammans med min mor och fröken Plauen. I slutet af November reste vi hem öfver Wien, Dresden
 och Berlin, träffade Wilhelmine von Murschall i Wien. Hade Walthers brorsdotter, Hilda von Murschall
 med oss till Sverige där hon stannade ett år hos oss. Min mor och fröken Plauen reste en annan väg
 hem. Fröken Ulla var under vår frånvaro hos sina släktingar i Tyskland. Julaftonen hos oss

Vintern i staden, flickorna gingo på en hel del balar, jag var tvungen att gå med, ty de för tiden voro modrens
 åtminstone med på alla stora balar. Roligt var det icke att vara eftermiddag sitta som i de handhållna
 och se på dansen, men det var ändå mycket bättre än som det är nu för tiden. Men Ulla, Ellen
 samt Hilda von Hallerström från Bern, hade vi också. Senare vid 11.30 från Bern. - Hilda
 och oss. Hilda var den förste! Jag var riktigt glad, då jag bara hade den lilla flickan. Hilda hade
 sina mina flickor. Senare hade privata lektioner hos fröken Maria Fawin. Vid den stora basaren,
 som hölls i Bern till förmån för Indiska Museet, voro mina 5 flickor med, alla i
 kostymer ifrån jag hade ett stund att stå. I Bern fästades på Björkholmen Ulla följande med
 Ljtnanten vid Kurigl. flötten Wilhelm von Beckmann, utom resten af till Ljtn. där man var
 tillrägglig hela sommaren. Från 14 oktober - 19. November var jag med mina 3 flickor samt Hilda
 och fröken Ulla en längre tid i Berlin, där Ulla och Ellen blifvit med af H. Dittely. Sedan
 sommaren träffade vi i Bern med Hilda, som under tiden varit i Bern. Fröken Ulla var i
 någon tid till sina släktingar. I Berlin hade vi det mycket roligt, en förmiddag voro hos minnen,
 och kvällarna gingo vi på någon teater, och ofta var vi tvungna, tack de långa afständer, att gå till
 förtid hem, emedan alla lekter voro upptagna. Flera gånger kommo vi först efter 11.30 till Hilda
 men aldrig blifvit vi antastade af någon. Det var på den tiden. Därför härskade aldrig en disciplin
 i landet.

1886

1887

Min von lehrer moran föddes den 5 Mars i Karlskrona och Rolf de Mare den 9 Maj i Stockholm.
Sommar på Björkby och Sjunde. I September reste jag med Walther till utställningen i
Höfens samt några dagar hos morbror och moster Wallis på Lybeck. Färderna firade alla hos m.

1880

11 Februari - 19 Maj reste jag med Walther, Emma och fröken Ulric samt min mor och fröken Maun
genom Algeriet, Tunisien och åter åter till Schweiz, se fröken Ulrics reseanteckningar. 31 Maj bef Emma
konfirmerad af kyrkoherden Paul Kaiser i tyska St. Jöns kyrkan i Stockholm. Sommar
på Björkby och Sjunde. 18 September - 10 Oktober reste jag med Walther och Emma till
Schweiz med anledning af Walthers brorsdotter Emmas giftermål med fröken Fritz von Müller.
Färderna firade alla hos m.

1890

Vintern i Stockholm, emedan Emma skulle gå på bålet. Nu hade det redan lifat. En mormor
omamman endast på Lärna i utskick till följd med sina döttrar. Ofta fick en mamma en
samt af andra unga flickor med sig som hon skulle taga under sina vingar skydd. Till följd
där af hade jag tilltill mycket besök af Lärna omamman. 28 Januari föddes Lärna von lehrer
i Stockholm. 10 Juni firade vi vårt 25-års-jubiläum i all enkelhet på Björkby. Vi var endast 14

personer till middagen. Återstående voro naturligtvis åter vi både, min mor, friken Plauen, friken
Emma, Kyckobards Paiser, samt Fredrika Schlegel med sin son Bernhard, Adolfs alla barn, att dessa
voro med minne jag såkert; mörter Mathilda Hök, mörter Auguste Hök samt professor Ulla von
Eckermann med dotters Sofia-Louise voro trötliga med. Men var här os, min hustru för sjukdom och
vara med vid bordet, hennes mor, Henrik var ute på jaktställen, lärarna voro i Berlin.
24 juni blef Walthers Rektorsriten i förhållanden i Brandenburg i Tyskland, dit jag fick följa med till
i kyrkan se huru herrarna fingo riddarslaget, dessa gamla tillfästliga vänner gjorde ett stort
intäget på mig, så komman nog aldrig den enda att återtra i Sverige, senare till fjärr dit kommande
Om 11 mån i Augusti för att se på de olika sorten och intaga middag här var. Så var maten var
för tiden måste vi sätta upp ett ställe på gården. Hela tillställningen med matlagandet var rätt lycklig
men man var ung och låg i säng. Rätt klädda flickor bestode hemman. De behölls pyntade
och illumination. 22 September - 14 December reste jag med Walthers, Emma och friken Ulla med
min mor och friken Plauen genom norra Tyskland och till den Scherz, där stannade vi från min
mor och friken Plauen. Vi stannade i Bern om kvällen tid, i friken Ullas värdshus.
Julen firades här os.

1891

Vintern i Stockholm, Emma på båda. Som jag redan förut skäfelt, resten vi börja renovera för några
veckor till julafton, där min mor bodde alla sommarerna och där vi under den tiden bodde här os.
Till slut tyckte Walthers, att han behöfde vintre längre vid fjärr, och så beslutade att de gamla
villan skulle transporteras på annat håll och byggas om till en annan plats. Huru tillkom
för beaktat och undersökande. Till slut och Hofintendenten, Axel Humblin i Halm gjorde en
utgång till villan. På byggnadsnämndens var jag så i Halm som ett nytt hus. Jag fick just till

latter. lägga mig för mycket i den saken. Då jag ville ha hjälp med den inre dekoreringen och jag
sann, att arkitekten icke kunde hjälpa mig, beställde jag mig för min dotter H. H. Hon rådde
mig att tala med arkitekten C. J. M. som hjälpte dem med Södertuna och ansågs vara den
skickligaste arkitekten, som fanns i Sverige. Nu fick jag den önskade hjälpen och har sedan
dess alltid rådfrågat honom om allt, som rör byggen... Nu förade min verksamhet att
bli allt större och jag kände mig så lycklig. Rätt många vackra saker hade jag redan under
ärens lopp köpt för minas toalet och julpengar, men så sprade jag också för mina kläder
för att kunna köpa en ny vinter smäcka. För att kunna möblera villan på fjärra närliggande
träffligt reste jag upp till Wexen och siktade ihop alla gamla möbler som fanns på platsen.
De gamla lyckronorna hade jag redan tagit till Stockholm. Bänkskåporna där ansågs mig
för betydligt onormal, då jag till och med i kök, handskåp och vindar samlade ihop allt
allt gammalt jag kunde finna. Så köpte jag en del gamla möbler i Stockholm och rusta af
dovad som fattades togs från stadvänningen och ersattes med finare möbler. Sedan köpte jag
halfgamla möbler från Brändland för att utfylla de utskandrade rummen vid Wexen.
Sommaren för Björkby och Ljusne. 19 September — 12 December reste jag med Walther, Emma
och fröken Ulse samt min mor och fröken Plausen genom Tirol, södra Österrike, norra Italien
och åter efter Schweiz, där vi stannade i Bern för att besöka Walthers mor, se fröken Ulse
resvänteskrifter. Min mor och fröken Plausen lämnade oss i Schweiz. Julia förade alla hos oss.

1802

Vintern i staden. Hade mycket att göra med inredningen af villan vid Ljusne. Från på Ljusne.
 Emma och fröken Ulrik reste till Hohenstein i Otterhusen, dit hon flyttat från Luleå till 5 juni.
 Sommaren på Björkbyen, i mitten af juli reste jag med Walthar, Emma och fröken Ulrik på
 några dagar till Ljusne, ty de ville på att bygga villan. Därifrån till Norge, från Trondhjem
 — Kristiania 23 juli — September. Gått Luleå till i ragn, öfver vägen i korrer, det var en
 härlig resa. Helt i Stockholm. 26 oktober kom svenskisken Ida Thunberg som Bonas till
 Hoff de Mars. Julia firade alla hos oss.

1803

Vintern i staden, Emma på Luleå. 27 Mars kom jag och Walthar till Luleå, emedan hans mor var så sjuk; hon dog 18 Maj. Vi stannade där från 29 Mars — 7 Maj togs Walthar
 brodotter Hilda med oss till Sverige där hon stannade öfver sommaren. Under sommaren
 uppehåll vi oss några dagar i München för att träffa Emma och fröken Ulrik, som var hos Hohenstein i
 Otterhusen. Sedan några dagar till Teplitz för att besöka Furber-lord. Halling och öfver hemma.
 26 Maj. Så snart vi kommo hem, skulle vi på egen bekostnad lägga in elektrisk ledning i vår
 och min mors stadsbelysning. För att icke behöfva bura någon jelfert i ett kört i min mors väningställe
 ledningen utanför vägen in på gården, ty då för tiden var det icke så många huss ledningar som
 lades in. En dag kom ingenjören, som ledde arbetet, och meddelade Walthar att förhandla
 Lönnsten, som öfver huss, förklarade, att vi strax skulle ta bort den lilla hvita järnstaket, som
 satt på vägen. Vi skickade ingenjören till Lönnsten, men han var otvivelig, han ville icke se den
 gula klockan på gärdsvägen. Han var i tvivel om att göra än ett tillägg till att lita
 ledningarna genom jelfert i körtstället. Vid allt detta bråk såde jag till Walthar:

"Jag tycker verkligen, att vi borde ha bestått oss ett eget hus där vi för allena och slippa rådant härifrån?"
Helleren nyspade för kistan. Först ville han köpa Belinderska huset, andra Blaischolenen & men Gud
ske lof att fru Ladien var i obstruktion. Vi sökte en tomt för att själva bygga och så blef den lilla obtydliga
pustelstollockan värdens till Hallingstads husets tillkomst. Nu blef det lif och lust i mig. Professor
J. H. Mason hämtades och han hjälpte oss vid vallet af tomt. När detta var gjort, reste vi till
Göteborg och bodde i lilla villan nästan hela sommaren, emedan vi stoppade och beläddes öfver alla
anöblarna och sydde gardinerna samt möblerade, det var ett duktigt arbete. Slutligen i slutet
af augusti kunde vi flytta in. Emma förade sin förlofning där med höfning Wilhelm von Geijer
så snart själva villan var färdig. Vi reste Byggnämdens Widell och Korkmästaren. Kortare till
Korsboden för att köpa med vårt stadshus. Vi själva stannade vid Gården till in i Oktober.
3 September, reste jag med Emma, Wilhelm von Geijer och Hilda Halling till Masala sommarstuga
400-tus minne. Frichen Wase skulle följa med, men såg sjuk i vädret. Sedan vi kommit
till staden, återvände Hilda till Schwyz. Men när flyttade för hsten till Helsingfors 2. juli
förade alla hos oss. Björkbyggen öfverlämnade vi till de Marés och de bodde där flera somrar.

1894

Vintern i staden under denna tid kom Professor Mason med fasadritningarna till huset, hvilka
vi godkände. Jag hade mycket att göra, ty jag fick abona tecken för Emmas utställning. 14 Mars-25 Maj
reste jag med Hilda, fru Wase, min mor och fru Wase (som stannade hemma och bodde
hos de Marés), genom norra Italien, Riviera och till öfver Schwyz, där skildes vi från min mor och
frichen Wase, de fick Wase reseresteringar. Så snart vi kommit hem hade vi fullt upp att göra med
Emmas breff och höfning Wilhelm von Geijer som förades den 12 juni. Själva förutskick i tyska H. G. G. G.
Lydian af Kyrkostaden Paul. Kaiser. Efter breffloppet reste jag med Hilda och fru Wase och min

men och friden. Plågan till Lucre, hosten i staden. Julen firade alla hos oss.

1805

Vintern i staden. Skulle resa till Egypten med Walter och fröken Ulse, men då sjuknade fröken Walter i
mässlingen, som hon redan haft en gång före och dödpå jag, som aldrig haft den, blef mycket sjuk,
äfsen fröken sjuknade hos oss. 18 Mars - 5 juni reste jag, med Walter och fröken Ulse samt min mor,
fröken Plågan var så gammal och bråkig att Walter inte mätte vilja ha henne med sig resor, genom
Spanien, Portugal, Marocko och åter äfsen Sicilien och Schweiz, de fröken Ulse resantekningar. Sommaren
vid Lucre. Julen firade alla hos oss, äfsen jag var från Helsingborg, de bodde i ett Pensionat. Jag
småstades för hosten af Professor Julius Rosenberg.

1806

Vintern i staden. Jagens var hela Januari här fingo en litet flitig donja som dog efter några veckor.
Fröken mycket sjuk i äggbrösten. I januari började jag och fröken Ulse att gymnasialisera henne och
vi hade en friden Ida. Vintern som gynnade. Sen, tilljades det med inredningen af huset. Jag var
hela dagarna på platser och följde Professor Plågan, som hvarje onsdag och lördag var en bestämd
tid hem för att ha som Huset gjordes och huset som skulle göras. Om det var jag och fröken
med att byggnaderna med ett på huset och ett arkitekt och var den ledande.

24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

1897

Hela vintern var vi i Staden, från September - Maj gymnasiet, jag var hela dagarna i bygget
därmed kan jag minna gamla glaskamrar, som skulle hänga i kassett. Walter i Riksdagen.
18. Maj - 27 Juni reste jag med Walter och fröken Ulric i Tyskland och Skandinavien (St. Petersburg och Danzig).
Sommaren vid Tjorne med min mor och fröken Plausen. Thorsten i Staden, flyttade från Riksdagen huset
in i Grand Hotel där vi hade några rum för hela vintern. Karl Tjorne flyttade till Riksdagen 4.
Hela sommaren ställningar och 22 September föreläsningssällskapet i Staden. 1. Augusti 1897. Föreläsning
gjorde alla heros i hotellet. Föreläsning flyttade till Riksdagen 4. Thorsten i Staden. Walter i Riksdagen

Vintern i staden Kettner i Riksdagen. Mycket till från September - Maj. Redde på grund Kettner, jag var alla dagar i bygget. I januari flyttade de från till Berlin. Vi flyttade vi in i vårt nybyggda hus, som var nästan färdigt. Med hvilka konstler lade jag mig i att se första natten i vårt nya hem i grötten till hvilken skickade Ulla svärnare, Grefvinnan Ulla von Lohmann f. von Lohmann och till hennes dotter, fru Antons Kettner en tårta, som var gämnad med tårter af marsipan. 22. Maj - 25 Juni reste jag med Kettner, fröken Ulla och min mor genom Polen, Ryssland och Finland, se fröken Ulla varaktigheter. Senare vid Ljusna där min mor och fröken Ulla som vanligt voro. Föresten i staden. Jula firade alla hos oss. De som bodde hos oss. På festen höjde Ed. Carl Gustaf Norrsköld ett beaktansvärda. De höjde vi allt efter hand att gårdar på bordet en gång skulle bli af vårt gamla hus. Hvilken följande att han inte ville att en jula eller jöbbare en gång skulle höja det med hans vapen öfver festen. Då sade jag till honom: "Det var skönt ha varit med alla samlingarna till Stockholm stad." Senare tanka jag har varit god och vären 1899 skref ett testament. Den tiden handlade jag mig inte i dessa skrifter, men då vårt beslut allt efter hand dippades ut Nord allmänheten, fick jag höra, att stadensfullmäktige skickade på, att vårt hus skulle användas till stora fester. Som detta inte var min mening, beslutade vi, att staten skulle övertaga det huset. Jag fick en gång läsa testamentet, som jag inte var nöjd med och ville stå ändra det samma, men Kettner hade inte lust därmed. Fäst var en försijning af till Nationalmuseum donerade saker år 1914, som öfver tillbringarna skickades till, fick jag när såla ändrad.

1899

Vintern i staden. Valt her i riksdagen. Gymnastik från September - Mars 27 Februari skulle vi ha
 stor invigningsfest i vårt hus, men jag insjuknade 24 Februari i blinellarmsinflammation, så
 att allt blev inställt. Jag låg sjuk till juni, sedermera sommaren vid Glesne, hösten i staden.
 Fil hand. g. Upmärks fulla vintern här och fortsatte med besöksvandring af samlingsarna.
 För jul insjuknade jag för andra gången i blinellarmsinflammation. Julen firade alla
 hos oss. De Persis bodde hos oss.

1900

Vintern i staden. Valt her i riksdagen. Geyers reste första dagarna i Januari till Egypten.
 Jag var sjuk till juni. I juni var Valt her tillsammans med Wilhelm von Lohmann och en kortare
 tid vid Glesne. 16 Juni - 16 Augusti var jag med Valt her och fräken Wier till brunnar - badorten
 Rumburg a. d. R. och Kärnig, se fräken Wiers reseanteckningar. På utresan konsulterade jag den
 berömda Professor Rappert i Berlin och det var han som skickade mig till Rumburg. I Rumburg
 skildes vi från fräken Wier, som reste till sina häftningar. Hösten i Stockholm. I juni och Wilhelm
 och den sommaren i Sverige. 5 November 1900 - 18 Juni 1901 reste jag med Valt her och fräken Wier
 genom Egypten, Sudan, Palestina, Syrien, Yordän, Teien, Turkiet och öfver Khordiz åter hem. I Kapel
 var vi till 11 December med Geyers, som reste vidare med en till Egypten. Till julen
 komnade de Persis till Kairo och voro till slutet af Januari med oss, då de återvände till
 Berlin. Adolf de Persis var under tiden i Stockholm hos Lohmanns.

24. Måne skildes vi från fregats i Kairo och for med en ångbåt från Port-Said till Suez för att till
 slut färdas från Jerusalem till Damaskus. I Jerusalem gick jag med Walter och fröken Ulla i
 tyska kyrkan där stades till skrift, det var ett högtidligt ögonblick, som man aldrig glömmar.
 27. April från Beirut på ångbåt vidare till Mindre Asien och Trakien. I Konstantinopel
 sammankallade man oss med oss åtföljd af kusinerna Nicks dotter Ulla.
 sedermera med oss till bluniz och fröken Ulla reste från München till sina släktingar, de
 fröken Ulla reser till Trakien. Den 18 Juni var vi åter i Stockholm och den härigena resan blott ett
 minne. Sommarens vid fura, hette i staden Jalen var alla här oss, såsom de Nicks från Berlin
 och fregats från Helsingborg. På häften sedan vi gjort rent, började jag tänka på att mina
 smärtsamma restiga gamla vapen sågo rätt skrälliga ut mot de från Jussins beläsningsvapen.
 Byggmeister Platen, som stannade kvar i vårt hus ett stund alla reparationer i huset. Huset
 och Walter uttryckte, skapade till rengöringen af huset en smärre.
 gjordt, behöll jag dessa smärre några veckor för att rengöra vapnen.
 veckor blif det är, och denna, f. d. smärre.
 alla mina bilder vid katalogens beställande. Först klarade vi vapnen, L. och J. lagade,
 binnerade och färgyllde de värsta skräpigheterna, hela dagen satt jag med dem och arbetade, de
 sommar alla kronorna och inget annat. Vapnen togo en tid af 3 vintor, kronorna 2 vintor.

1902

Vintern i staden. Walthers i riksdagen. Gymnastik från September - juni. Geijers köpte Wegelholm i Skofvåstorp socken. Måna. 17 Januari var jag med friken Wase nere i Måne för att se egendomen. Huset såg vackert, smukt och föga tilltalande ut. De flyttade på våren i en flygel by stallet måste byggas om. Slutet af Mars - början af April var Walthers brosdatter Irma med sin make greve Fritz von Mülinen hos oss på besök. 31 Maj - 1 Juli reste jag med Walthers och friken Wase till Tyskland. Jag och friken Wase till Rottensburg an der Taube på några dagar, sammanträffade sedan med Walthers i Dresden och gjorde med honom en längre tur genom Riesengebirge, från Berlin och Helsingborg hem, se friken Wases resanteckningar. Sommaren vid Husne. Slutet af Augusti på några veckor till Eriskunda, i September jag med Walthers och friken Wase några dagar på Wegelholm. I November flyttade för Rickorss skolgårds skull så hiet till Rottensholm. Juli följde alla hos. På hiet kom arbetaren Leik Eriksson för att hjälpa med uppenbaringen och stannade till 1914, då han återvände till Dalarna.

1903

Vintern i staden. Walthers i riksdagen. Gymnastik från September - Maj. På våren slutade Fil. L. H. Hymark med bekärfningarna, efter samlingen och ligger hans skrifningar hos som minns från den tiden. 20 Maj - 3 Juli reste jag med Walthers och friken Wase till Skövde, där Walthers sammanträffade med Wermans och Rolf och var tillsammans med dessa medan jag med friken Wase och greve Fritz von Mülinen i ungefär 2 veckor genomförde arbetet i Hallwyl. Sedan kom de alla till Hallwyl. Jag och friken Wase följde med dem på en liten tur genom Berner Oberland, se friken Wases resanteckningar. Sommaren vid Husne. Vintern i staden. 22 December följde friken Ha Thérèse de Marie, hon kom till den hiet 1896 från första

Shweig som brönte at Rolf. Hon är en vanligt skoll-människa. Högst är senare gift med sig med
en herr Frei, rektor vid en skola i Basel och har jag någon af oss i familjen kommer till Basel,
underlata vi aldrig att hälsa på henne. Julen alla hos oss, även de Herris från Berlin och Geyers
från Weizhausen.

1904

Lintern i staden. Walthers i riksdagen. Symposiet från Liptow. — Högst jag uppläst med samlingarna.
21. Maj — 14 juli jag med fröken Ulse och min mor till Rastatt. Vi bodde som vanligt i Rastattstaden.
Breslauer, ett mindre slott, som jag tillhört attas som Rastatt. Rastattstaden ligger ungefär 20 minuter
till fots från slottet Rastatt. Jag med fröken Ulse, herr Schmidt, Leisinger och en Herrmann. Herrmann
ordnade i arkivet. Vi var där från morgon till kväll. Alla brev från Herrmann till Herrmann. Jag och fröken Ulse, ty dessa kunde vi läsa. Under mitt vistande där, lät jag många och Gerdin
och alla i byn, som hade varit vid ett och annat skick i slottet och byggnader. Jag tog bort dem
det var en fastlig ordning, men så är det, när någon finner på slottet, kom ut efter byggnaderna.
Walthers var några dagar och besökte oss, men reste sedan hem. Han var också till slottet, men Ulse
villde hon resa med, just som hon nästan hela tiden satt stilla i Rastatt och endast några gånger
kom vändande ned till slottet, som hon begärde. Rastatt af sommaren vid Liptow, därifrån skulle
jag med Walthers och fröken Ulse ha fört med Herrmann på Liptowspåret till Liptow, men Walthers
sick utslag på kroppen och vi måste därför afstå från denna intressanta resa. Vi var i staden. Julen alla hos
oss även de Herris och Geyers. I maj flyttade Geyers till Weizhausen, de slottet var färdigreparerat.

1905

Fratern i staden. Valters sista året i riksdagen. Gymnasiet från September — Maj. Jag sysselsatt med samlingarna. 11. Maj — 25 juli jag med fröken Ulric åter till Schwig för att tillsammans med herr Schmidt, Herrin och skrifvaren Hänggertner afsluta ordnandet af arkivet i Hallwil och Hofsbrändet af detsamma till Hedsbilssticket i Bern, där det till vidare skulle förvaras. Valters var några dagar hos oss medan vi arbetade. Det var ett mycket knogigt arbete, som jag och fröken Ulric hade bekunnat oss, och det på en dag kunde jag aldrig, emedan jag ville att herrarna skulle arbeta intensivt och vara på platsen måndagsmorgnarna, så att jag så fort som möjligt fick resa hem. När vi äntligen fick lämnat Brestenberg var jag så led på detta ställe att jag sade: "Aldrig stannar jag här mera för en längre tid". Men för detta uttrycket fick jag bittert sata, ty 5 år senare var det jag, som fick sitta där ytterligare 3 år efter hvarandra och hade fick jag icke upplefva under den tiden! Sommaren vid Guine. Rolf de Maré hos oss och gick i skolan i Hockholm bestade hela hesten och sjukande bort för jul mycket svårt i mässlingar. Men, som höll på att ställas färdig Hemsk, var i Berlin.

1906

Fratern i staden. Gymnasiet från September till Mars. Jag sysselsatt med mina samlingar. 1. Mars flyttade Rolf till sin far, som då hade fått sin väring i ordning. Men i Berlin med sin yngre bror, där han tog litteratur i mådning. Skildre från sin mor, skolemans var då i full gång. Jag kan icke säga, hvad detta förorsakat oss mycken sorg, ty Hems de Maré har alltid varit en väl och obehaglig svärson, som vi naturligtvis fortellat att umgås med. 3 Mars — 19 Juni reste jag med Valters och fröken Ulric öfver Rom, Neapel till Sicilien samt åter genom Dalmatien Montenegro, norra Italien och Schwig, se fröken Ulrics reseanteckningar. I Schwig uppehöll vi oss

från 30 Maj — 10 Juni i Brestenberg, där jag och friken Ulse för herr Skinnid i enlighet med
hyreshöskorna i byn beengen, angående ätten Hallvild. Herr F. O. Skinnid hade nämligen annonserat
1905 de Hallvildspappren Högst skickade till Herr Skinnid samt att han kunde få tag i
som angick familjen. Senare vid fjärran, September några veckor i yttre Hotell medelst
gjordes rent i huset. Julem gjorde alla her oss utom Ulse, som var i Sula.

1907

Vintern i staden. Gymnasiet från September — April. Då jag allt efter hand hade läst för mig allt som
gjordes seder, sågde jag likadant i Brestenberg konstnärslärare mig att taga. Senare var det
Tidning från Nationalmuseum till Brestenberg, hand som kommit i huset efter 173. Bland
Brestenbergs ligger. Bland allt annat. Högst — i Augusti reste jag med Ulse och friken Ulse
genom Holland, Belgien, England, Skottland, Island och uter från Paris och Skottland, se friken
Ulse resanteckningar. Juni gifte Ulse sig med Högst för detta inflyttade. De två hade
tagit Brestenbergs i Sula / Sula. Brestenberg. Detta var en stor seg för oss, men nu efter så många år,
har jag läst mig ena, att Ulse aldrig Högst den konstnär som han är, som han följt i den
samtidskonst. Han var som för de. Högst. För Högst tycks han vara lycklig och nöjd, som han
som han det, och då för honom en för honom i Sula. Detta var hans enda Brestenberg i Sula. Han
den konstnär i enlighet och höll rätt länge på Sula. Han Högst märkte han, att det inte ville
gå riktigt framåt med målningen och då började han på egen hand att målade under sitt ständigt i Sula,
då han var som hade mycket att göra med utställningen. Senare Högst. Nu är han sedan många år
en fullständigt skulptör och detta utan att ha tagit en enda bok. Några veckor vid fjärran. Brestenberg
staden. Self hade han en korta de hela vinter. Julem gjorde alla her oss utom Ulse.

1908

Vintern i staden. Gymnasiet från September - Maj. 21 januari reste Rolf med sin far och med. fil.
 Kandidaten Gustaf Niccius som informator till St. Moritz. Heltäck besvär jag hade innan jag fick
 Hensik att förstå att Rolf hade angripna lungor, hvarje kväll hade han mera och mindre feber
 och hela dagarna backade. Jag var med honom hos doktor Carl Bertil Buhse, var då särskildast
 lungläsare, han påstod att det inte var så farligt med lungorna, sedermera fick jag afven höra
 att han sagt åt flera personer "Fö, han är fat och vill inte läsa och quinnan är svag för honom."
 Jo, det är en skön lärare man har ibland, men gud ska lof alla är inte så. Februari kom
 fröken Rösine Blomberg, för att rita anteckningar på silfret, dessa blef senare kassar. 6 Maj -
 1908 reste jag med Walter och fröken Rösine genom Schweiz, Österrike, Ungern och Tyskland.
 I Konstanz sammanköfades vi med Rolf och Niccius som kommit från St. Moritz. Hensik hade
 lämnadt dem tidigare; sedermera följde de båda på lungorna med oss ända till Stockholm.
 I Helsingborg var vi afven på Carl Rindbergs yngste och sigismunds dop. Sedan var några veckor
 vid Gagnef, sedermera afven Helsing, Solfors, Luleå, Umeå, Helsingborg, Helsingborg och Finsnes vid Flon, som
 sedan kom till Stockholm. Vintern i staden. 1 November reste jag med Walter en
 gång till Helsing för att se på exemplaren Rindbergs vid Landekarna, ty April 1909 skulle Wilhelm von
 Rindbergs uppta i styrelsen af Gagnef och vi skaffa oss ett annat sammanställ. Jag bad att få
 komma till Helsing vid kvällen, ty vi äro gamla och resa inte mera så mycket omkring. Till
 Helsing kom några till oss, när vi kunna bjuda på s.k. halsluft och bad. Lärarnot uppe i
 Södermanland skulle vi aldrig få se en levande varslar hos oss, ty hvem vill vara till gammalt folk
 så laadt, som ingenting har att bjuda på. Enligt tid hade Walter exemplaren, som ligger fortvända
 och så hafva vi fyllt på Helsing, det vi med det kunna komma på i stället. Rolf på hösten till
 oss den han var tanke att stanna i 1 år, ty båda lungorna voro angripna. Den jag var om
 det stod på att quinnans drif igen sin vilja till doktor Buhse, ty annars hade det nog varit
 för sent med Rolfs lungor. Julen firade Lehmansons, Gagnef och min syster hos oss.

1909

Vintern i staden. Flyttade från September — Maj. I Januari var jag några dagar på Hildesborg med Walter
fröken Ulric och byggmästare Mattson, ty vi voro tvungna att ändra allt inomhus och detta skulle
Mattson göra under vinterns lopp. I Januari skulle fröken Elisabet Rose af Hildesborg börja skriva
Uppmärks och Färdkorts beskrifningar på skrivmaskin, men emedan hon började därefter, tog jag fram
beskrifningen på en hyal och fann, att den icke var riktigt beskrifven af. Förlärt. Jag tog
fram flera och det var likadant, en del af herrarnas beskrifningar ligga kvar som minna. Jag
ropade på Sundgren, han medgaf allt, då sade jag: "Sundgren, vi två äro tvungna att göra en
dessa; det kan jag icke svarade han. Men jag förklarade, att det skulle gå. "Jag bit papper
och bläckpenna, jag skriver och Sundgren dikterar, som kunnat till alla hänvisningar på
saken" sade jag. "Motströfvigt gick han efter papper och penna, förklarade att det var omöjligt
men jag förklarade: "Bara kunnat print, det skall gå". Till hösten hälls vi på för detta sätt; sedermera
skref Sundgren själv, ty jag fick annat att göra. Nöjande episod glömmes jag aldrig, då
Sundgren satt mitt emot mig vid långa arbetsbordet i gästsalongen 2-3 och jag fick blanda för
mig att herrarnas beskrifningar voro omöjliga samt att jag som tvungen att börja för mig.
När jag kände vid detta tillfälle kan jag icke beskrifva. Sedan det hafva många ändringar
och förbättringar företagits och när katalogen blir färdig, det är en fråga, som jag väntar dyglt
mig. I November kom fröken Signe Berglöf för att hjälpa med beskrifningarna. 5 Februari reste
Rolf för längre tid till Skatvalp, som ligger öfverför Duvns och mycket högre än detta. 15 april dog min
I början af Maj skickade vi posten från Hildesborg och husen till Ljusne för att därifrån hämta
målarna och en del andra saker, som skulle till Hildesborg, en del stannade kvar på platsen. Jag hade
naturligtvis mycket att göra och förklarade att en gång till ville jag hemman bygga ett flotta, ty jag hade fött
sorg af den sporten. Fäster vi behöfva målar hula sommaren, emedan vi hafva riktigt färdiga, hade vi kunnat julit
af förmodade. Carl Hallen vid måla var och jag för 3-4 veckor samt herr F.O. Skerid, i September mester
Albertina von Kight-Rhitz med syster f.d. Hustru William von Kight-Rhitz, dennes make och 3 döttrar samt
syster f.d. Tycho. Ministerns Albrecht von Kight-Rhitz. William och hans make Marie, född von
Hofmeyer, återvände till Tyskland, däremot fortstälte de öfriga till Stockholm, ty flickorna skulle närvara vid
Carola von Uchermans bröllof med hufvud till Hildesborg 8 Oktob. dagen före bröllofet hade vi ett del.

Julen reste vi till Gjöres på Högskolan där vi voro tillsammans med Henrik och Rolf de Mars' den senare
direkt hemkommen från Schatzgals samt Hildas bror Gustaf och syster Palmona (Palla) änka efter
Kammarherren Collet i Danmark. 9 Februari 1909 följde Louise Plauen i Högskolan.

1910

Vintern i staden. Gymnastiska från September — April. I Januari kom fru Agnes Carlsson
för att skriva på maskin ty fröken Roos måste sluta på vägen 1909 emedan hon blev sjuk
9 Januari återkom Rolf från Schatzgals i Schatzgals och reste 22 Januari med sin far till Indien, de
återkomna i Maj samma år. 21 April — 25 Maj reste jag med Walthar och fröken Ws
från Tschelad och Schatzgals till Flors och Siena, de fröken Ida Ws resantekningar. Under
vinteren i Schatzgals voro vi äfven en dag med Herr F.O. Schmid i Hallwil, och då beslöts
att kanalerna skulle renas och grävas ut. Sommaren på Hildesborg, Hildesborgs, kusin
Hildas von Voigts-Khutz med hustru och son samt Hildas von Hallwil med sin man komad. von
Voigts från Schatzgals voro hos oss. I midten af augusti kom äfven operasångaren och fotografen Herr
Gustaf Jöberg med hustru och sonen Holger från Ingelsholm, där de tillbragt sommarens månader.
Under en promenad på höjden längs stranden vid Hildesborg, berättade jag för Herr Jöberg, att vi skulle
rensa och gräva upp de gamla kanalerna vid Hallwil. Då bad han mig med sitt lifliga lyro att
för all del taga en svensk arkolog, ty annars var de skickligaste att gräva, själv hade jag
då för tiden ingen aning om hvad gräva ville säga och tyckte att Herr Jöberg hade allt för mycket vidt
vid denna sats. Vi gingo ut på den andra stranden på strandpromenaden och stulto där länge, medan Herr
Jöberg hela tiden pratade och pratade i mig vilken af de gräfvare, Till slut sade jag: "Ni vet det så bli
en svensk, och hanifras skall jag på honom?" Då svarade Herr Jöberg: "Jag tror att jag kan spela
Hofmannen". En fotografi togs af Rolf de Mars' dop var med på promenaden just då Herr Jöberg

residerade, men vid närmare eftertanke tyckte jag ändå, att det var ovanligt ut. Fikern Ulse och jag lämnade Hildesborg den 14. September och kommo till Brestenberg den 16de. Han kom lördagen den 17de September från kl 10, 23 och arbetet började måndagen den 19. September. Jag med Ulse reste från Hildesborg, så att vi kommo en dag före honom till Hallwil. Jag var riktigt nyfiken att se den man, som jag skulle få att göra med. Jag var ännu som när det skulle vara i sin häm i sin nya läroplan till Lärarlagen i Brestenberg och framför Ulse och mig stod liggande en lång smalt ung man med gult hår, ett par bleka gråttan ögon, en hög snitt och han hade smittkropparna och två framtänder borta i överkäken. Första intrycket var att jag hade en antagligt sympatisk människa framför mig. Annars visste jag ju ingenting om honom än bortsett från skrift. Ett telefonsamtal med Karlén visste jag att hans namn var Litberg och när han började tala trodde jag han var finsk, men efter några dagar berättade han att han var Gotländare. Efter en vecka fick jag af en handelse ett brev till honom kvar på det. Stod Lillberg. Jag frågade honom strax därefter han inte sagt att hans namn var Litberg och inte Litberg. Då fick jag bara skrattande svar: Jag tyckte det var det samma. Längre fram frågade jag honom om Lillbergs tagit vägen och fick till svar att någon slagit ut dem på honom i Uppsala. Jag förmodar vid något dundestående. Då han Hög professor lät han höfligen sitta in två nya föreläsningar. Han tyckte väl, att det inte gick an att vara tandlös när han skulle hålla föreläsningar. Samma dag han kom, gjordes en promenad till slottet och på måndagen började han att arbeta. Efter några dagar kom han fram till mig och frågade, om han fick förklara för mig. Lusa han tänkte gräfsa. Jag Hög högt förmodat, men svarade: Ja, mycket gärna, hvarstän som han ville genom att omfatta språket, som laget bring ett paket ritade upp en plan. Han visade att han tänkte gräfsa så och inte så och hur han trodde att allt skulle se ut när gräfsningarna en gång var afslutade. Han höll på smittet en timme. Med bristande känslor af förvåning stod jag ej och hörde på ty en kol mig värdt öppna sig för mig. Jag, som aldrig före kommit i beröring med en vetenskapsman som förenat det främst med hans stora värdighet att nedlata sig förklara något eller intala sig i en diskussion med en kvinna, en mindre med en gammal lit-täsig gammal var färdig som från skyn, hade jag varit ett stort valkost. Frustrerande, hade det kanske inte varit så förvånande. Därför fick jag dagligen uttrycka att de skulle höra längre och kortare föreläsningar om arkeologi och mycket annat lärt, därigenom

kunde jag följa med gräfningsarna, och hvarje söndag, som kom ur jorden, fick deltaga. När
berättarna vid lampen sötte Åker, jag, Lihberg och Schmidt, och då talades det alltid om arkeologi,
byggnader, folkrävar och dylikt. Helt enkelt visade han någon öfverförmåga, när jag kombinerade
honom med en massa ofta kanske ganska dumma frågor. Några dagar efter hans ankomst
öfvertäckade jag till honom hvad jag berättat att mat och logi skulle kostat en mindre
summa för bröd, drickspengar och en liten söndagsresa. Då han fick dessa pengar, såg jag honom
då närmast gå ett par gånger of och en i rummet; jag såg på honom och tänkte "Du är
icke van att ha pengar i dina händer." Vid våra dagliga gemensamma måltider var det jag,
som naturligtvis, så länge jag var där, bestod Bordeaux till lunch och middag. Då gjorde Åker och
jag den observationen, att när Lihberg druckit ett glas, hade Schmidt hållit i sig tre glas. Jag tänkte då
"Sådan är för snart för honom, han tatar nog något mer sällande komma upp för ett rum."
Då jag om lördagarna såg på hans räkning, som han själv skulle betala och som jag öfver på kontoret,
där öfver min räkning såg och det jag ofta gick för telefonskrifning skatt, såg jag till min förvåning
att ingenting stod på den. Jag förstod då, att spriten icke var ett tillägg, men att han icke kunde
finna mätaren, när han kom i ett sådant tillstånd och detta bekändes nog icke hvarken i Helsingfors eller
Lund. Sista måndagen vi var i Brestenberg fingo vi se Lihberg i en ny grå kostym i stället för
den vanliga luggslitna blå. Vi ropade strax: "Se, se, den solstenen är i dag." Då svarade han: "Den har jag
köpt i Zürich af de öfvarade res och pensionspengar." Till hemkomsten, berättade Geyer och Rolf mig
med allt möjligt från Lund om honom. Såsom att han var ovanligt begåfvad, men en riktig festprins.
Hela sist året hade han dock icke rökt någon spirit och alla undrade öfver orsaken. Jag tog, förvånad
honom, ville jag inte, ty det hade inte tjänat till något. Åter därpå berättade jag för honom hvad
Geyer och Rolf sagt, och frågade tillika hvarför han då afstod från rumlandet, hvarpå han svarade:
"Inte kunde jag vara ute och supa om nätterna, när jag laste på kandidaten." Den, som fick honom
att äntligen taga kandidaten var nog lärande Fil. Dr. Arkivarier vid Helsingfors i Lund, August
Weibull, ty där var han som barn i huset. Senare berättade Lihberg skrattande för mig att Dorsten i
Arkeologi i Helsingfors Knut Hjärn, som var god och till Weibull, testamentariskt honom till Weibull; Hjärn måste
sitt, hvad den då unge Lihberg dogde till, ty i sitt testamente hade han uttryckt den önskan, att Lihberg
skulle afsluta hans arbeten. Till början af December stannade Lihberg och Schmidt i Helsingfors, under tiden

skref han några bref till mig, i hvilka han redogjorde för grafningens framatskridande. Dessa bref samt alla
öfriga från honom ligga förvarade i huset Kamningatan 4 där öfver den först omnämnda ritningen af
slottsanläggningen för sin plats, jag fann den nämligen i en värd i ett skåp då vi sista gången 1912
sågo i Hallwils och jag var mycket med att packa in alla Lithbergs ritningar. Åhne och jag voro tillsammans
efter fyra veckor att i ett streck återvända hem, jag var glad att återse Walthar, som gått så länge allena
omkring på Hildesborg. Några timmar efter vår hemkomst för jag i bilen till Lund och gjorde upp med
Karlén, betalade min skuld och försäkrade mig om Lithberg till påföljande april. Några dagar efter vår
hemkomst flyttade vi till Stockholm och vi fortsatte då med våra kataloger. Julen reste vi som vanligt
förut till Gagnef, där vi voro tillsammans med Henrika och Rolf samt Wilhelmens bror Gustaf och syster
Palmona (Pella) Collin. Under juleveckan reste Åhne och jag på några timmar till Lund, dit Karlén
inbjöd mig för att se på en grafning, som Lithberg höll på med.

1911

Vintern i staderna. September — Maj hemmestad som vanligt, middagsbjudningar, teater och en söndagsmar-
spårn och barnspårn hos oss. Rolf i Skåne för att läsa sig landbruket, jag med mitt folk sysselsatta med
samlingarna. Under vintern hörde jag ingenting af Lithberg, men i april reste han till Hallwils och
i Maj reste jag, Walthar och Åhne; då vi kommo dit, var allt i full gång. Walthar stannade några dagar
hos oss och reste sedermera till Kiesswäldstattersjön, där han tillbringte flera veckor tillsammans
med Lohrmanns, innan han återvände till Hildesborg och där sedermera barn och barnbarn besökte
honon en längre tid. Ti däremot stannade till mitten af Augusti och reste med Lithberg öfver Pärchen
där vi stodo på reliefen, som Professor Buhse modellerat. Om 1911 års vistande i Hallwils skulle jag
kunna skrifa många många sidor. Men jag under den tiden fick genomgå öfverskrider allt hvad en
66-åring kan tåla, men så blef jag också sjuk 14 dagar sedan jag väl kommit hem och låg 8 dagar till lägs.

Till detta hade jag skänkt att tacka för. Han, som kom som en liten olycklig man för att hjälpa med
sina verktyg, kunde naturligtvis som så många andra inte bli framgångsrik. Han hade väl
från början, då det var till en handelsreis utgåfvor. Turligt sig att en gång få skryta med att ha
ha fått utgåfvorna och när han märkte, att detta gick om intet, hade han inga gränser för att
uppträda mot Litzberg. Jag satt som mellan två eldar. Han antog en allt mera högdragen
ton mot honom. Om Litzberg bad honom om något, så sade han antingen nej eller åt honom
kosta, att han var den, som befallde. Men vi voro tyvärr tvungna att hafva honom, ty han som skräp
skaffade arbetarna och allt hvad Litzberg behöfde. En dag sade Litzberg till mig: "Så här kan det inte
gå, och som hustru behöfver Schmid för hushållshandlingarna skall bittra än mig, än det bäst
att jag skuter." Men då svarade jag: "Det fattas bara, att Schmid skall få sin vilja fram och få doktor
att resa, nej det går inte an." Så gick det några dagar, då blef det bråk om några stolar, som skulle
omröas in. Jag hörde striden från ett fönster, Schmid kom och beklagade sig, Litzberg sade ingenting.
Dagen efter talade jag med Litzberg och bad honom för min skull ha tålmod. Han svarade: "Det
är en bitterhet, då man har rätt, jag besvar ingenting, men skall försöka." Sommaren gick och Litzberg
höll sitt löfte, fattar Schmid nästan haf som värd emot honom. Så ofta han kunde, försökte han
sära och förödmjuka honom. Då lofvade jag inom mig själv att hvad Litzberg gjort för mig
skulle jag i min mån försöka att återbetala en gång i framtiden. När vi allt efter hand blefvo
närmare bekanta, började vi kvarje vecka från lördagen till Måndagen göra ett litet tillställning.
Jag ville inte försöka honom att följa oss gamla på våra små turer, men lördag berättade jag, att vi
skulle fara till Basel, då förklarade han, att äfven han tänkte resa dit. Efter mycket litet och det för
vi tillsammans, när vi kommo till Basel, ville han följa med oss. Då vi skulle in i stora kyrkan
var den stängd, emedan där skulle bli stor konsert samma afton. Nu började frågan: "Hvar och en
att säga om, huru roligt det skulle vara, att få höra konserten." Jag skvallade och sade följande för mig
som Doktor (vi kallade honom alltid så) kan skaffa biljetter? De stannade vi och hörde en bit
koncert, återvände med ett öfvertyg till Staden, lägo där på Hotellet äfven natten utan allt till vår
sista tröt, tandbörsta och kam. Linné reser beklagade oss för, att vi tur, hvarje följande vecka,
sitt som Linné, för oss betad på någon verksamhet. Den skulle bli en logi som en tillåtelse, två
tandbörstare och en finkam, med sig i sin klädningsskåp och två bida. Jag, som skulle beta honom

bestämde alltid hvart vi skulle taga vägen. För mig var det ju mycket bekämt, ty Lethberg
öfvertog besväret med lifjetten, vapnet och allt annat. Under vårt vistande det året i Schweiz beslöt
jag, att han skulle taga sin Doktorsexamen, och jag också skulle få arbeta på den saken aldrig så
mycket. Ofta talade jag med honom därom, men fick aldrig något riktigt svar. För öfrigt var
han ibland som ett stort barn, han fick också rätt ofta höra det, då barn skrattade han eller
drog på munnen. Under dessa månader voro vi inte alltid idel vänner, ty fastän jag ingenting
sade, tyckte jag ibland att han låg för mycket i gruset och gaf katten i gräfningsarna. Jag förstod
då icke att en karl icke förstår gno på som en kvinna gör. Utom att förargade jag hade
under gräfningsarna måste jag hela dagen arbeta; vi kunde nämligen icke i trakten finna någon
sittligt pålitlig person som vi kunde anförtro att sortera de upprästa föremålen, ty Lethberg ville,
att hvarje föremål fick ett rätt nummer. Det blef nämligen så ordnadt, att så snart en vagn blef
uppkörd så kastades jorden i ett till och leran samt jorden afspolades och hvad som blef öfver sändes
när till Hottel, där jag låg på knä på bara golv i ett rum och sorterade föremålen från de hundra
ärtalo gamla slenniga benen; så följde två lappar med af hvilka jag hade en på föremålen och
en på benen. På så vis förflet hela dagen för mig under 38-40 graders värme i rummet, istå underligt
som jag blef sjuk när jag kom hem. Bland allt annat, som den tiden ofhvarvadtades oss emellan, var
det huset i staden. Han gillade fullkomligt min tanka därom. Vid ett af dessa tillfällen bad jag honom
öfvertaga ledningen af det hela, hvilket han också lofde. Till följd häraf kom han flera gånger under
hösten till Hildesborg. Under vintern 1911-1912 kom han ifrån några söndagar till Stockholm, där han icke
varit, sedan han 1908 reste som amanuens till Lund. Vid hemkomsten till Hildesborg i mitten af
Augusti, blef jag sist veckan i Augusti sjuk och låg nära en vecka till sängs i yrsk. All
förargelse och allt obehag i Schweiz hade varit för mycket för en 67-årig gammal, nervös man
slut. I mitten af September reste jag halfsjuk till Stockholm med Walthus och fröken Woss, ty jag
hade intygodit Livnarkongressen på såpe, men efter en vecka återvände vi till Hildesborg. Första
dagarna i Oktober flyttade vi till Stockholm. På hösten reste Rolf med sin mor till Caylon, han fortsatte
sine jorder, nuadt, men Ellen återvände ifrån Egypten. Julen firades hos Jyger på Helsingholm.

och med kvartetter med Litterquist, Operasångaren Gustaf Sjöberg försäkras öfver att han younger bra.
Recitation skall han, som Karlén och många andra fört, deklamera lustiga saker öfverlädligt. När man får
höra allt detta, förtär man hvar sitt en sådan ungdom hemman med i rummollifast. 27 Maj reide
jag med fruén Ulric från Bildsberg till Schwitz. I Malmö skulle vi sammanträffa med Luthberg
för att göra ena tillkommande emellan jag önskade ha honom med mig, då jag skulle göra upp
kontraktet med Landesmuseum i Finska. Jag anser mig icke tillräckligt insom kvinnan förhållit
med 7-8 råfvar hvilket schweizerna i allmänhet äro, men hvarken i Malmö eller Finska fanns
min bekant. Jag blef då end på den spårlösa stansan, så att jag insäntes under hela öfverfärden
gråtade på honom och icke en gång gaf ett fin att nästan alla passagerarna voro förgjorda och stode
som en förkastad kring relingen och föraktas. Stachans fruén Ulric var också bland dem. Jag
skickade strax från färjan ett trädligt telegram till honom på Botellet i Malmö, att jag från
Berlin skulle fortsätta reisan till Bern. Han berättade sedermera skattade att de han emottog
telegrammet, tänkte här, nu innehåller det bara i "en sådan drömmel". Under reisan i Berlin
hörde jag hvar en konduktor gick och frågade alla resande något. Till slut kom han och till oss och
frågade: "Här kommer någon som är koffert gånget, der är Lund afgått till Bern?" Det var således
Luthbergs koffert. Han hade sig min släkt betydligt, jag började att fundera öfver, huru det var möjligt,
att kofferten, men inte han själv var med på tåget. I Berlin fortsatte vi reisan och kommo andra
dagen, på eftermiddagen till Bern. Till min skam får jag tillstå, att jag med skadeglede tänkte på
huru många hvar skulle frakta sig till Bern utan några vidare resor. Men då vi företa morgonen
sittas nere i hotellet och drucka kaffe, hvem kommer in, om inte Luthberg. Jag blef så flat, att jag
i första ögonblicket icke fick fram ett ord. Han berättade hvar, huru han på 3 dje och 4 de klassen
trasslat sig fram både nätter och dagar med det lilla i tungan han själv hade och konstat fött
vågar varit. Han förklarade också, att de här i Malmö gick ut genom en värdstuga och
skulle en genom den andra, det stater Charles honom icke passera med sin biljett 1st klass
jag berättade åt honom och såde "Det är här historien", men en tid efteråt fick jag göra afven
af en hördare att en gång Wilhelm von Bayern blev förtal och beklagade sig att ha varit, som
stode vid spörren i Malmö voro sådana socialistar, att en någon kom med en 1st klass biljett
hindrade de honom att komma med tåget, detta hade han till honom via flera af hans bekanta.

Från Bern reste vi direkt till Zürich för kontraktet med Landesmuseum, därifrån till Hallwil, där Litzberg
gräppte upp hela gården, som var full med träkonstruktioner, hvilka äro beskrifna af honom.
Dessutom skickades en hel järnvägsvagn med barn, fullpackade med gamla utgräpda barn, som,
senillika stycken samt en del annat skräp till Stockholm. Under vårt vistande i Hallwil besökte
Livia och Wilhelm von Leyer oss samt den sistnämnda bror-foster-sön-för, dessa tre gjorde nämligen
en tur genom Schwyz i egen bil, ty de hade tillbragt en längre tid med barnen i Büschli. 25 Juli
återvände vi direkt till Bern och kommo den 26 juli på kvällen till Malin. Då jag skulle
säga till i Trollhagen, sade Litzberg till mig: En så sorgfri tid som denna under gräpningarna har jag
aldrig haft. Det begrep jag, ty under 1811 kommo jämt bref till honom. Jag gjorde en gång en
anmärkning däröfver till jag till svar: Oh, det är värdar, som jag skrifvit på, och som icke förlänga.
Jag och fröken Noh, vi utbildade inglar, hade då ingen mening om, hvad betydelse vid Universitetet i Lund
gjorde med sig och kunde tillräckligt begripa, huru en barn, som ingenting har, kan vara så
lidsinnig och gå i borgen. Detta sade jag också till honom, han försvärade sig med: "Det förstår
Grafvinnans öfver. Jag tror, men tänkte: "Käna detta förhålla sig, skall jag nog taga reda på." Huru
försäkrade mig, att innan han kom till Lund, vore han inte hvar en värd såg ut. Längre fram
frågade jag flere herrar, som studerat, huru det förhöll sig med värdskapet vid Universitetet.
Jag fick af dem till svar: "Här vid Högskolan kan man undgå att skrifa under, ty det är ingen sådan
sådant sammanhållning som i Upsala och Lund. I Upsala är det drägligt, men i Lund är det omöjligt
att undgå att underteckna, ty de blefvo man så hatad, att det blefvo öfverflödigt. Så sade en gång en
äldre herra till fröken Noh, och mig, att en ungdom icke förtrod, så här från det, när han kommo till
Lund. För öfrigt behöfver jag bara höra min sinner, Wilhelm von Leyer berättar, huru det gick till under
den tiden, han som pojke gick i skolan där. Man begripa väl att dylikt får existera i en liten småstad,
där nästan bara ungdom finns. För öfrigt påstår, att hvarje kväll kommer med sista tåget en laddning
slåliga kvinnor från Köpenhamn, som nästa morgon åkandes med första tåget. Nog tycker jag,
att Sverige kunde ha nog af sådana vara utan att behöfva rekrytera dem från Danmark. At vår
studierande ungdom i Lund vid skolor och Universitet. Vid vår ankomst den 26 var Hallwil vi till Malin
i Malin och då öfvertalade vi honom att med mig återvända den 28 Juli för att han skulle se de märkvärdiga
tränläggningarna som kommit fram från hela gården under Litzbergs gräpningar. Han samtyckte mig.

Engade sig dagen därpå jag hade dock redan på telegraf beställt fotografplåtar i Berlin-Pavel och sålde
resten av. När vi kommo fram, hvilka voro i Hallwil och iika familjen och lekarna, sined dem
återvända vi och voro på Hildesborg igen 2 juli. Här därpå reste vi till Stockholm för att se på Olympiska
spelen. Vi bodde då i värd hus och hade tjänstefolket med oss. Slutet af juli och augusti voro Thithers
brovrdötter Hille och Lerka med man och Irma och i Hildesborg med man, två döttrar och en son
hos oss. I midten af augusti flog det på mig, att när hela gården i Hallwil igen blef tillskottad,
kunde kanske skiveizerna falla, att de gjorde siteringarna och Lillbergs beskrifning, iika voro
rättiga, jag tillika skiveizerna att, efter hvad jag först kände af dem. Då satte jag mig i förbindelse
med Professor Omer Montelius och han var så skickad att skriva till en tysk och en dansk
naturhistoriker, hvilka med angående reste nu med Lillberg och besögo träskens sträckningarna.
Resten af hösten var Lillberg hvarje söndag på Hildesborg och slutet af oktober flyttade han till Stockholm
för att börja tjänstgöra vid Muséet, arbeta några timmar hos oss om dagen samt iqvartaga uppsikten af
kolalogisverket. Han ville, att allt skulle beskrifvas intill det minsta, så vi finge vända på fjärdingens och
börja på nytt. År 1918 förpliktade han sig att själv genomläsa hvarje beskrifning och då blif det att åter vända
på fjärdingen. Nu skulle allt förkortas, ty nu hade Sundgren och fröken Berglöf öfver sitt öga. Det blef
en blott den skillnaden, att fröken Berglöf iika omersa skulle kontrollera de andras arbete, utan hvar och en
skickade sitt till Lillberg. En fråga gör jag mig: Kommer Lillberg att hålla sitt löfte att se igenom allt, jag
tror det ej, så som jag först kände honom, men det får väl gå, så länge det går. Hösten i staden, då började
jag att skrifa mina underskrifter såsom de nu befinna sig. Irma med barnen som vanligt några veckor
hos oss. Julen hos fruens utom Rolf, som gjorde en resa omkring jorden, som de vanliga personerna samlade på
Negerstäm. Till 1912 hade jag utom Sundgren arbetaren Ericsson, som då återvände till Salarna. Jag var glad
han sjelf lemnade plåten, ty han var bara en maskin och hade inget intresse vid arbetet. Min hustru,
tuna Lindholm, hjälpte oss med att hämta upp alla föremål, som skulle beskrifvas och fick springa efter
efter, ty hon visste hvar allt fanns.

Herten i staden. Hyggeligt som vanligt. Berjare af vintern blef det Hjerumenskipte. Så blev det
 Museet, jeg gik i en ständig oro om at Hjerum skulle opstaa kort Lethberg dogde till. Hade han
 velt honom, vil jag ikke, hude det hade gott med minn saker, men så blef det ingenting af. Han
 vade. Till det var Gustaf Hjerum och det var nog det bästa, ty han hade länge varit vid. Hjerum.
 före jul 1892 bad Lethberg mig ta en godkännelse till hjälp kandidat Bengt Lundelin, som han hjälpte
 och som så väl behöfde fortjuna sitt upphåll, han har sedan dess varit hos mig och stannar vid till
 arbetet är färdigt. Han har studerat medicin, men så gjorde han för honom och han hade inte energi
 att fortsätta, och så blef det ingenting af honom. Som han är kunnig i språk och vid af all
 forska efter upptäckningar på biblioteket, så hjälper vi den nyfaste af Kandidat Bengt Lundelin. Han
 började det bli svårt för Hjerum och mig att få till Lethberg någorlunda ordentlig om
 hollarna, många gånger säga vi inte något af honom på en hel vecka, detta har varit och är ännu
 vår strid och jag frågar mig, "när skall mitt arbete bli färdigt? Ska flitigt som han skiter
 Museet, lika tråkigt tycker han det är att arbeta här, hvilket jag i grund och botten förstår.
 14 Mars öfvertog Rolf de Maré Hildesborgs arrende, 3-28 Maj reste vi till Wiesbaden och Koblenz. Detta
 var sista gången Hjerum var utomlands. 28 juni reste jag och jag med Lethberg till Göttingen
 och återkommo där. 5 juli han var resemarskalk och vi hade mycket roligt och tröfast. Vi reste
 en hel öfver hela ön och sågo så många vackra kyrkor och annat intressant. Vid detta tillfälle
 lärde jag också känna hans föräldrar, bildade, veta människor, som behagade oss mycket. Hjerum
 talade så upprättligt med mig om sonen. Som barn hade han varit så snäll och ordentlig, men så
 som han till Upsala, där han började sitt studentliv. Han tiderade i all möjlighet, men tog aldrig
 examen. Han påstod till och med att han en tid ville bli skadespelare, men då hade han gråtit dag
 och natt. Så han var i bryd, hade han inte skrifvit till dem på 3 år. Så förklarade han, att de en gång
 hoppats att han som fadern skulle bli skollärare, men så kunde jag inte låta bli att dra på
 smannen. Jag tänkte: "sådan begäring skulle bli skollärare!". Till slut sade jag till fru Lethberg
 "Var säker på, att ni en gång kommer att få mycket glädje af icer son." Hon gif mig till svar: "Må
 Hjerum ha rätt, men han och Hjerum känner honom bättre än vi göra." Sommaren på
 Hildesborg, herten i staden. Från med honom några veckor hos oss. Så herten började till kandidat

Peter Lindberg, som till Sångspeleraren August Lindberg, nu Fil. licentiat, att bekämpa det europeiska
borstet och fortsatte därmed till våren 1915, andantagsades sommarerna. Nu är han chef för
Sörsörsbergs teatern i Göteborg. Januari till april höll Fil.kandidat Ernst Fischer på vid dörrarna
Söderström tog han Licentiaten och Doktorerna och är nu Intendent vid Röhnska Museet i Göteborg.
Kortare till våren 1913-1915 arbetade Kandidaten Carl Orbo några timmar i veckan på våra
orientalistiska mätter. Han var egentligen målare och som det påstas, målar han ännu på att
måla tegel. Under samma tid blif det beslutat att Hottet Hallvöl skulle renoveras. För att
utföra detta arbete rekommenderade Luthberg Arkitekten Anders Roland, som bor tillsammans
med honom och Fil. doktor Lucie Ambrosiani, han är nu Intendent vid Byggnadsrådet och anses
för den skickligaste vi ha i att renovera gamla byggnader. Jag blif då ombedd att komma
upp på Rolands ritkontor, som han har i sinna väning där de bo. Luthberg var naturligtvis
med om hela konferensen, och så snart Roland hade föreslagit något, så sade han: "Hvad tycker
du Luthberg", och till slut blif det alltid som Luthberg ville ha det. Vid detta tillfälle såg jag
snarast klart och godt hufvud han har, ty fastän Roland är den skickligaste vi ha för renovering
blif ändå Luthberg den bestämmande i allt. Vid detta tillfälle var jag också inne på Luthbergs
Lada rum och såg huru han hade det. Nu började jag på fullt allvar att kära med Luthberg om
hans Licentiat och Doktorsexamen, som han så nära ville skjuta upp till kommande tider. Till
slut fick jag honom drömma, att han skulle taga tjänstledighet 1de December. Vid tal om detta sade
Luthberg blidligt till mig, att om han stannar i Stockholm blir det aldrig någon Doktor af, ty
det springer så många bekanta till honom, bäst vore det, om konferensen kunde förmå honom att
flytta ut härifrån. Som jag lofat betala allt, så kom jag ifrågas med Herr Olsson, att man på
ett fint sätt skulle föreställa honom Luthbergsbadet eller Pyttas, han gick godtylligt is på vårt förslag
och flyttade till Nygata. Gulan var vi hos Geyers på Nöjeskolan med de vanliga.

1914

Först i studien. Gymnasiet som varligt och flitigt arbetat på historiska. Jag händer mig en längre tid af
frisk och jag tog en del af. Hare och April sjuk i majen. I början af April kom Lillberg en dag till staden,
Så jag tog sjuk, och berättade att han varit i Uppsala och varit lärare, och att han till slut hade
lämnat in sin Doktoravhandling, jag har inte sagt, huru glad jag blev öfver, att han varit så flitig. Sen
de kom med sin gode vän, målaren Nils Lardel reste till Uppsala. Den 12 April dog Ulla von Lilienskiöld.
28 Maj disputerade Lillberg till Doktor i Uppsala, och Herr Olsson reste med mig dit. Jag hade aldrig
 varit med och hört en Söders disputation och därför var det mycket intressant för mig. Den 30 Maj
 reste jag med fröken Ullar, hvar och sin flammare till Uppsala för att följare promotionen i
 staden. Jag satt där och gjorde mina reflektioner öfver, huru det gick till i min ungdom vid Söders
 tillfällen. Då för tiden var promotionen i Landshuset och för länge sedan och hvar ring till
 ett skott. På eftermiddagen var stor fest i Boteniska trädgården och på kvällen stor bal i Caroline
 raderivas sal, i hvilken alla deltog. På morgonen dagen före fullständiga gingo studenterna
 och gifva serenader åt de Jubeldoktorer som varit närvarande, och de följde man vid som andra
 galoppar från gård till gård och hörde på sången, det var förtjusande dager. Huru är det nu?
 Jo, hvar på husföndet, ringen på fingret i den rymda staden med ett skott, ingen fest i Söders
 trädgården, men en bal i ett hotell för dem, som vilja vara med, ha så mycket. Lagerhansen, som
 Lillberg hela dagen var på husföndet, bladda honom absolut inte. De öfriga sedermera en bättre middag
 tillsammans på stadshotellet, vid champagne sade han enkelt: "Jag förför en för att jag är Doktor".
 vi skålade med honom och önskade honom lycka och framgång i lifet. Med oförtäglig skönhet vi
 till Stockholm rejda och belästa med vår dag. I Juni reste Lillberg, Roland, Robert och Gustaf
 Hagen jun (son till Professor Aron) till Holland, de båda senare arbetade där under Roland. Herr
 Sjoberg var öfverledare nere och tog en massa fotografier. Lillberg var lik väl borta för det hela,
 så kom kriget emellan, och endast Sjoberg blev någotlunda färdig med sitt, han tog öfver en massa
 fotografier åt honom. Retningsarna af Hotellet har Roland med honom sedermera allt öfver hande
 för min egen bekvämlighet fullständigt i Stockholm så allt lat jag Lillberg veta, i han endast i det som rörde
 det nya Hotellet, utan i den aflyttade del som Yachtens var. Lillberg byggde upp, sedan han först döt
 riva ner den gamla, emedan det fanns några sprickor i muren. Lillberg och Roland alla de andra

vara emot mig. Men nu, sedan det åter blifvit upplyst att alldeles nya gamla ritningar, som gjordes
för byggnaden rejs ner, höfde herrarnas medgifvit, att jag hade rätt. Den nya 1870 talets aftryckade
skriftliga föresat i händelsen på Hallsen och där hvar har fått, för hela sommaren för Heildesberg
och reste minst tre gånger i veckan med bil till Halmstad, för att se Balliska utställningen och
tillika vara oss. Förade mig på onsdag för Heildesberg. Ulla, Ellen och Irma voro då hos oss, men inte
var det något roligt, ty hela huset var fullt och nedstämt, emedan vi två dagar senare skulle lämna
Heildesberg. Vi reste då till Halmstad för att se aftryckningslagen af utställningen och göra sedan direkt
därifrån till Stockholm. Irma med hvar sin och Mademoiselle Pernery, som också bodde i ett
apartemang, voro några veckor hos oss. Från 17 februari till 1 Mars 1915 var Luthberg sjuk på Södrahammet,
där han till slut blifvande af Rättsläsaren i Halmstad. Därför blev Ulla och Ellen, jag och min
Ulla några gånger till, men den snälle Herr Glaumann var ofta hos honom och hjälpte honom med
all, så att jag inte kunde gå till honom. Herrarna där han bodde och de på Hallsen
syddes sig inte om honom. För att det, när en karl inte har några värmer och värme på staten.
Den tyckes var det att denna sjukdom kom på honom hösten 1914 och inte i början af året, ty i Maj
1915 blifvande Fil. doktor. Helt i Stockholm och vi arbetade flitigt med våra kataloger. Sedan voro vi
som vanligt hos följande på Halmstad med de vanliga gästerna.

1915

Hälsningar i staden flyttade som vanligt. 2 januari kom Karl Andersson hit som biträde vid samlingarnas
ordförande. Arbetade som vanligt med katalogerna. På onsdagen den 23 Maj gjorde jag med Ulla och
Irma och fru Glaumann samt Luthberg en utflykt i en bil till Gröndalen, där vi hade mycket roligt och
tillfredsställelse. Ställte bilen med oss, och det är ett under, att vi kommit undan lifet från sjukdom.
Herrarna hade följande Wase och jag våra högre armar och fru Glaumann handledningen med oss detta.

mot hvad som kunnat hända, jag var ändå vid vårt Guldkollop, 10 juni så bra, att jag kunde bära
i en stol till bordet och var uppe till klockan 11 och jag tackar Gud för nåden. Till slut
tvingas att stanna i Stockholm för behandlingen af våra armar. Vi hade Bakt. Läkare i Sverige
Oscar Therman, således samma Läkare som Lethberg är fört. Han är ovanligt duktig och i Sverige
Frikar Ida Westman kom dagligen 2 gånger för att massera våra armar och hon följde sedan med oss
till Hildesborg. Som friken Beugle för oss hvar sin, så följdes de åt till oss. Therman reste sedan i slutet
juni till Skåne och var glad när vi kommit dit. I september återvände först frikarna och några
veckor efter dem jag med friken Ida. I oktober kom en dag Professor Thore Hallström och talade om
Therman upp på gymnasiet, och då visade jag dem att det åter allt gick för sig att hänga i trappan
Hallström och Therman voro alldeles lifliga när de fingo se oss hängande, men han har inte varit friken
Westman arbetat med armen och jag skjutit. Han var jag berättar, ty jag kände igen Therman
från armarna. Therman var som vanligt en bit borta, därifrån han hade kommit till oss.
Julen kom följande i Helsingfors, men Bakt. Läkare reste före jul med Therman. Han var i Stockholm till januari
och februari. De båda skulle tillbringa på besök i smittans de andra i en lägre del av staden
individer i rum till läkare och hans doktorer. De trodde vi att han skulle komma
dit oftare till Helsingfors, men däraf blev ingenting. Han gick i stället till Umeå och där
frågade Herr Glaumann Doktor i Umeå och Strömberg i Umeå, vad de var med Lethberg. De
svarade "Han är ute och suddar, han bruka ibland få isdane räftas, men så lång som han har gått har det
särskilt för". En natt kom han hem och hade ingen förtydning för sig, och han gick stanna på gatan till fört
öppnades. Vi väntade efter detta minst en vecka för honom, äntligen sade jag till Herr Glaumann "Vad
snäll och gå till honom och tala reson med honom." Herr Glaumann sade: "Jag, det vill jag inte, han borde
ha smörj för ett sådant handläggande". Men jag svarade: "Med händerna kommer vi ingenslunda undan
honom, bara med godo". Till slut gick Herr Glaumann till honom, som honom ligger på ryggen, och gyller
som Herr Glaumann är, fick han honom att komma till Helsingfors och hvar sin. Lethberg och
samtal efter detta är en sak, som inte angår någon, men något sådant har aldrig varit fört och jag har
och tyg honom på detta sätt. Han är som Professor och smitt 40 år.

1916

Fintem i staden gymnastik som vanligt i arbetstid som vanligt med katalogen. Lihberg och Roland reste på vägen till Schweiz för att afsluta Kattets renovering och stannade där till mitten af December. Sommaren som vanligt på Rindesborg, från 14-25 juli gjorde jag med Katt och fröken Wase en liten resa till Gussne öfver Rindesborg och till och från Göteborg. Under vårt vistande vid Gussne hade Kattens hustru och Kattens blif af dem smälld så att han under en längre tid var ganska slö och kostade hela hesten mer eller mindre. I slutet af September fick jag på en gång den känslan att jag ovillkorligen var tvungen att resa ned till Schweiz för att se hvad de gjorde. Kattens blif och jag såg att det var en galenskap, men till slut, efter mycket hit och dit, satte jag mina vilja igenom och fick min dotter Wase och Kattens fru och kammarfrökenarna John Pettersson med mig. 14 dagar senare behandlade vi skulle stanna i Schweiz, där af flera i Zürich för reseförmåga skall och i Bern för att se Katten. Men af Bernsen blif ingenting af för mig. Wase fick förs det allena ty jag hade så mycket i Helsingborg att se på och ordna med herrarna och andra personer, att de 8 dagarna jag var där, knappt nådde till. Några dagar innan jag för, telegraferade det att jag kom, och Lihberg svarade: "Glad att frökenarna kommer". - När jag väl var där, var jag ännu gladare, ty Roland ville sluta och fortsätta ännu därpå, Lihberg däremot ville stanna tills allt blif färdigt. Detta var det enda riktiga, ty de behöfde, som Lihberg försäkrade minst 2-3 veckor innan arbetet var riktigt i gång och både tid och pengar gingo förlorade. Det var naturligtvis inte lika roligt att sitta i det tomma kalla Breitenberg till mitten af December som på sommaren då där var fullt med badgäster. Roland var för trött som det mycket fullaste fruntimmer, kunde gå flera dagar och ingenting säga åt Lihberg och se surmulen ut. Då varit roligt hade Lihberg inte och desto mera uppskattade jag hans heliga handlingsätt, förfrägt sparade denna resa många 100 kr. Jag bestämde i samråd med Lihberg att hvarje vår i Helsingborg skall synas och repareras. Nu är Katten färdigt och Roland behöfver endast ännu en gång tillsammans med Lihberg fara dit och se hur allt håller sig.

1917

Vinter i Taster, förvästade och arbeta på katalogen som vanligt, Irma hjälper också som hon brukade vara hos oss i Östtorp. Rolf med Laila till Amerika och Japan, i Japan förbjudet 15 Maj, tillbaka för Ryssland. Walthar rita som vanligt i slutet af Maj till Hildborg, Fräns och jag i början af Juni. Irma med barnen, barnvårdsfrun Marie och fransyskan. 14 dagar omkring midsommar hos oss. I augusti kommo som vanligt Doktor Hellström, denna gång med sin hustru, barnvårdsfrun och fru Gustaf Sjöberg med son samt fränsarna Hestman och Sjöberg, deuten Harry och Ulla von Ecker mann samt i mitten af September till Doktor Lillberg, slutet af September till Stockholm, Irma kom med sina barn, barnvårdsfrun och fränsen för några veckor. Julia förde Ryssland med Henrik och Rolf de Mars hos oss i Stockholm. 1917 skrif Lillberg en liten berättelse för bekräftande af Stottet Kallbod och lat teckna den. När Schmit fick den, bekände han till den grad, så att jag led Lillberg, ike släppte ut den i handläggningen han fått sina papper för dig, detta gjorde han också, Schmit var i början en flitig och anspråklös människa, men med åren har han tappat som så många andra af hans kön ike kunnat dela vid framgången. Han vill ha äro af allt och dröja med, att han gjort allt. Med andra ord, han är i högsta grad inlysten, och en sällan skall framföra hänsynslöst med allt, som kommer i hans väg.

Finterna i staden. Gymnastik och arbete med katalogerna som vanligt. Hela vintern var Rolf de
 Musé i Stockholm. En dag under Mars telefonerade Professor J. G. Olsson, som är ordförande i nordiska
 Muséets Direction, att han ville tala vid mig angående Lethberg. Jag funderade och funderade,
 hvad det kunde vara, tilliksom dagen därpå kom och till mig. Han sade strax: "Kärla mig
 300000 kr till en professor vid Nordiska Muséet och jag vill ha Lethberg till den platsen. Jag
 svarade: "Kärla Professor, det kan jag ej." "Naturligtvis skall Geografiska försöka att få pengarna af
 Geografen." Nej, Professor, det går aldrig, det låter icke mig, att jag försöker. "Således intet hopp!" Nej,
 intet allt! Därpå gick han sin väg och jag direkt ned på kontoret, där jag berättade saken för herr
 Glanmannen. Han sade bara: "Jag tycker, att Olsson själf kunde gå till Geografen och be om
 pengarna, ty spaska ut honom! Han kan ju ändå inte göra, han skall bara inte berätta att han
 först varit hos Geografen!" Jag sade: "Jag tycker det hela är så oerligt, ty min man gör ändå
 inga beger." "Han kan ju alltid försöka," svarade Herr Glanmannen. "Ja, vill Herr Glanmannen telefonera
 till Olsson, så var så god, ty jag har den övertygelsen att försämlar hela Hallandska huset ihop
 till en liten quist och är beredda på 300000 kr." Olsson kom, Waltha var mycket artig, men hade en
 massa, undflytta, dåliga tider o. s. v. På den punkten stod nu säkerhet jag ansåg den vara afgjord.
 En annan annan gick fortfarande som vanligt kl. 1 till lunchen, men ingen Waltha kom upp, något
 som förvånade oss mycket. Jag bad Leif se ut genom fönstret, om någon satt hos honom nere
 på kontoret, han svarade: "Ja." Då klockan 1½ då telefonerade jag till kontoret och fick
 till svar, att Professor Baron De Geer från Högskolan är hos Geografen. Fröken Wier och jag
 åkte lunch, och ingen Waltha kom upp. Jag gick då åter till mitt arbete och efter en stund ropade
 Fröken Wier till mig: "Geografen vill tala vid Geografen." Jag kom strax ned och då sade Waltha
 till mig: "De Geer har varit på kontoret hos mig och lämnat detta: jag fick säga till en sanning på
 kalkerduk och vid närmare granskning upptäckte jag en bergskedja och på ett af bergens stöd
 "monte Hallwyl." Waltha hade nämligen gifvit bidrag till Spetsbergexpeditionerna. De Geer bad
 tillika om 300000 kr. till en professor i Teknisk vid Högskolan. Waltha hade svarat honom:
 "I det kunna vi vidare tala om sak." Det gjorde han bara för att komma ifrån honom. Till mig
 sade Waltha: "Efter detta är jag tvungen att gå något, men hvad skall jag göra?" Jag svarade naturligtvis

skänka Nordiska Museet till den nya Professuren ty Uppsalas har redan en professor i Teknisk och Högskolan
en Docent. Walthers svarade: "Då får jag väl lof att skänka Museet pengarna". Hur underbart gör det
till ibland här i lifet! Jag sprang strax ner på kontoret till Herr Glaumann för att berätta allt, och
både blev vi så glada, så att Herr Glaumann strax telefonerade till Professor Olsson att Bara 30 000
vareit hos Walthers och att stiftelsen för hans Professur givnat. Längre fram på eftermiddagen då
Walthers kom på kontoret, talade han med Herr Glaumann om saken. Det berättades då att Olsson skulle
komma på kontoret, afven Lithberg fick order att komma. Han började den sistnämnda att förklara att han inte var
kampelst att emottaga en så stor plats, men fick endast det svar: "Räta inga dramatiser! Hitta svar
seder". Bara 30 000 för Nordiska Museet af mig Januari 1919! Då kom jag med den frågan "Hvad
Museum funder på en värdslös, väntar på kapitalet till 11 000 af detta skall något läggas af till pension.
Låt kapitalet förväntas till det förskallats, gif sedan Professorn sin lön, en 6te del läggs på kapitalet
en 6te del för studier, en 6te del åt en assistent, men då han platsen inte berättat lön än om Han.
Jag hade sedan långa samtal med Herr Glaumann om jag med en privata besökskomité redan
nu skulle kunna betala Lithberg Professorslönen, så att blottom redan 1919 skulle kunna berättas.
Han tyckte, att så kunde ske. För att pensionsfonden inte efter 1919 skulle behöfas tagas från de kommande
skänkte jag 3000 kr, som afven nu förväntas. Dess 3000 kr. hade jag fått af Walthers, ty det såldes en del af
Erikslund, som enligt lag är min enskildas egendom, men som Walthers alltid skett med Hovs omtanke.
Ett klokt förhållande vid gifvaren gjorde Walthers, nämligen att Herr Glaumann skulle sitta som revisor vid
donationens förvaltning, så att en pålitlig person skall öfverse, att en ny direktör vid Museet inte har
ansända rönterna till annat. Sedan sattes Professor Olsson och Lithberg upp donationsbrevet. Läsningen
att säga var det Lithberg, som satte upp det och sedan fingo vi det till godkännande. Doktor Uppmark
störde om alla formaliteter. Till detta tillfälle märkte man så väl, huru Lithberg endast tänkte på
museet och dess fördelar. En anmärkning vill jag bara nämna, då jag såde att 6te delen skulle användas
till lön för Professorn och Assistenten, svarade han, nej, Högskolmann, det blir till slut bara nöjeslön,
det skall vara för alla museets arbetsmän, ty de behöfas så väl kommande ut någon gång. Afven nämnde
plan hade jag uppgett i mitt gamla husfond redan 2 år innan Olsson kom. Lithberg har nämligen redan
för flera år sedan sagt åt mig, så vi talade om allt möjligt, att därige så lof att en gång 2 jämntidiga be
en professor i Nordiska och jämförande Folklifsforskning. Då skämtade jag med honom och sade: "den får

Så aldrig Doktor. "Det tror jag nog" svarade han. På sommaren gick jag en gång och arbetade ut en sådan Professor under mina ensamma promenader i trädgården på Hildeborg, det var på yttersta vägen mellan Hammarna. Därför kunde jag också strax lägga fram hela planen med hospitalets förräntande, scribes resor och assistenterna. Jag gör så ofta uppsäddarna luftslott på mina ensamma promenader; Inom kunde tro att detta skulle gå i fullbord och till på köpet så snart. I slutet af Maj för Wätter till Hildeborg med hela tjänstepersonalen utom husarna Anna, som stannade för att vara med vid renoveringen. Med henne följde fröken Wäse och jag i början af Juni till Skövde. Slutet af Juni till slutet af Juli var fröken Wäse, jag och Fetterson i Jens hos Professor Mera-Heinog för mina och fröken Wäses ögon. Under tiden var Jens med barnen Maria och fransyskan. Maria samt Wäse och Wilhelm och Ekermann hos Wätter. Ledarsman Ulfa von Ekermann 4 veckor med 3 barn och barnjungfru samt Henry von Ekermann. Tidligt och första hälften af Augusti Dr. Hultström, Användningen och Fotograf Höberg med fru och son samt frökenarna Westman och Berglöf, i mitten af September. Fil. Doktor Lithberg. Slutet af September till Stockholm. Oktober Jens med barnen Maria och Hasson hos oss. Julia var Hagens hustru hos oss med Rolf och Henrik de Bari.

1919

Västerås i staden. Gymnastik som vanligt. Den 24 januari kom äntligen Lithbergs utnämning till Professor. Jag telegraferade strax till hans föräldrar, så att de fingo veta det, innan tidningarna kommo till Visby. Jag kom samma dag ner på kontoret, dit jag nästan dagligen går för att prata bort en stund med herr Glanmann. Han berättade han mig att Hjemmark nyss telegraferat till honom och frågat, om han på kvällen ville gå ut med honom och Lithberg i anledning af utnämningen. Följande dag en person berättade för mig: "På kvällen samma dag som Lithberg utnämndes till Professor sammankallade" hade enligt Hjemmark och herr Glanmann med den nyutnämnde

Professorn för att på denna högtid dag gemensamt intaga en enkel middag. De ansågo nämligen att Luthberg
på en sådan dag ej kunde lämnas allena. Middagen intogs på Östermalmshälsan, Korgatan 5, emedan
denna är känd för sitt goda smörgåsbord. Den bästa stämning var rådande, och de lärde herrarna
utvecklade en aktningvärd energi i att öfverträffa hvarandra med att berätta roliga historier. Efter
middagen fortsatte man inne i kaféet, där senare Fil. doktor Wallin och turismannen Eriasson
slöto sig till sällskapet. Vid detta tillfälle skref Dr. Wallin med hjälp af Fil. Dr. W. Mark den artikel,
som dagen därefter infördes i Svenska Dagbladet. Sällskapet flyttade sedermera åter in i matsalen
för att kunna få dricka ett glas vin med de snart anlända herrarna, som ej kunde få något
drickbart, då enligt dåvarande lustiga förordningar vin inte fick intagas i kaféet. Klara glömmann
lämnade sällskapet vid 11 tiden. Följande dag emellertid Professor Luthberg muntligen berättat. Efter en snabb
och Restaurant Riche, Birger Jarlegatan 4, bröt man upp vid 12-tiden, dels för att bli bevilj
journalisterna, som under tiden förligen ansatt Luthberg, dels för att mera ogeneradt kunna
fortsätta samvaron hos turismannen Eriasson. "Uppse hos Eriasson" med x hade man det naturligen
gemütligt och glädjen stod högt i tak. Man kom på den idén att den nyutnämnde Professor
skulle sjunga glimtarna af Himmelsberg. En en gädder förmedlade en betydligt sällig studentmänn
samt en gammal af ålder grön vordet regnkappr, som Professorn infördes. Sedan man nu sjungit
glimtarna m. m. samt beundrat ordentligt till fram på smätimmarne, gjorde man
emellertid en smärning om upskrift, och den nyblifne Professorn togade glad i hagen hemåt.
Väl kommen till sin port skulle han ta fram sin portnyckel, men fann då till sin förvåning
efter att ha vändt ut och in på alla fieser, att nyckeln spårlöst var försvunnen. Slutligen efter
mycket grubblande kom han emellertid underfund med, att han ej hade sin egen nyckel för sig
utan var belädd i en gammal regnkappr och en smärtaig studentmänn, ty han hade lämnat
Eriasson med x och han gick och stod. Ej underrigt att han ej kunnat finna sin portnyckel!
Han fann emellertid ingenting annat att göra än att vända om och försöka komma in hos Eriasson
och få sin nyckel. Detta var emellertid lättare tänkt än gjort, ty då han kom till Eriassons port
och ringde på klockan till portvakten, kom denne utsvämd, och de han fick se Professorn, som
skandte just då ej verkade synnerligen förtroendeingifvande på grund af den låsta stansen.
Sörjade han öfver sina öron med ovid. Professorn försökte då så godt han för tillfället kunde

på sin svärtegrifliga gottländska förklara saken, men den uppförda Larkens ville absolut inte höra
på, utan fortsatte helt enkelt köra ut Professor. Men då var det slut på hennes tillägnad. Hon
målade utan vidare emellan den uppförda portvakten samt skyndade sig honem i upp för
trapporna. Hon var emellertid ej kunde finna knappen till elektriska ljuslarm och alla möjliga
andra knappar, som hon tyckte osinnigt på. Så hade hon ganska snart att kringla sig upp
i synnerhet som hon var förföljd af portvakten. Denne försökte med hjälp af hvar ett genstade honom
så att det blef en förtig gått genom huset. Så han emellertid ändligen efter många knek för att
undkomma portvakten lyckats få tag i rätt idén, började han ringa och knacka. Så att han själv
trodde att alla människor i huset skulle vakna. Värmen med så emellertid mycket tvingt, ty
han vaknade inte. Alltså återstod intet annat än att försöka komma ut ur huset utan vidare
kontakt med portvakten, hvilket närhålligt var lyckades. Lyckligt och väl utkommer på åter
gick han åter hemåt i hopp om att snöfluga en lycklig slump skulle föta någon af de öfverlyriga
vara lika sin nattvandrare som han själv, och att han på så sätt skulle komma hemma in
samtidigt. Detta hans hopp uppfylldes emellertid inte, thuru han gick länge och väl utanför
porten och vaktade och ingenting annat återstod än att ta sitt parti och en s.k. "brandakt"
återstoden af natten. Att försöka komma in på ett hotell var inte att tänka på, dels på grund
af den sena timmen, och dels därför att han naturligtvis ej skulle bli emottagen på något ställe
så pass obehagligen som han för tillfället behövde. Lyckligtvis kom han då att tänka på
Lentrostämman! Han steg på sin stig ut till hallen och öppnade utan några äfventyr
svälet för sin vandring. Runtvänd af höllet sin tunna kalfar kom han in och gick till sin
stora glädje syna på ett oöfvermåttat, som han drog sig nära som möjligt. Öfvermåttad af trötthet
som han var. Huruvida han emellertid mest till med den lifligt, att han höll på att brinna upp
sin lilla kalfar. Där satt han nu till kalfet öppnades, då han gick dit in för att få lite varmt
kaffe i sig. Sedan blef klokkan snart så mycket, att han kunde få höra tidningarna. Så han gjort detta
gick han åter till kalfet, drack för andra gången kaffe med dropp samt läste om sin egen
situation och ley. Klokkan hade emellertid nu blifvit så mycket, att det började komma folk,
som förvånade lätade på honom. Han hände sig troligen orol och tråkade sin lyckliga tjärna
att han ej haft något porträtt att lämna tidningarna dagen föred, ty så skulle folk som i synnerhet

honon föll alldeles lätt att prata om. Hans porträtt stod ju dock sedan införd i tidningarna. När han sedan vid
half alla tiden kom hem, kl. 8, hans huskällare lät rikligt, då han druckit. Därför tyckte sig han
ögonkastat. Kunde han ej igen honom utan undrade hvad det var för en individ, som var ute så
tidigt på morgonen. Vid hans "god morgon" släppte han emellertid in honom. Då gick Professorn genast
till sängs, glad att sent omvärld efter alla äfventyr ännu tilligen vara hemma och kunna få sova ut
grundligt. Följande lilla episod tilldrog sig ännu medan han flumade på Ostermalms källare.
Under Luthers sammankomst vid Kulturhistoriska Museet i Lund, intog han sin måltid i
Grand Hotel. En f. d. kypare på detta ställe, som under den tiden många gånger serverat honom
hade fått anställning som kofmästare på Ostermalms källare. Dr. Uppmärke hade i telefon till-
kallat kofmästaren reserverat plats och särskildt tillagt om ett extra godt smörgåsbord under betänande
af att en nyutnämnd Professor skulle delta i måltiden. Kofmästaren gjorde sitt bästa och var
artig och påpasslig. En af deltagarna kunde emellertid ej undgå att bygga mörka till att
kofmästaren till och till förtärad storrade på den nyutnämnde Professorn. Föreläsningen kom
senare, kofmästaren hade lyckats lathet från vistelsen i Lund, men kunde knappast tro sina ögon
och att den glada Kandidaten nu avancerat så högt som till Professor. Dessa hans tankar måste
kofmästaren senare på källan utgöta för en af deltagarna, i det han med en skamstram min-
nelse sade: "Aldrig hade jag drömt om, att Luthers skulle bli Professor." Så började den mannen sin
bana som Professor! Kalle han en gång med sitt gode hustru till för vetenskapen hvad jag
hoppas och inte splittra sig med allt möjligt till andra födel. De Munste kringtogs och ser
finge höra utnämningen. Kunde de stannat och gratulerat honom och sagt till Dr. Uppmärke "Vad vi vilja
ställa till en liten fest för honom, hvilket också skedde efter installationen i Maj. Jag lärde att fruntimmer
hade skrivit vers och allt möjligt till hans ära, att berit på huru mycket han är. Vid något tillfälle
frågade jag en person, som hade väl reda på förhållandena vid Museet: "Varför hyllas alla de
50- och 60-åriga stanningsföretagarna mera om honom än de andra herrarna"? "Tacka för
det, fick jag till svar: närmast af förkunnat är tungen att fråga honom om något, säger han
högligt upp och svarar som det sig bör". 26 februari firade Walthers sin födelsdag, han var då så
frisk och glad och tog emot främsmande hela dagen. Först började barnbarnskvällen till kommande kl. 9
på morgonen, så fortsattes det till kl. 5, då skulle han hvila till middagen kl. 7, men han förklarade

att han ej var trött. Vid middagen voro alla barnen, några släktingar och närstående personer närvarande. Det hölls naturligtvis en del tal, däribland ett af Walther, hvare han särskildt uttrycker sin glädje över att det var frid och ett godt förhållande inom familjen. 5-6 veckor senare var det slut med all frid. Hvad jag den vintern och sommaren genomgått kan och vill jag icke beskrifva, jag kan bara säga att ägandet af pengar, barn och barnbarn är ingen glädje för äldre åren, eller bättre sagt, vid ett högt ålder aldrig ha barn, ty det är i de flesta fall en olycka för barnen. I början af juni reste jag med Fröken Ulric till Hildesborg. Några dagar förut Walther med allt tjänstefolk. I början af Juli foro Walther och jag till Gotland för att besöka Roosval från 8-18 Juli. Fröken Ulric kunde sorgligt nog icke följa med emedan hon begjuck i ryggskott, däromot var Rolf de Mars med oss. Vi hade härligt väder och därigenom tröfeligt och angenämt på hela resan. Muramoris är ett litet men förtärande vackert ställe med sin lilla härliga trädgård och vackra utsikt öfver sjön. Sedan vi återvände vi till Stockholm och därifrån till Hildesborg. Sommaren som varit i September till Stockholm. Omhelldt blef i September Ljusne och Wismä Sönder. Hvad jag hört och genomläst sedan Mars månad, på frågan uppstod, att vi voro franska att afatta dessa verk, emedan Henry von Lohmann har varit där som en gäst, men jag icke med ord beskrifva. Det är bittert, att en plats, som man som litet barn allt efter hand sett skapas och förstors under sin fars och mors tränga värd, tillslut göres af en sammetslös dotter, som man i sin stora dumhet skänkt sitt förtroende; jag är öfvertygad att de flesta människor icke kunna begripa, att man låtit honom fara fram på detta vis, och de hafva rätt, ty jag själv skulle tycka det var om andra. Walther och jag hafva varit oss därom ut, jag skulle ha varit mera vakam af mig, men i allt elände var det en lycka att den rättänkande Herr Glaumann med riktigt öfvertygelse kom och gjorde riktigt beslut för mig huru allvarigt det var. Så bad jag Wilhelm von Geyr komma till Stockholm och tillsammans med honom upplyste vi Walther om huru det stod till med Ljusne - Wismä. Wilhelm von Lohmann, som var verkställande direktör och således ansvarig för sin sons handläggning, kom till Walther och sagt; "Tacka, det är ju bekant, hvad stora vi göra". Nej bevisas, han kom icke alls, utan blef sjuk och tyckmyck. Walther väntade dag från dag under veckor, att han skulle komma, men han visade sig icke. Naturligtvis hade hans hustru varit fullt honom öfver som Walther. Hilda ha senare har det icke varit i Familjen för den sak som förstom den hilla kinsten. Att beskrifva alla verk som med 45000 tunnland prima skog, som två hederlige män genom

hemmet och arbets-sammanbragt och där jag under min tid infört sjukvård och i något all smärre
i förhåll för de lungsjucka på platsen. Den denna serliga saken vill jag inte skryta mer, så mycket
är säkert att denna historia har förkortat min mans lif med minst 1 år, ty jag har inte
sade mycket tog det honom ändå mycket djupt ty. Luene-Horn hade han skött med intresse
i oktober på min förtid jag emottaga många brev på sann vänlighet och tillfredsställelse af alla
dem som stodo mig nära, och ingen vet, huru det gladdt mig, ty sann vänlighet är en dygd
skott som man aldrig kan värdera nog högt. Men dess till jag hedrad med titeln af Rådman,
för hvilken uppmärksamhet jag all stort tack, Lagen strämbelse har jag inte förtjänat, ty hvad jag
gjort, har jag gjort, emedan det rodd och intresserat mig. Julen var gylla här med barnen, Marie
och fröken. Nasson.

1020

Vintern i staden. Gymnastik och arbete med Katalagarna som vanligt. Helt som 81 års födelsdag var
han överliden inte mera så dryg och rask som på sin 80 års dag, men gick ännu med ganska
stort nöje på toaletter och en och annan middag och vi sjelffengifva flera sådana. Den 10 december
samlades på Hildesborg, där vi hade följande gäster på längre tid, nämligen, Carl och Hilde von Kallmeyer
med sin fru, Heltner och hustru, R. von Meyer-Höring från Jena och dennes samt de vanliga
sommarvärdarna. Emma von Meyer med Margit och Erik samt Marie, T. von Kallmeyer, Hilde von Kallmeyer
och fotografen Herr Gustaf Sjoberg med fru, samt frökenarna Heltner och Bergström. Heltner reste i bil med
till Hildesborg, hvilket var en galenskap. Till all lycka följde R. von Meyer-Höring med. Under lovet
af sommaren till han allt längre och vid jultiden var han mycket blek. 20 december skänkte
vi vårt hus med alla inventarier till Konungens Huset. Julen var gylla här med barnen och alla
tycket krigsbarn, som de behåller i längre tid. Heltner var ännu rätt dryg till julaftonen och delade

och alla julklapparna skrivit. Gick juldagen i tyska St. Gertruds kyrkan. På resten lyggs fjärde dag jul,
och dagen därpå gingo vi på Walthers önskan på Södra Fresten och säga "Sägande tiden". Tyvärr
var han uppe till klockan 12, smältte öl och drack punsch, gick också på torsdagen i tyska kyrkan.

1921

Vintern i Stockholm. Gymnasiet och arbete med katalogerna som vanligt. I Januari
blef Walthers allt klenare men vi hade ännu den 24 januari Johanneiterna på middag.
Han var då redan mycket dålig och två dagar senare på hans 82-års dag var det likaså
sedermera. Men det allt sämre och vi voro tvungna att den 31 Januari taga en sjukvårdska
syster Sonja Gelotte, från Lilla Röda Korset och den 7 Februari ännu en Söfiasysters Ester
Rosenqvist. 27 Februari dog Walthers. Allt hvad som sedan kom kan jag inte beskriva,
ty det var ryckigt. Detta får någon annan beskriva.

Hela öfriga vintern och våren hade jag mycket att göra och syster Sonja Gelotte har skänkt
det mig. På den 24 Januari gjorde Professor Lithberg insamling för statens värdning i huset
Kamargatan 4 tillsammans med fräken Anna Levin vid Nordiska Museet och fräken Ellen
Nyström. Sedermera tog han två unga studenter för en tillfälligt och Ture Nyman samt en
Frida. Anton Lindström och fräken Ellen Nyström till hjälp för Högskolan för att katalogisera
Hallwils-utgräfningsarna som bestå af öfver 1 million föremål, skrifterna inbundenade.
Lithberg skall sedan skriva ett större verk öfver allt, men när blir detta färdigt, ty redan hafva
11 år förflytt sedan han September 1910 började med gräfningsarna och ännu stå vi ungefär
på samma punkt. Under vårens lopp berättade herr Sjoberg för mig om sitt seminariebesök
med Lithberg i Lund 1910. Sjoberg kom tagande med sin kamera in i Kultursens trädgård,
där de höllo på med uppgandet af ett hus. I Trädgården stod en hus i arbetstiden och när

Sjöberg kom in genom grinden stred denna häst i en bask-ton till honom: "Med kameran på
ingen komma in här! Sedermera såg han honom på Grand Hotel i Lund, det var Lethberg som kom
fram till honom och hälsade, emedan han då kände igen herr Sjöberg. I Maj blef fröken Ulse opererad
på grå staren på Söfiahemmet af Doktor R. G. Roman och nu kan hon åter se med glädje. 15 juni
kom jag till Hildesborg med systrar Sonja och dagen där på fröken Ulse från Söfiahemmet. Då jag
kom till Hildesborg voro Frans och Margit mig till mötes, och en vecka senare kom den snälla
Frans åter hit på de dagar med Margit, Erik och en belgisk flickan med sin äldre syster, de två
senare för att stanna på Högholm till slutet af Augusti och tala franska med barnen, ty annars
skulle de glömma hvad deras fransyskor lärt dem. Rolf de Maré kom den 27 juni från Paris
och berättade om sin barndom. Hans svenska lärningar skulle vara med den svenska talen
och de utländska lofda den. Vi turade vi i släkten att det är en påskas att kasta ut
millioer för att vara testamentsarv, här man inte behöfver det, med alla obehagliga beten, som
medfölja en sådan sak, men som har själf känna sig lycklig i ett mid för en stor välsignad
arbete, så får man tåga ty och en här sin smaka och kasta är i själva saken, för
äfrigt tiller jag mycket af Rolf, ty han har alltid varit snäll och hjärtlig. Herr Glasemann reste
i mitten af juli till Schweiz och återkom efter 3 veckor. Jag bjöd hans hustru att följa med, ty hon
hade aldrig sett Schweiz. Herr Glasemann hade angivet att stanna där särskildt om Slottet Ballwill
ty det vill jag bra gärna rädda ifrån att komma i främmande händer. Under förslutnans främmande
vor deras 3 snälla, så oöfverligt väl uppfattande barn her och. Herr och fru Sjöberg med sonen Holger,
som i höst skall studera vid universitetet. Professor Meyer-Münz med fru, främmande i Fästman och
Engliff, Professor Kullström och till sist Carl och Hilma von Holten med båda sönnarna,
Den äldre, Walter, sjuknade och måste skickas på sjukhuset i Lund, emedan han släpat
med sig Tyfus från Tyskland. På Hildesborg låg han 14 veckor och sedermera 5 veckor på
sjukhuset i Lund. I början af September flötade vi till Högholm och jag har arbetat hela
hösten på mina kostloger. Den 14 December häftade vi julgran som vi flötade och sammanhöll
Lunde, her och da härde, her jag inte säga. 20 December på Kallens reste fröken Ulse och jag
med taget till Paris och systrar Sonja till sina föräldrar i Frans. Julen och Nyåret firades här
gayer på Högholm.

1922

Fintern i Staden. Gymnastik och arbete med katalogerna som vanligt. Var aldrig borta emedan
all lust förlorades mig, däremot gingo fröken Uher och syster Sonja någon gång på teatern. I Maj
kom Rolf de Masi till Stockholm med sin ballet. Han gaf här 18 föreställningar och då ansåg
jag att det var min skyldighet att se på dem för hvar skall och berättade jag, fröken Uher och
syster Sonja 17 föreställningar. Bara tvåan icke tar hänsyn till de af rören för och min man med
arbete hölls konstant på benen. De är hela tillställningar mer än föreställningar, men så mycket är
säkert, att om det fortsätter ännu 5-6 år på detta sätt så är Rolf verksam och kan vara glad,
att han har arrendat af Hildesborg att bo på. Detta är bra sorgligt, men jag har fått lära mig
att se, huru hela föreningsarbetet med stormigt försvinner, en lycka att jag icke hänger fast vid
saken. Från slutet af Juni till slutet af Augusti var vi på Hildesborg och hade där en
främmande, först Irma von Heyer med Margit och Lita så Herr Glaumann med fru
och barn. 19 juli - 12 Augusti reste jag på Herr Glaumanns och Käradskeföding Bergmans
inbjudan till Schweiz för att visa mig och se huru allt sig ut samt tvunga mig in i vårt
takst i Schweiz som Herr F. L. Schmidt påstod att jag icke hade rättighet till. Jag hade
syster Sonja och kommarthjessan Peterson med mig och de voro rökande ängstiga om mig,
hvilket gjorde mig mycket. Farnvägen var trötta mig inte, jag är för van vid den sortens
shakningar. Vi lämnade Hildesborg den 19 juli på morgonen 5:30 med bil till Malmö. De
syster Sonja Galletti's reserestekningar. Under mitt vistande i Lärche träffade jag Professoren
Luciani och släktingarna, Dr Fil. Hans Frick med fru f. von. Milner samt fru Blanca Ritz
fron Koigs-Rheltz med sin man, de båda sistnämnda komma från St. Gallen för att besöka mig.
I Bern gjorde jag visiter hos Ingeniör von Erlach med fru, f. von. Mülner, Fru von Benoit, Herr

Hellert von Fischer med fru, Herr von Lohse med fru f. von Hülling samt fru Emma Geisler f. von Thott.
Då vi 3. Augusti, kl. 12 v.m. anlände till Hildesborg. Heför vi emottagna af friken Uhse samt
frikenne Westman, Berglöf och syster Agnes Ericson. När jag åter var hemma kommo
Professor Hellström, Lorens Wachtmeister med tre af barnen samt Sigismond Meyer-Steiner
från Hildesborg. 23 Augusti reste vi till Stockholm för att stanna där, ty den 27 skulle jag vänta
af sändningsförbudet. Till all lycka blif det nära nog inget, så nu kan man en tid framåt vara lugn
öfver sändningsförbudet. Då vi kommo till Stockholm blif friken Uhse mycket sjuk och fick komma till
Rovvalls villa. Thors på Djurgården, som de köpt till vinterbostad, ty som svenskar äro de på förtärlig
de ha en mycket vacker villa vid stranden 10 kilometer från Fisker och kallad Alvarnäs, till vilken
de äro 30-40 tunnland skogsmark. Nattet af September kommo Rovvalls till Stockholm och friken
Uhse kom åter till Rönnebygatan 4. Som han var mycket klen och sjuklig, har jag begärt att komma
en vana på 7 rum Strandvägen 13 1/2 uppf. Där tycks han verpseligen må väl fastän han tycker
att det är otämligt att bo där. Han har en sjukstolsstol från Lilla Rode. Först och en bekant.
Huru då klockan 12:30 hämtas han i min vagn till och först vid 10 eller 11 tiden på kvällen
återvänder han på samma bekanta st. 1. September voro fyra i vagn hos mig, de följde sedan
sonen Erik till Lundsbergs skola, som ligger i Föreländ. En skola som förväntat är en bra
vet jag inte, ty sporten drifs där med intensiv energi af 160 pojkar, därför frågar jag mig huru det går
med studentexamen. Det blif rätt svårt för studiens Håriga genom att lämna hemmet, men så är det
alltid när föräldrar äro bosatta på landet. 1. Oktober börjades det med tryckandet af katalogen
afdelning "Hästen". Vi ha fått en Herr Eldenberg, som sköter trycksakerna och han skall vara mycket
skicklig på sitt område, måtte han bara inte slappa af, ty det säges om honom att han icke är att lita på.
Fiden voro fyra hos mig emedan jag icke ville lämna Friken Uhse allena öfver helgen, de återvände
27 December till Stockholm, den 28. Det af dem att komma upp till Stockholm ty i
annat fall hade vi fått sitta ensamma emellan. Lohseman voro på ledigt och Rovvalls i Paris.

1923

Vintern i staden. Gymnastik och arbete med katalogerna som vanligt. Några gånger varit med syster Sonja på teatern, samt hos Ekermans och Roosval. De senare kommo först i början af Februari från Paris, där de vistats 2 månader. Rolf lämnade förra hösten Hildesborg och har bott sig i Paris, mätte han lifas där, men bräledesamt är det, att man icke mera får se honom på Hildesborg några månader om sommaren. I början af Mars blef en första kataloggrupp "Kopier" färdigtryckt. Kammarherren Carl Anton Östberg, f.d. Intendent vid Lärstämman i Helsingfors, som icke gärna gillade något, ty han är bekant för att vara mycket kritisk, har lofordat vårt arbete och det var sällsynt, huru en allrediskuterad sak. Först halva de i ytterst artiga, men flydiga ordslag i ordet "grupp" mig, när katalogen blir färdig. Nu är den långa vintern öfver och nu jag tillbaka på den. Nu har jag haft många städer att genomkämpa, ty hvar och en af herrarna vill styra och komma med sina idéer. Till nu har jag kommit hålla dem stänger och hoppas jag bara, att jag ännu några år kan få behålla mitt lif och min vilja, ty då hafva vi kommit så pass långt att herrarna icke mera intressera sig för sakerna, utan att mitt folk i lugn kan få afsluta arbetet. När det i bland blef allt för tråkigt, tänkte jag bara med glädje på att jag hade den redbara Herr Klummann på sekretariatet det är dock befrielse för mig och så skrattade jag bara åt allt annat. Till Stadshuset invigning 23 juni fick jag ett inbjudningkort och jag var där på förmiddagen med Professor Thure Hellström. På middagen för jag åter till Stadshuset och så Bergartaget samt träffade där kyrkostyrelsen. På kvällen hade jag syster Sonja med mig. 25 juni klockan 8.45 e.m. reste jag med syster Sonja och Pettersen till Holland öfver Hamburg och återvände 9 juli öfver Hamburg och Trelleborg till Göteborg där vi besökte Konst- och Industriutställningen samt öfver Rolf de Maris svenska bostad. Fortsätte 14 juli öfver Helsingfors till Hildesborg dit vi framkommo klockan 11 på kvällen. De syster Sonjas resanförhållanden. Det var en härlig resa och jag beslöts mig för den endast 6 dagar i förväg, emedan jag plötsligt fick den beslöten, att jag behöfde komma bort en kortare tid efter allt knog och bråk under den långa vintern. 15 juli kom Herr Klummann med familj på 3 dagar till Hildesborg, en af dagarna för Klummanns och syster Sonjas till bondgården Östarp, som jag genom Doktor Karlén skänkt till Kulturen i land.

Söderman kom Professor Meyer-Höneq med fru på 10 dagars besök och efter dem lärde Thelander
med 3 barn och en händsam flicka, Professor Thure Kellström, Operasångaren Gustaf Sjöberg med fru
samt Fröknarna Hestman och Berglöf, alla mer och mindre på en gång, tyvärr kom de inte
stanna längre än till 15 Augusti, då jag själv reste den 21 till Stockholm och hade hela huset att
ställa iordning dessförrinnan. Endast Professor Lithberg stannade till 17de på morgonen, då han for
till Göteborg, 16de hade jag ännu Grefve Ehrenwärd, Boke, Baroni Bernat på Rosvall och Geyer på
en enkel middag hos mig. 23de Kommo Thure och Thelander med sin dot till Stockholm. Thure och dot
hade hos mig, ty dotter har lämnat Lundberg och skall nu bo i Djursholms skola. Thure stannade
hos hos Marineingenjör Jone Ficks, mitt kusinbarn. Jag hoppas att han kommer att tillfoga sig
de så gylla jämtevärdiga vagnerna i huset. När jag kom till Stockholm flyttade fru Thure Thure
in från Alnäs på Djurgården, där Thure Thure fötts under sommar månaderna. Efter några veckor
blef hon sjuk. Hon har under hela vintern inte kommit hem till oss, utan vi gå i stället
att ofta på kvällen en stund till henne. I September gick jag ut till sjukläkaren Doktor Thure
angående min starra, som jag länge haft, men nu först blifvit mogen till operation och då
blef det bestämt, att jag skulle underkasta mig operation den näst kommande april. I Januari
fick jag influensa, låg några dagar till sängs, men kunde mig inte riktigt frisk förrän efter jul.
På den tiden till jul besökte vi arbetet på Heltagskatalogen. Herr Eldenberg hade då under löpset af
hösten att bli allt mer och mer slarvig och obehaglig. Dagen för jul eftermiddag stod mitt hus
med en druckande artikel i Sveriges Dagblad, hvarest allmänheten underkattas var, att min katalog
kommer att kosta 3 1/2 millioner kr., tillika fick man veta, att Herr Eldenberg var ledare af hela arbetet.
Jag sade strax åt Herr Eldenberg att han skulle afskedta honom. Många tyckte, att det var synd
om honom, men jag stod fast vid mitt beslut och har ännu inte ångrat hvad jag då gjorde.
Till jul voro Geyer's hos mig, de kom 8 dagar före jul och stannade som vanligt till tredjedagen
Eldermans voro under julen vid Sjörens och Rosvalls i Amerika, de skulle reste dit i mitten af
December för att träffa Rolf de Maré, som var där med balletten hela vintern. Efter julen reste till
sina föräldrar i Frankrike.

Vintern i studera gymnastik som vanligt också fortvittes arbetet med Hallmilshälsörens
 Klade fygare hos mig flera veckor under senare hälften af Januari och sedermera i April.
 Några gånger bjöds till Lehermanns och Rosswals. De sistnämnda kommo från Tromsø först
 i slutet af Februari. Vid deras hemkomst reste Ellen direkt till Norge för att där tillbringa
 några veckor i närheten af Kristiania, ty hon hade under hela vintern dagligen haft feber, men
 till all lycka blef hon af med den i de nästkommande fjällen. I slutet af Mars blef det beslutat, att jag skulle
 sörja 29de April på Sofiesherdmet. 28 April på eftermiddagen föro syster Sonja och jag till
 Sofieshermet och på morgonen kl. 10 den 29 April bars jag upp i operationssalen där Doktor
 Roman utförde operationen. 9 Maj fick jag återvända hem, tiden var lång på sjukhuset, men
 allt var brundansvärdt där, sträcket gott, ett bra rum, mycket snälla syster och min egen
 sänna fick jag taga med mig, så att på ett sjukhus där man inte önskar sig det bättre sedan fick
 jag stöta mig här hemma, och tiden blef lång, emedan jag inte fick läsa eller skriva. 28 Maj måste
 jag underkasta mig ännu en mindre operation, som företogs här hemma, men 2 Juni fick jag börja
 med att läsa och skriva, 6 Juni var jag uppe hos Doktor Roman. Han förklarade att mitt öga var
 så bra som det kunde bli, men ej så bra som han önskat, ty läkningen både icke försiggått
 så lätt, och utom dess var jag tvungen att genomgå en mindre efteroperation. 24 Maj lämnade alla
 Hallmilshälsörens huset Skarnegatan 4, inpackade i en järnvägsvagn. Jag kan inte säga, hvad
 jag kände, då jag såg, huru Freys packare togo den ena saken efter den andra, där bland förmod
 som varit här i 50-60 år, men jag har gjort min plikt, och därmed får jag trösta mig. Hoppas
 om bara att jag inte får för mycket ont, när jag kommer till Trondheim för att sätta upp allt.
 Jag har visserligen utom syster Sonja och Pettersen äfven Bengtson och Andersson med mig. Till
 så mycket i Trondheim som kunna hjälpa mig, är möjligt, ty de veta ju huru jag vill ha det.
 Skoleläraren Anders Roland är äfven där, han har nämligen flera veckor hjälpt Professor Lillberg

med mätningar i stället. Den senare har återvänt, men Arkitekten Roland stannade för att utfärda
sin auktoritet om något skulle behövas ändras i Masset. 11 Juni 1835 var lämnade jag till
älskade af Syter Songe, Pettersen, Lundgren och Andersson. De syter Songes reaktioner.
Tid Stationen var som vanligt Herr och Fru Glaumann, Fickmann, Westman och Bergström samt några
andra för att säga förut. Då jag ankom till mig i Rindöggen af Haveria, hade jag ett
Hochheim och nu var på väg till Paris. Han hade ett förmått, fint och lugnt utseende. 14 de i
Basel, Hotel Schweizerhof, där vi sammanträffade med Hadesfiskalen G. Lidberg f.d. Detektivskapen i
Hochheim, en öfver hela landet känd personlighet. Då det blev kändt att jag skulle vara till
Schweiz för att själv sätta upp sakerna i Landesmuseum Zurich, bad Herr Glaumann, att jag
skulle taga en herre med mig, som kunde styra mig ifrån Herr eller Fru F. D. Schmidt skulle
komma till mig och börja boka. Från hade nämligen under en vecka mig 2 telegram och 2
högst obehagliga bref. Först ville jag inte höra talas om saken, men till sist samtyckte jag. Då
föreslog Herr Glaumann att jag gå till Hadesfiskalen G. Lidberg, som jag redan en gång år 1808 ha-
1809 anlutat för att taga reda på hvar Herr Schmidt gjorde i Wien. Där gämnade jag jag honom och
så personligen. Då Herr Glaumann kom till Hadesfiskalen, gämnade han honom en bra kunde
rekommendera någon kändlig man och så skickade han mig att själv se med, han sade att han nu hade
sin sinesta och som han aldrig för varit i Schweiz själv. Han gämnade med jag blev mycket
glad, ty det bästa är bra nog; men tillika var jag allt litet rädd, ty en sådan herre är ju inte
alltid rolig att ha med, särskildt på vägar och vännerligen som jag tyckte om att vara på vägar
till Paris. Från reste 8 dagar före mig till Schweiz, för att ta med sig mig, och sedan skulle
han vara i Basel. Då jag kom dit. Då jag på morgonen kom var i hotellet i Basel för att öf-
frukost stod Pettersen där och en herre med ett tröfält utseende, ett par blåa ögon och en betydlig
istermage. Han presenterade sig för mig och syter. "Hadesfiskal Lidberg". De blifva snart bekanta och
som han förstod skönt så hade vi det mycket tröfält tillsammans under vårt vistande i Schweiz.
Han satt hela dagarna på stora gården omkring Landesmuseum i Zürich och livade som en ridig
sälverstad. Solisthund ingången till vikt stora rum, där jag med Lundgren och Andersson satte upp
Hallsvitserna. För öfrigt besökte han sig inte i något utan till Pettersen och mig stannade om allting. 18
så är jag beredd att återgå till vår resa. I Basel besökte jag som vanligt fru och Fru - Bergström,

som varit Rolf de Maris bonne i många år. Det är alltid så roligt att återse den snälla människan.
Klockan 6 p.m. for vi med snälltäget till Zürich och anlände dit vid 8 tiden. Arkitekten Roland
var oss där till mötes. Vi bodde på Hotel Beau au Lac, men Lundgren och Andersson på Hotel-
St. Gotthard, ty det ligger nära Landesmuseum. 15 juni kl. 2 e.m. for Stadfiskalen, Roland
Syster, jag och Petterson till Landesmuseum för att se på inredningen, som Roland har ritat
och låtit sätta upp. Jag hade riktigt hjärthoppning då jag stod på museigården och dörren
till rummet öppnades, men som jag kom in genom dörren kunde jag inte undslå att ropa: "Oh,
så enkelt och smakfullt. Intendenten gjort detta! Sedan såg jag närmare på skåp och
montrar, allt var utmärkt ordnat. Jag lät dock göra en och annan liten ändring samt 5 nya
montrar. Endast en kista af alla 6-700 föremål står på den plats Lillberg och Roland tänkt
sig sakerna. Men detta är helt naturligt, ty de äro ju inga riktiga museumsmän och förstå
ej att allt hvad som är målat med gullfärg och tryckt på papper samt spetsar, tyger m.m.
icke ska solgas. Refrudsaken är att jag kunnat stufva in allting, om det också är bra trängt
men det knappa utrymmet är inte Roland skuld till, ty museet kunde inte ge oss någon större
lokal. Middag i Beau au Lac och kvällen i dess trädgård, där ett utmärkt bra Wiener
orkester, som flera år varit i Stockholm. Af artighet mot oss spelade de ofta svensk musik.
Deras motställ. var tillverkade i Stockholm ty Stadfiskalen och syster läste på stämman här
de voro bopla. 16 juni omkring kl. 10 på förmiddagen öppnade jag den 8 meter långa påbraggen
från Troy med alla 6-700 föremålen som blifvit skickade från Stockholm. Det var ett högtidligt
ögonblick, som syster fotografierat. Sedan började karlarna med ut och upppackning af mitter och
lådor. 17 juni började Lundgren och Andersson kl. 8 på morgnen och jag kom kl. 9.30 med
Stadfiskalen och syster i bil till Landesmuseum. Vi arbetade jag med mina gäster, Petterson
var tyvare nästan jämt ute om dagarna och utställda ärenden för oss. Roland kom något
senare och hjälpte oss en stund eller såg på hur vi arbetade. Kl. 1 gingo vi fyra till Hotel St.
Gotthard, som ligger nära i början af Bahnhofstrasse och inte långt från järnvägen; således i närheten
af Landesmuseum och sto land. Petterson med Lundgren och Andersson på sitt hotell. Kl. 2 voro vi alla
igen på våra platser i museum och kommo först kl. 6.30 därifrån, då satte vi fyra oss i en bil, åkte
direkt till Beau au Lac där vi ate vår middag kl. 7.30. Sedan gingo vi ut i trädgården, Syster

och Stadsfiskalen drucke en kopp kaffe och Roland ett glas minneralotten. Kl. 10.30 ginge syster och jag upp
i vårt rum och jag var nöjd att få kaffet i sängen. 18 Juni samma dagordning, endast med skillnaden att
vi efter middagen gingo till Tonhalle för att höra på musik, men där var så litet folk och vi
tråkigt att vi alla följande kvällen stannade kvar på hotellet. 19 Juni besökte Prof. Dr. L. Herzig
och syster mig. 20 Juni besökte professorerna Emma von Kullén och von Hallwil mig och åt frukost
samt middag med oss i hotellet. 21 Juni besökte mig Doktor Rüdiger Brun i museet. Samma dag
22 Juni, inbjöd jag honom till middag i hotellet. Följande dag 23 Juni har det varit regnigt och kallt
men på eftermiddagen blev vädret bättre och då bestämde jag mig stresa för att göra en liten resor för att
se Stadsfiskalen och mina båda gubbar till ett af de vackra sköna natur. På kvällen kl. 6.30 stängdes vi
Således som vanligt vid museum och öfverskådade det tillä vidare ett stund och syster började
samtalningar. I Interlaken 24 Juni, medan de öfriga for ut för fröns fru, gjorde jag, syster
och Pettersson en biltur i omgivningarna, bland annat till Wengen, där gammal slottsrådgivare, som
tillhört en Hallwyl och där fru Kärstin von Hallwil år 1865 målade mitt porträtt, med ruinerna
som bakgrund. 2 Juli till Bern, Hotel Bellevue - Bernhof, det gamla Bernhof har upphört
sedan 2 år. På eftermiddagen var jag på visit hos fru Fuchs, där jag endast träffade henne och
sedermera med syster Louisa hos fru Fanny Geber, fru Wüth. 3 Juli På förmiddagen besökte L. d.
Im Hofiska huset, Kramgasse 19, där Walthar von Hallwil är född och där de gamla fru Hoff's och
Hallwils bodde under vintermånaderna, samt med syster ut till Bern på visit hos fru Kärstin
von Geber fru Hallwil. 4 Juli for vi med tåg till Aarau för att göra ett besök i Ratsarkivet, där
Hallwilerarkivet är förvaradt. När vi kommo dit förklarade vaktmästaren att Dr. Phil. Herzog tag på
Saxeriet. Han hade visserligen hela dagen förut arbetat, tyhlig skall han ju vara, men det påstas att
han alltid är sjuk när en person visar sig, som han inte vill träffa. Emellertid kom vaktmästaren med
så att jag kom in i arkivet. Där stod alla skåp med dörrarna uppslagna och jag blev riktigt
förskräckt, när jag fick se detta, men så de ingenting. Sedermera reste vi till Breitenburg. 5 Juli på
förmiddagen nere i Stallet Hallwil, sedan till Rindplatz i Fährwangen och halgenlingel, där jag såg
Lillberg och Roland till att sätta upp nya minnesmärken. 6 Juli återkomme vi till Lucerne, där vi
numera känna oss som hemma. 7 Juli återupptogs arbetet i museet. 8 Juli kom Herr Küssmann,
nuvarande ägaren till Breitenburg, och besökte oss i museet och åt sedermera lunch med oss.

9 juli kom Emma von Müllern till Zürich för att besöka mig och stannade några dagar i vårt
hotell. 10 juli på förmiddagen kommo Herr och Fru Adalbert von Fischer per bil från Bern
för att hälsa på mig, tyvärr kunde jag inte hela tiden vara tillsammans med dem, men
på kvällen kommo de till Bern och där äto middag hos mig. De återvände först dagen
därpå till Bern. Vid samma tillfälle var även Emma von Müllerns äldsta dotter Ester, gift med
Dr. Paul Hans Fick på besök. 12 juli reste Stadsfiskalen direkt till Stockholm och vi inväntade
hela vårt museum med Herr Fick, som har i förvägspikaten af hela samlingen. 14 juli besatt
Landesmuseum, som jag hela tiden inte haft tid att besöka samt lämnat nycklarna till
Musci-härbarna. 15 juli kl. 8.30 f. m. lämnade vi Zürich. Det var riktigt tråkigt att lämna det
tröfliga hotel Bauer au Lac. Jag fick vid min afresa en stor bukett mjlikor af hotellet, den
största artighet ett hotell kan visa en resande. Fortsatte sedan våra resan öfver München, där vi
voro 2 dagar. Därefter till Dresden, där jag beställde dubettg för Fredrik 2: de kl. Sönd. Nacht.
samt fortsatte till Wildesborg i Königlich Sächsischer Forstban - Niederlage. Så vidare öfver
Berlin, där vi stannade en dag. 20 juli på morgonen med togel till Lassnitz - Trebbitz -
Barnitz, därifrån togo Pettersen, Lundgren och Andersson toget till Stockholm. Jag och Justus
Lowa öfste i bil med Lindkvist på Rätiga vägen till Wildesborg, dit vi framkommo kl. 11.30
på kvällen, och där den vanliga sommarnattrullen började. Under vistelsen på Wildesborg hade
jag som de föregående åren Professor Meyer-Hüney 12 dagar hos mig, denna gång hade han den
ynsta dottern med sig. Under denna tid besöktade han om vanligt mitt öga. Så kom även Frä-
nied - Varait, Erik och Fröken Madeline Hamilton, vän till Margit, Herr och Fru. Ljörberg, Fru
Ulla von Liebermann f. Christerson samt Frökarna Westman och Berglöf. Vi stannade på Wildesborg
till 14 augusti, då vi togo natttoget till Stockholm. Så började åter vinterarbetet. 5 september dog
Fröken Ida Woe. En dag kom ett bref från Dr. Phil. Brun i Zürich att han inte fått inträde
till Hallenlärkivet i Torsh. När jag läst detta sade jag till Herr Glaumann: "bäst vore om jag
reste ner till Torsh så att han obehindrad kan komma in i träsket." Herr Glaumann tyckte
att förslaget lät bra. Så kom Lithberg från Gotland och skulle några veckor senare resa dit mer
för att arbeta på Hattel Hallmil's byggnadshistoria. Då Lithberg fick höra min åsikt förmå han den
bra och tyckte att jag vore intressant att hafva med som buse för att klappas på advokaten i att

man ännu ingen finge ett slut på allt bråk i Schwinz. Det blef också beslutadt att jag tillsammans
med syster Sonja, Lithberg, Statsfiskalen Lidberg och Pettersen skulle resa. Förtjust var
jag icke öfver att resa vid denna årtid, den sista man kan tänka sig och åter dess min höga
ålder. 1 Oktober firade jag min födelsedag och visades mig därvid så mycket vänlighet från alla
håll, att jag inte mind vid kan beskrifva det. 11 Entustiteter, 6 blomkrukor och gåvor, däribland
en blomsterkorg från Drottningen, ett tyska Ministern von Rosenberg Röras korset 2de Class. Från
Kordistern Muscöt medalj i guld, min hyfoudbild, samt 122 telegram, allt detta kommit till del.
Jag tackar Gud att jag fick fira min 80-årsdag frisk och bry. Till middagen hade jag endast barn
och barnbarn samt några andra, inalles 20 personer vid bordet. 15 Oktober kl 7:55 e.m. lämnade
vi äntligen Stockholm. Vid stationen voro som vanligt Herr och Fru Flynnman, Fröken
Westman och Berglöv samt flera andra för att säga farväl. De syster Sonjas resantalsningar
16de i Helsingfors, där voro mina kusiner Anne-Kersti och de med sina båda syster voro vid
stationen för att hälsa på mig. 17de på kvällen kommo vi till Basel och den 18de besökte vi Fru
Hä. Frei-Hauptli, som blef glad att få återse oss så snart. Kl 3 e.m. fortsatte vi till Zürich dit vi
anlände kl 5:50 e.m. och bodde som vanligt på Basler hotel. Där alla Helos förvånade att få se
mig så snart igen. Professor Lithberg var redan förtyglad då vi lämnade Stockholm men nu är han
lyckligtvis frisk igen. Just när han i Zürich stogs måste lägga sig till sängs. 19de var han mycket
bättre. Kl 2:30 e.m. gingo jag, syster och Statsfiskalen till Raftteatern för att höra japanerna
Teichō Kawa som Madame Butterfly. Hon sjöng och spelade utmärkt. 20de fore vi till Landesmuseum
för att se på vår sak. 21de kl 3 e.m. kom Dr. Theodora, som är vår adöckat, här för att tala med oss.
22de kl 11 f.m. kom Dr. Juris Frick en annan adöckat, som vi antagit för utspöjningen med Landesmuseum.
Kl 2 e.m. fore vi till museet där de felande fotografierna skulle tagas. 23de kom Dr. Theodora för att
vidare tala om sakerna i Schwinz. 24de i museet där jag och Lihlag voro för att tala med
Professor Lehmann. Kl 4.15 e.m. togo vi tåget öfver Hildesheim till Bremen, därifrån med bil till
Brestenberg dit vi anlände ungefär kl 6 e.m. 25de kl 11 f.m. kom Dr. Juris Frick från Zürich för
att ordna med en del af museets fond. Torv med honom i stället. 26de kl 3 e.m. fore vi alla med
Dr. Phil. Bouch's motorbåt öfver sjön till en pålygnad där utgräfningar pågår, sedan fortsatte vi
genom kanalen och runt i stället. Togo bil till Brestenberg, där vi hade ett afnalla med Herr Theodora

angående Slottet. 27de kl 2:30 kom Dr. Theodora från Zürich, en stund efter honora Sengens
president och styrelse, angående nya vägar och andra saker samt efter dem en af herrarna som
sitter i styrelsen för Aargau-Gesellschaft, angående vattenrätten till kvannen, som ej tillhör
Slottet, men som jag nu ämnar köpa för 20000 frs. Slutligen förklarade herrarna att det minst
dröjde 2-3 veckor innan jag kunde få skilja under handlingarna och då beslut jag mig för
en liten tur på två veckor till norra Italien. 28de Brestenberg, kl 10:30 foro vi fem med bil och Peterson
fr. Tag till Turin. Kl 11:30 sammanträdde jag och mina tre herrar med stadens representanter angående
Kantonsarkivets flyttande till Bern. Herrarna voro tillmötesgående, men ingen vet hvad de sedan
göra. Efter lunch togo vi utom Dr. Theodora, som återvände till Zürich, tåget till Bern och togo in
på Hotel Bellevue. På kvällen voro Hans och Ester Frick - Musikern hos mig på middag.
29de på förmiddagen voro Professor Lithberg och jag uppe på Kantonsarkivet och talade med
dens chef Dr. Phil. Kurz, som förklarade att de skulle bli förjunta om de fingo arkivet. Efter
lunch togo vi tåget till Turin, där bilen från Brestenberg väntade på oss. Herr. Hausmann
berättade att kvannfolket nu blifvit uppsagda, hvilket de voro förvillade öfver. 31de kl 2 e.m.
roste vi alla utom Professor Lithberg, som stannade för att arbeta, i bil till Lugano, Hotel
Schweizerhof, där vi studerade Baedekers Italien. 1de November kl 9:15 foro vi till Italien, se. Syster
Jonas reseanteckningar. 2de i Milano, 3de i Verona, 4de - 6de i Venedig. Den 6de efter bröck i kyrkan
S. Maria della Salute, där jag skulle stiga i gondolen, föll jag och skadade vänstra foten
ordentligt. Kl 3 e.m. med tåget till Bologna. Min fot gjorde mycket ont och jag kunde knappt
gå från gondolen till kupén. På tåget hade Syster ett omslag ty foten var mycket svullen.
7de Efter lunch kl 3 e.m. foro jag och Syster till sjukhuset till Professor Potti för fotens skull, den
undersöktes och fotograferades och det befunns vara ett brott i ett af mellanfotens ben, så att jag måste
gipsas. Vi kommo ej från sjukhuset förrän 6:30 och då måste Peterson bära mig ur ragnen. Det
blef en stor uppståndelse. Syster ville resa tillbaka till Zürich, men det ville icke jag. När det sedan
blef kväll bar Peterson mig till lässen, och så kom jag upp på vårt rum. På kvällen sedan foten
blifvit gipsad kunde jag icke stödja på den, så ont gjorde det. Sjukhuset var öfverfullt med höga
breda gångrar och sjuksköterskor, som togo drickspengar. Här först varit ett kloster. 8de jag kunde ej
stötja på foten så jag steg upp utom Syster gick ut och köpte en lämplig sax och Peterson klippde

upp gipsen. Detta var icke en lätt sak då syften icke kunnat få tag på någon s.k. gipsare, se Brunn XI.
Kölar och sjukvårdartisdar, Bircha Ra 3 och Lax. Ma 2. Så snart jag blif af med gipsen kunde jag
stodja på foten igen. Syften lindade foten och sedermera gick jag så godt jag kunde sedan jag blifvit
af med smörjan. Jag var glad att jag hade en person men om begär höret af saken, foten var
naturligtvis riktigt gipsad. Till följd af allt detta kunde vi först resa från Bologna kl. 1:30 e.m.
och komma kl. 5:30 e.m. till Firenze. Före middagen gjorde vi en liten promenad, jag var öm i
foten, men det blir nog bättre om några dagar. 11de kl. 12 middagen for vi med tåget till Pisa och
voro där kl. 2 e.m. Besågo alla sevärdheter och efter leet togo vi apresstuguet och kommo kl. 10 e.m.
till Genoa. 12de gjorde vi bilturer i staden med omgifningar samt delago allt sevärt. 13^{de}
kl. 3 e.m. voro vi vid stationen för att taga tåget som var 1½ timme försenadt, ändtligen
fingo vi afresa och kommo vid 8 tiden till Turin. 14de på förmiddagen besågo vi alla sevärdheter,
och gjorde en rundtur i bil genom staden, som hade raka långa gator och hvarandra liknande
hus samt belägen vid floden Po. Kl. 3:20 e.m. togo vi tåget till Milano, dit vi kommo kl. 6:30 e.m.
15de kl. 5 f.m. stego vi och togo tåget, som kl. 7 f.m. gick öfver Simplon till Bern, där vi bytte till
Lurich. Vi hade härligt klart väder och jag tyckte det var så roligt att se de tre andras förtyning
öfver den härliga färden från Milano till Bern, öfren jag, som redan förr gjort denna färd
mycket otydligt. Så voro vi åter på Hotel Beau au Lac och hade en liten trefflig resa bakom oss.
16de kl. 2 e.m. kom Lithberg med bil från Brestenberg, där han uppehållit sig hela tiden och arbetat, medan
vi roat oss i Italien. Dr. Braun var till lunch hos oss och stannade sedermera några timmar, för öfrigt
har jag pratat hela dagen. 17de kl. 7 e.m. kom Dr. Chiodera och åt middag med oss samt stannade
till kl. 11:30 e.m. Vi talade om Nettet och hofve Carl von Hallwyl. 18de på förmiddagen kommo Braun
och Fru Häussermann med bil från Brestenberg, för att se på våra samlingar i museet, och stannade
hos oss till lunch. 19de kl. 3 e.m. kom Dr. Chiodera med notarien, och de underskref jag
Riftungsbekundt angående Nettet. Nu hoppas jag att Nettet blir räddadt, så att det ej kommer i
främmande händer. Jag har gjort min skyldighet. Nu äro vi bara tvungna att få hofve Carl von
Hallwyl att gå med på saken. På kvällen afreste Dr. Chiodera med tåget till hofve Carl von Hallwyl
i Dresden för att afhandla med honom om att gå in på mina bestämmanden angående Nettet.
Detta blir nog ej så lätt utan kontanta öfvertalningsmedel. 20de kl. 10 f.m. reste Professor Lithberg tillbaka till

Bresterberg för att fortsätta sitt arbete där. Vi voro en stund på museet. 21de Professor Lithberg här igen mellan 11 och 12 e.m. med anledning af ett telegram från Dr Chiocera i Dresden, han för i bil från Bresterberg. Major Hans Frick kom från Bonn och åt middag hos oss och Dr Brun kom till kaffet. 22de kl 9 f.m. var Professor Lithberg här igen med bil från Bresterberg. På eftermiddagen efter hans afresa till Bresterberg åter ett telegram från Dresden, som jag för telefon meddelade honom. 23de Besvarade jag Dr Chioceras telegram från Dresden. 24de kl 2 e.m. kom Professor Lithberg från Bresterberg och 2.30 e.m. Dr Frick för samtal rörande fonden, som Landesmuseum skall ha. Kl 5 e.m. kom Dr Chiocera på en stund till oss, han hade vid 6 tiden åter kommit från Dresden och meddelade nu att professor Carl von Kollmann gått in på minas bestämmelser, men naturligtvis mot en väsentlig förökning af den förut bestämda summan samt dessutom en viss summa till hans båda söner. 25de På förmiddagen besökte vi Hontheims och pressemästare. 26de på förmiddagen i museet för att säga adieu till Professor Lehmann och Herr Frei samt ge dem boken, som skall skickas hem. Till middag voro Dr Brun och Dr Chiocera hos oss. 27de kl 11.45 f.m. lämnade vi alla fem Tübingen och voro glada att få resa hem. Vi foro öfver Basel - Frankfurt - Berlin till Dessau samt sedan med överska färjan öfver till Trelleborg och vidare med tåg till Malmö, därifrån med tåg till Stockholm, dit vi framkommo den 29de, alla glada att vara hemma. Öfver julen reste jag till Malmö och hade Kammerjungfru Hulda med mig. Systrer Lenja reste den 30de till sina föräldrar i Trarås. Hos Lenjas var det som vanligt gladt och trelligt, jag tillbragte så bra hos dem, ty de äro så snälla. Efter juldagen den 29de återvände jag till Stockholm och förade med sig Systrer som återkommit, på vanligt sätt nyårsaftonen med att Systrer läsa predikan, sedan smälta vi teor, dricka punch och afvaktade det nya året.

1925

Vintern i staden gymnastik som vanligt. Hela vintern höjde vi arbetet flitigt på katalogen till 20 juni, då arbetet slutade för att åter börja i augusti. Den 10 de börjar det till katalogen är färdig, såvida inte något hinder inträffar, i så fall längre. Slutet af Januari var Reichsvald Dr. Michael från Zürich 12 dagar här och nu är "Die Hallingstiftung" färdig. Jag är så glad att jag kunnat rätta slottet och ikerställa det så bra som det varit möjligt att göra. Vi fingo på hösten en ny korrekturläsare Herr Sven Falk som är redaktör för den utländska korrespondensen i Stockholm tidningen. Han är otvivelaktigt nog, lugn och mycket skicklig i svenska språket, alldeles motsatt till Herr Eldenburg, som jag på ett så lämpligt sätt blef af med. Den 20 Maj firade Johanneiterorden här i Stockholm sin högtid dag i Tycho-kyrkan. Det hela var som vanligt stämningfullt, till och med drottningen hedrade höftiden med sin närvaro. Den 22 Maj afstämtes den af Rikets i två omgångar Gustaf Tora - statyen i Nordiska Museet. Vid högtidligheten sjöng Hvar Örnäsångaren John Forsell. Baren är mycket stor och som vanligt höjde en del personer allt möjligt att armbärja på den. Vid afstämningen var Drottningen närvarande och med henne några af den öfriga kungliga familjen. Konungen kunde inte närvara, emedan han vickat ena foten. Den 29 Maj hade Akademin för de fria konsterna sin högtid dag. Sedan jag blott invald som hedersledamot i Akademien har jag inte varit närvarande någon högtid dag och jag tänkte inte heller denna gång närvara, men så tillfällade jag vice premiär, Professor Oscar Björck vid afstämningen af Gustaf Tora - statyen, och då det kom mig så ontänket att komma, att jag omöjligt kunde säga nej. Vid detta tillfälle öfverlämnade han till mig medaljen öfver Intendenten C. F. Adelerantz. Det är det första exemplaret och det enda i guld. Jag hade visserligen lemnat 40000 kr. till präglandet af medaljer öfver framstående konstnärer, men aldrig hade jag tänkt, att man skulle visa mig denna artighet. Det glädde mig verkligen, ty jag är annars inte bortskämd hord sådant beträffar. Då kommo på besök Major Frick med fru, som är frua von Bülow, och sonen, äldsta dotter. De bodde på Grand Hotel och hade besitt Stockholm med omgifningar samt Gotland, Göteborg och Thane. 12 juni, kommo Professor L. G. Olsson och Fil. Dr. G. Uppmark upp till mig och öfverlemnade medaljen, som medaljgravören Erik Lindberg graverat och Nordiska Museet låtit prägla. Öfver mig i anledning af min 80-årsdag. 1 Oktober 1920 Professor Olsson höll vid tillfället ett kort men vänligt och hjärtligt tal till mig. 16 juni reste jag med syster Sonja, Hulda och Edvald till Hildesberg och återkom deraf

18 August till Hockholm. Under min vistelse på Hildesborg var det bara med barnen för midnattsmåren
det intressanta, så kom kyrkoherde K. L. Ohly med fru för 8 dagar, ovanligt trevliga människor. Samtidigt
med Herr Herr och Fru Glanmann med 3 barn 1 dag på gästgärdet till Schweiz, där han har en del
saker att utställa angående Schloss Hockholm och ditskibande församlingar. En dag visade sig till min
stora förvåning Rolf de Mari för några timmar, han hade flugit från Paris, det endast middag hos
oss och fortsatte för kvällen till Röstad, där han för tillbringa sommarmånaderna. Så kom Carola
Buchtmeister med 3 barn Agneta, Claes och Regina samt Herr och Fru Sjoberg, de stannade i en dag
i Stockholm. Fredagen 21 juli reste jag och systern Sonja med nattåg till Hockholm och fortsatte för onsdag kväll
med båten Visby till Gotland, där vi hos Roosval tillbringade härliga dagar och där vi stannade tills
fredagen 30 juli. När jag kom dit var Ellen nervös och nedslagen, den gamla visade att det inte är
hon själv, som skapar sina konstverk utan hennes man, som inspirerar henne. Jag gjorde allt för att
uppmuntra och trösta henne. Det är i alla fall bra till det, att en kvinna inte skall få erkännande för,
om hon själv skapat utan att det skall vara mannen, som får äran. Jag kan med gott samvete
säga att förhoppningsvis Roosval är en mycket duktig konsthistoriker och talare, men skapa något har
han aldrig gjort. Han ser för öfrigt aldrig en af Ellens skulpturer förr än den är färdigmodellerad.
Jag vet det, emedlunda Ellen flere gånger sagt: "Johanna var i morse här i atelieren för att se på
skulpturen, innan Mamma kommer". Samma sak är det med deras vilja Maurmaris på Gotland
Jag skulle ha velat se den byggd endast af Roosval och arkitekten Torst Lönn. Nu säga alla:
"hailken skapades af Professor Roosval". Och hon, som genom sina skulpturer gifvit det hela dess prägel,
ignoreras fullkomligt. 18 August återkommer vi från Gotland till Hildesborg och samma dag kom Professor
Meyer-Steineg för att betrakta mina ögon. Med honom följde hans hustru och äldsta dotter, som
nyligen afslagt sin medicinska doktorexamen, de stannade till den 8:de. Efter Meyer-Steineg kom Professor
Thure Hellström för några dagar, och den 12:de lämnade vi Hildesborg och kommo den 18:de på
morgonen till Hockholm. 2 September kl 8.15 a.m. reste jag med systern Sonja, Pettersson och Andersson
med nattåg till Malmö och vidare till Schweiz. Som vanligt var vi vid stationen Herr och
Fru Glanmann Friskmann Westman och Berglöf samt kyrkoherde Ohly. I Malmö sammanträffade
vi med Emma och Margit von Geys samt Frken Augusta Bergman som jag tyckt med på
samt Augusta Bergman, dotter till afslidne kyrkoherden i Jacobs församling i Stockholm stads

Bergman och hans maka, Euphrosyne, f. Jönsson, bor numera med sin mor på en liten egen gård
när akademien fullbordat i Skåne. Hon var som barn och ung flicka mycket tillsammans med
med henne i Stockholm och vänskapen fortgår ännu. Nu är vi således 7 personer, som skulle
besöka Schweiz, se Systrer Sonjas resanteckningar. Vi reste direkt öfver Berlin - Frankfurt till Basel,
dit vi ankommo 4 September kl. 2.30 e.m. Här stannade vi öfver dagen för att se på Hallwilsarkivet
och kyrkostekarna af silfver i Historisches Museum samt hälsa på Fru Frei - Blum och berätta för
hennes allt möjligt från Sverige och släkten där. Från Basel for vi kl. 8.12 a.m. till Zürich, Hotel
Bauer au lac, där vi hände oss precis som hemma. Huset hela hotellpersonalen var nere för att ta
enst och vi skottade inom oss. Systrer och jag hade det gamla vänliga rummet, förs nummer 107,
numera 133. 5de Genast på morgonen åkte vi till Landmuseumen, där de nedskickade sakerna från
Stockholm blefvo uppskådade af Anderson. Så att han kunde börja sitt arbete och Systrer Sonja märkte om
en del af förskinet. 8de kom Professor Lithberg från Stockholm direkt hit, nu är vi 8 personer, jag är
glad att han är här in att man kan få ett stöd på en del saker med Richtigkeit af Dr. Thioders.
9de Kom Dr. Thioders och åt middag med oss. 10de En bilfärd öfver till Hallwil där Professor Lithberg
visade oss platsen hvarest 4 lindar och en minnesten en gång stått. Nu skall på samma plats planteras
4 nya lindar och en enkel sten. 11de Reste vi alla 8 på förmiddagen med tåg till Bern, Hotel
Schweizerhof. Geyer, Professor Lithberg och jag gingo till Fricks på te, på kvällen vi 6 till Hotel Bellevue.
12de På förmiddagen gick jag med Systrer Sonja på vint till Fru Fauny Gerber, von Wadt som är en
gemmal bekant till mig och som är 1802 tillbragte hela vintern hos oss och älskade katterna med mig.
Från henne gingo vi till Kramgasse 10 för att se stora fulltagel, som var med anledning af en
landtbruksutställning. 13de For jag, Systrer Sonja, Professor Lithberg, Peterson och Anderson med
tåg till etur nu för att därifrån göra en utflykt till en del slott och borgar. Kl. 7 e.m. återkomme
vi till Zürich mycket belåtna med vår färd. 14de Dr. Brun på middag hos oss. 15de Reste jag med
Systrer, Professor Lithberg och Dr. Thioders till itarau, där vi sammankörade med Dr. Brun, alla
åter lunch i Hotel Schweizerhof och gingo sedan utom Systrer till Bundesratshaus för att ordna om
Hallwilsarkivet flyttande till Bern. Systrer satt under tiden i hotellet och höll tummarna i sin lomma
samt förs och läste. Tyvärr hjälpte tummarna intet, te efter 2 1/2 timmar var mat hit och dit, späckadt
satt precis, ville de ej släppa arkivet från itarau till Bern. Jag är således tungen att med nödordning

Taga itu med gulborna, hjälper det icke, så får jag taga saken som den är och trösta mig med att jag gjort
allt hvad jag kunnat. Kl. 4.30 e.m. for vi utom Dr. Braun till Lenzburg, där det skulle ordnas en
ententemöte med stads- och landskapet hos Herr Bertzinger. Hans hus en trerättig villa och bjöd oss
på te. Professor Lithberg for sedan till Brestenberg, jag syster och Dr. Chiodera med tåg till Zürich.
16de Kommo Frima, Margit och Augusta Bergman tillbaka från vistelsen hos Frnd von. Neumann,
som äger en stor vingård Rottschalk vid Genève - jön samt sedan Lausanne, de afreste den 13^{de}
från Bern. 17de På onsdagen kom Professor Lithberg, som varit med Dr. Chiodera i Basel och stannat.
Hän tror att det nu kan lyckas med arkivet, men jag tror ännu inte på saken för än den är
säkert afgjord. Till middagen dracks champagne med utledning af att det var 15 år sedan gräfningsarna
i Hallwil började. 18de Kommo Dr. Chiodera och Dr. Braun, ty jag skulle underskrifva en del fullmakter.
19de Kl. 7.55 f.m. gick vårt tåg, som förde oss alla bort från Zürich och Hotel Bauer au Lac, där vi haft
ett så treffligt tillrättmans med Geyers. Professor Lithberg stannade ännu en tid i Schwyz. Till München
kommo vi kl. 3 e.m. for en reindtåg genom staden och kl. 5 e.m. måste vi skiljas från Geyers och Augusta.
Det blef så tömt efter de 3 glada trerättiga människorna, syster grät som ett barn. De reste till Dresden, och vi
återvände till Sverige öfver Nürnberg, Rottumburg, Eisenach, Weimar (där gjorde jag och syster visit hos Brüllens,
Fru. Bausch), Berlin, Jarmütz, Trolleborg, Malmö och kommo till Stockholm måndagen 25de på morgonen. Jag
var glad att komma hem, ty det hade varit kallt och regnigt iista tiden. Nu har jag åter börjat med kataloger.
Jag finner det rätt besvärligt att lägga upp och sortera ut allt, som icke hör till samlingarna utan till husgerädet
och personligt bruk. Beskrifningarna öfver detta vill jag nu först ha tryckta, så att dessa föremål blifva
bevarade. Samlingarna äro de ju tvungna att beskrifva. Ingen vet, hvad herrarna företaga sig, innan
allt är färdigt. Därför funderar jag dagligen på, huru jag bäst skall ordna med allt, och hvad som först
sör ordningställas. Det är nog roligt att hafva dytelsestämning, men så har jag också nästan hvarje dag någon
större eller mindre förargelse. Mått folk, som jag har omkring mig äro nog snälla och villiga och göra sitt
bästa, men det är så många andra, som vilja ligga sin näsa i allt möjligt. De kunna icke se in i
framtiden och fatta, att människorna, som en gång skola skola detta hus, icke hafva intresse för sådana
saker endast komma att tänka på sitt eget jag och pengarna de behöfva för så litet besvär som möjligt. Man
skall taga människorna som de äro men icke som man önskar att de vore. Fulen vore Geyers hos
mig, de kommo den 22 och återvände 27 December till Helsingborg. Syster Sonja reste till sina föräldrar

i Frankrig 22 December och återkom den 30de. Lehermanns vänner på Lidartuna och Rosvalla höll till i Paris, för öfrigt var helgen tyglad och enformig för mig, ty jag kom inte en enda gång ut emedan jag hade hosta och var tacksam för.

1926

Anten i Staden Gymnasiet som nämligen. Hela vintern hade vi arbetat flitigt på katalogen till 20 juni, då mitt folk hade tidigt till Augusti. 17 juni reste jag tillsammans med Hela och Lehermanns syster Sonja och Peterson till Berlin för att vara med om 450-årsjubileet för slaget vid Merton. Hans von Hellwig och 2 andra andra så stannade i Berlin. Det var i slaget, som före spelade en stor roll, ty det var, att han med sin färdighet var den som utreddade Hellsingens och skick från Burgunderna, hade dessa separat skulle Hellsing aldrig ha kommit att existera. Han var redan sagt, reste vi 17 juni kl 9 om med tåget från Stockholm, i syster Sonjas väntelängtan. Rosvalla och Professorhan Hellström var också vid stationen för att säga farväl. Vi for direkt till Hamburg - Frankfurt till Basel, dit vi anlände den 19de kl 12,30 på dagen. Gjorde den vanliga visiten hos Fru Frei-Hauptli samt for kl 3,45 om till Bern Hotel Bellevue - Diner kl 20de Kom Professor Litzberg hit kl 2 om. Fru Sofie von Mälinen och Frida Berg var här på lunch och middag. 21de var jag och syster för den vanliga visiten hos Fru Gerber von Thott, därefter besökte jag Hela och Fru Adalbert von Fischer, sedan var vi alla för te hos Frua von Mälinen. 22de juni kl 8,30 for jag, Hela, Frua von Mälinen syster Sonja och Professor Litzberg med bil från Bernstrasse Berg och Peterson for med tåg till Merton. Redan länge innan vi kom till staden hade vi, hvilken massa af människor, som skulle dit. Hela stannade i Merton och staden afbjördes genom en kordong soldater, som naturligtvis vägrade vår bil att fortsätta. Då Professor Litzberg var af dem och sade: Es ist Frau Gräfin von Hellwig, die im... * Soldaternas gick strax bakom

efter några minuter kom en af arrangörerna, som presenterade sig som arkitekten Petit-Bore aus
Murtten. Han satte sig bredvid chauffören och tog på ett verkligt rörande sätt hand om mig. På
bilen satte han ordet "officielle" och följde sedan med oss genom staden ända fram till Monumentet
där en högtidstund skulle hållas. Först höll der Bundespresident ett utmärkt tal, sedan en från
franska Schweiz med ett mindre tilltalande anförande på franska, därefter en präst, som talade utmärkt
franska samt till sist bön, sång och musik och så var den stanningsfulla akten slut. Alla voro mycket
ärliga och vänliga mot mig. Äfven den Hans von Hallwil föreställande ryttaren Doktor Med. Bircher
från Tarau kom för att trycka min hand. Därefter foro vi in i staden till de för de inbjudna
reserverade platserna, hvarest vi kunde se och njuta af det storartade festtåget. Alla de kantonen
och deras förtrodda med flera, som 1476 deltagit i slaget vid Murten voro här representerade, Basen, Zug,
Schaffhausen, Thurgau med flera. Detta tåg var synnerligen väl ordnat, något hvarest schweizerna äro väl
kunniga. De högt 3 gånger hälsat, öfverallt vi af den snälla arkitekten till den väl restaurerade kyrkan.
Alla gator voro packade med folk, så att det var mycket svårt att tränga sig fram till kyrkan, som
vi besögo. Sedan åto vi lunch i Hotel Kreuz och därefter vi bänkade högt upp på regeringssträd för att
skåda festspelen med hänsyn till de handelserna vid Murten. Vi fingo först ett par ganska kraftiga
signaler, men sedan höll vi det sig bra under de 2½ timmar, som det något långtråkiga spelet varade.
Sedan sågo och beundrade vi den gamla stadsmuren, som jag tror är från 1300-talet. Kl. 4 e.m. voro vi åter
i farten. Billa på Regiments ångbåt ute på Murtensjön och åsågo den mycket vackra illuminationsfesten.
Professor Litzberg yttrade då: "något sådant får man aldrig mera upplefva". Först kl. 12.30 lämnade vi
Murtten och foro till Bern, mycket nöjda och belåtna med dagerna och glada öfver att ha fått vara med
oss en sådant minneshögtid. Alla utom jag voro trötta. 23 juni. Fore lunchen i Bernerhuset och
på eftermiddagen sågo vi en del af samma festtag, som i Murtten. Det var arrangeradt för att insamlas
pengar till de Tschuds människor i Uri, hvilka genom ett fruktansvärt oväder blifvit hemlösa.
Kl. 5.30 e.m. foro vi från Bern med tåg till Tarau och därifrån med bil till Brestenberg. 24 juni.
Kom Dr. Fil. Bonch till lunch. Kl. 2 e.m. foro vi med bil till grefskapet Johannsegers gräfstenar i
vidare till byn Sarnenried. I prästgården därstädes förvaras ännu den mässbok, i hvilken Sten
Thurmann 1311 betalande Johannes von Hallwil till kyrkan för en vässa, som skulle läsa öfver
konung, hans hustru och systor. Sedan har det följande och nu läsa mässan öfver alla Hallwilare.

Det var mycket intressant att se den gamla boken, hvilken dock endast är en kopia af den äldsta. Därefter
fortsatte vi till Galgenbügel, Gerichtsplatz och landningsplatsen vid sydänden af Neukirchsjön; hela västra
stranden förbi slottet Hallwil till de fyra lindarna och till Brühlburg. 25 juni. Efter lunchen voro vi nor
till slottet, gingo grundligt igenom det och sedan öfver till kvamen för att se huru den och Wilms bostad
sågo ut. Lilla togo omkring 4 timmar. 26 juni. Kl. 11 rodde vi i 2 båtar den vackra vackra vägen öfverjön genom
kanaler omkring slottet, voro sedan en stund inne på slottsgården och gingo omkring i parken. Efter lunchen
besökte vi Lärberg, Alla von Eckmanns och hufver hufver gingo dit, sedan vi andra åkte i bil. Före sedan och
till Holliger Sämi, en fin schweizerrestaurant, där vi blefvo sammade af det som i huset. Vi åkte till Brühlburg
och därefter till 6 m med bil öfver Rues, Brühlburg, Lärberg, Rues och lac. 27 juni efter lunchen
gjorde vi en stiftlykt i bil till Kappel, en 1200-tals kyrka, som genom reparationen förstördes. Före
Hallwils kufra skänkt pengar till den kyrkan. Sedan sågo vi Lärberg öfver, Lärberg, Lärberg, Lärberg, Lärberg
Kappel 1531. Återvände sedan till Zürich. Vid hemkomsten stod i mitt rum en korg med frukt från hotellet
ägare, Herr Tracht. 28 juni. På morgonen reste Professor Lärberg till Basel, vi andra gingo till Museet
för att där vidna och andra en del. Dit kommo Dr. Brun, Professor Lehmann och Herr Frei för att
hälsa på mig. 29 juni. På morgonen släck en hotellpojke en 2 böcker (2 ut goldene Buch) och ett bref
från Direktör Schmidt, som bad att få mitt namn inskrifadt. På kvällen kommo Herr Tracht och Herr Frei till
Museet. På kvällen kommo grevinnan von Mäntzen och Fräken Marg. 30 juni. Museet nämligen
1 juli. På förmiddagen gingo vi en stund omkring i Museet. Åkte rest till Luzern. Vi begaf oss
på eftermiddagen ut på en båt till Greifensee, åter, en Bergfied från Gess-lätt, sedan for vi
förbi Raffikon utöfver östra stranden af Zürichsee och så till Zürich. 3 juli. Före lunchen gingo vi
till Museet för att hälsa på Professor Lehmann. Följde sedan Herr von Mäntzen och Fräken Marg,
hvilka åter foro till Bern. Efter lunchen foro vi med bil till Schaffhausen och Rheinfall. Vi åkte till Basel
och voro tillbaka kl. 7 då Dr. Thierlin och Professor Lärberg väntade på mig. Den förtämrade stannade till
middag, öfver Dr. Brun var inbjuden. 3 juli. Före lunchen gingo vi en till i Museet och så på
till Herr Frei. Kl. 1450 foro vi från Bern och lac, hela hotellet var på besök för att tacka för alla barmhärtiga
Direktör Schmidt hade chokolad och persikor till mig. Vid stationen bestod jag att se direktör Herr i
för att stanna i Berlin, som först var meningen. 4 juli. Vi ankommo på morgnen till Berlin, för att till Berlin
och Malin, där skildes jag och hufver från Alla von Eckmann och Professor Lärberg, som foro för till Berlin, och

senare till Stockholm. Jag och Syster hämtades med bilen och vi voro kl 11 e.m. på Hildesborg. 14 Juli besökte
Syster Sonja öfver att hon hade på ratten haft så stort kall på ena sidan ryggen jag förstrax med henne
till Dr. Hallengren i Helsingborg. Han undersökte henne mycket nog och sade att ena lungan var
angripen. Så for vi direkt från honom till sjukhuset, där hon blif rentgenfotografad. Dagen där vi
fick jag telefobud från Dr. Hallengren, att hon iöfrilickligen skulle till Romaniis. Syster grät och jämrade
sig öfver, hvad det skulle bli för af mig. Tyvärr kunde hon inte komma till Romaniis för än efter en
vecka och under den tiden låg hon till sängs på Hildesborg. Min chaufför Lindkvist fick följa henne till
Romaniis. Jag telegraferade strax till Fickorarna Hultman och Burglöf och bad dem göra ett besök till mig,
så att jag inte skulle behöfva sitta helt allena på Hildesborg. 17 Augusti återvände jag till Stockholm.
Sedan har det varit så många tråkigheter som gällt mig till sinnes. En vecka efter jag kommit till
staden var Irma öm hysen så mull och skickade sin Fröken Lingen upp hit, så att jag inte skulle vara
så ensam. Några dagar sedan hon kommit fick hon feber 37-38 grader. Hon intillade sig, att hon hade
lungrot. Jag skickade henne till Professor Jacobsen, en bland våra skickligaste läkare. Han sade, att hon hade
hade något ut lungorna eller mager, däremot en mycket full hals. Då skickade jag henne till Dr. Häggström,
som var vår skickligaste halsläkare. Han berättade att hennes halskörtlar voro rygliga och måste strax
borttagas. Hon kom omedelbart på Örens sjukhem och efter 8 dagar kom hon åter hem, men hade fortfarande
feber. Efter några veckor skickade jag henne till Hagens öm och stannar hon tills vidare på Hageholm.
Jag känner mig nöjd, så länge jag får vara frisk, men längtar naturligtvis efter Syster Sonja, som jag hoppas
kommer tillbaka frisk i Januari. Under hösten hafva många både sorgliga och föregliga händelser
förfallit, först och främst Ljusne, som öfvergått i främmande händer. Vi voro redan ute ur hela den affären, men
Harry och hans försäkrar sitta ännu kvar. Sedan har Professor Lithberg äntligen haft sin utställning i Nordiska
Museum af Hallwilska utgräfningsarna, som skola införläsa med Wallwilska i Landesmuseum i Tübingen. Hvad
beträffar utgräfningsarna i Hallwil vill jag med några ord berätta, att jag inte är den "Grande Dame," som
Professor Lithberg gjort mig till. Under arbetet, när sällan voro afslutade och kommo när till stället, stälptes deras
innehåll ut i en hög på golvet i ett af rummen. Under 3-4 månader från morgon till kväll låg jag vid 65 års ålder
på det fuktiga golvet och sorterade ut föremålen från de slämmiga benen, som under århundradena legat i den
fuktiga morjen och leran. När föremålen voro torra, lade jag hvarje nummer i paket, som lades i lådan. Benen
kommo upp i öfver våningen och 1912 blifvo de numererade af några skollärare, och nu ligga de på Hattvindens.

Sto 1912 de alla besök med förmoden såndes till Stockholm såndes jag själv dem i post, det vill säga besök samman i
ett paket. Därefter anställdes jag 2 flickor, stanna Rapp och Hela Håkström, som under 18 år varit i Sverige allt. Dessa
flickor och män och för Lindqvist berättade sedan med gummilacka en mängd af skärjor till hant, som
naturligtvis jag kunde hålla. Efter föregående procedurer tog Professor Litzberg hand om skärjorna och de
öfriga föremålen. Jag har medskrifvit oförändrade, därför att Professor Litzberg, då han 14 oktober höll föreläsning
om utgräfningsarna i Hallnäs, berättade i detta och af hällen i sin bok. Talande om mitt personliga deltagande i
arbetet, uttryckte endast föreställt mig som en rik kvinna, hvilken inte utöfverade hon skulle göra med sina pengar.
Därefter glömde Herrar Uppmark och Litzberg att skicka mig kort till Konungens, till Herra Maunmann mot
min sida kvällen före telefonera till Musset att man glömt skicka i den Riksdagen kom då snart med
kortet; en glömska kan ju ske, men att sedan inte med några ord be om ursäkt tycker jag är bra förskämdt,
synnerligast som Nordiska Musset fått så många 1880- och 1890-års brev. De tyckte väl, att de inte behöfde
vita om den höfligheten mot en gammal 82-årig kvinna. Efter 14 dagar var ännu en föreläsning i något annat
ämne, och den skickades mig 2 inbuds kort, i hvilka afgiften 1 kr, 50 var förutbetalad med Högskolans. De
blef jag ung, skickade dem till hana, tackade för dem och lät säga att de ville gå på någon af deras
föreläsningar betalar jag den själv. Till Professor Litzbergs föreläsning i Hallnäs hade jag köpt 100 inbuds kort
och hade betalt mitt eget, som ingick i dessa. Föreläsningarna hållas ju för ett godt ändamål. Någon
vecka senare kom Dr. Uppmark in på kontoret och ville tala med mig. Han talade endast om de utnämnda
sida korten, men jag märkte, att han hade fått hela historien i sig. Jag tog saken högst litigilligt, men
snart dag fick jag höra, att han fått veta herrarnas berättelse af den person jag berättat det för, först med afsehet
att det skulle komma fram. Efter uttalandet i tvivel om, att allt, som varit utställt skulle skickas till hana,
anser så blef inte fallet, ty det återstod till hällaren. Hur länge skall det önnas dröja tills ännu till?
Kommer bort? Samma dag som Hallnäs utställningen öppnades stod det i tidningarna att jag var siktad.
Då ett bittert grät jag af detta, jag som ett det skars af järn och af en man och en annan man, som tillit
det vid makt. Till all lycka räddade min svärson Hilda och hennes syster Lilla som var att rädda, annars hade jag
nu kanske förlorat mina barn till last. Till julen komono fyra till mig och stannade till 25 December. Då kom
Syster Sonja den 30de och stannade till 10 Januari, detta var en stor glädje. Samma dag kom Frken Birka Linder
från Tyskland och stannade hos mig tills Syster Sonja kommer från Romani, det var väl någon dag i Mars.

1927

Fintan i staden. Gymnasiet som vanligt. Hela vintern flitigt arbetat på katalogen till 20 Juni då smittan började och varade till 1 Augusti. I Januari kom Rolf de Moure från Paris och förde med sig till Håkan, där han öfverlät egendomen Hildesborg resten nu på Margit von Geyer. Det uppskattades så att Hildesborg von Geyer gaf Rolf 100,000 kr. kontant samt 25,000 kr. i örligt arrende. Båda varo nöjda med uppgörelsen och icke minst jag, ty dessa skulle byggnaderna sett ut efter 20 à 30 år då de stött orubadde. Rolf var några år en mycket spiz landbrukare därefter slog han sig på balotten, sedan slutade han med denna och ärendrade några teatrar i Paris, nu är det också slut och jag förmodar att han nu endast lifver för sken-konst. Fröligare kommer han aldrig mer att åter bosätta sig i Sverige, ty han har så många bekanta i Paris och trivs så bra där. För några dagar sedan fick jag ett brev från Ellen Roosval att Rolf för henne berättat om öfverenskomsten angående Hildesborg och att han var glad och beliten. Ellen är nu med sin man i Flygers för att repa sig efter lunginflammationen hon fick i Rom och reste sjukt till Palermo, där hon fick ligga 3 veckor till sängs. Jag fick ingenting veta om saken, för sin man var frisk igen. Hade jag först fått veta om hennes sjukdom, skulle jag strax hafva skickat en sjuksköterska härifrån, ty utomlands är det mycket illa beställt med dessa. 24 Januari här Bekrindere Richard Bolling köpt min katalog i Herra Glomannas hus, Skinnfogårdsgatan 20 och Bräknegatan 1, där jag nämligen köpt en lokal för min butik. 30 Januari kommo Ellen och Johnny Roosval till och väntade på mig, och jag kan icke säga hur glad jag är, att hafva min älskade dotter här igen. Jag för strax till dem och då låg Ellen på soffan och var mycket besvinnad, hon ville bara sköta sig, så att hennes bena blev bra igen. 3 Februari reste jag till Geyers på Högsholmen, ty influensan gick mycket här i Högsholmen. Jag återkom därifrån 5 Mars på morgonen. De 4 veckor, som jag tillbragt i Håkan, hafva gjort mig mycket godt. Första dagarna var jag alldeles försviqlad öfver att sitta och ingenting göra, men allt efter hand blef det bättre, fastän riktigt var det ej. Lina och Hildesborg samt

Både barnen vore så värdligt snälla och hjärtliga emot mig. Lina kunde jag inte, ty mitt friska öga har blifvit
sämre och jag ville inte anstränga det öfvermått. Nu är jag åter i full gång och till min stora glädje
har mitt folk varit flitigt under min frånvaro. 21 Mars återkom Lyster Sörens Gjelte från Romanen
Lungsmatorien, där han varit i 8 månader. Han har nu blifvit förklarad frisk, men är naturligtvis trungen
att sköta sig, som ju till honom är en ny, så att han inte får något utfall. Enkelhet är jag så glad
att åter ha honom hos mig. 22 Mars var jag på en tur, som gylens gifte för Margit på Grand Hotel.
Först ville jag inte gå dit, men så öfverlade jag mig och Margit det. De tillbragte nämligen 6 veckor i
Stockholm för att Margit skulle roa sig. Psyket har hämtat sedan 5 April lämnade Stockholm, först
och främst har Professor Lithberg färdigt i hallarna, så att Frig. expresskassar kunna skickas ner i Korr-
flummans hallar för att bringa posten stiftsbyggnaderna till Linné och den stora dagen var 11 Maj 1927. Sedan
kom Professor Lithberg ner för att sätta upp altting, som jag är lycklig kommer jag åter med Lyster Sörens,
Patterson och Andersson för att sätta i gatan. Jag har med den blifvit beständare och jag är inte en tama
af en efter när jag vet att jag har rätt, och önskar att jag behåller min vilja och ett förstånd. Om här och
korta. Självallt folk tror att det är Professorerna Lithberg och Rosner samt Herr Glanman, som styra och regera
och så bedraga de sig, jag skulle vilja se bevis för en katalog det blifvit med Professor Lithbergs hjälp och
huru många människor, som skulle ha fått understöd och institutioner. Hjälp och har varit ett ut-
skick om staden en gång skulle laga emot det om jag inte varit den, som själv bestämt allt. Professor Lithberg ville
ej ha en katalog sådan den nu är gjord utan endast en förteckning. Huru hafva icke alla tyckt det var
lägligt med underskrifterna, som jag vill ha som sedan de gifva lif åt de torra beskrifningarna. Nu börja redan
andra, som det sägs, att efterse min kamrats idé. Nu vill jag äfven ha ett med som sopkassar, damborstar
och dylikt, ty dessa blifva en gång det märkvärdigaste när allt kommer att utlösas med elektricitet. För öfrigt vet
jag mycket väl att alla människor säga att det är Herrar Glanman Lithberg, Rosner samt öfriga lifande
herrar de hafva ett trösk för allt jag skänkt bort, de tro naturligtvis att jag är så gammal och så att de kunna
få mig till bevis om det. Jag vill endast citera ett exempel nämligen den halff millionen jag för några år
sedan skänkte Gotlands församling med förbehåll att det icke fick gå i tidningarna, emedan vi redan
äro öfverfulla af så mycket begär. Jag tal. Professor Lithberg som gotländing. I Carlsson se. gamla och naturligtvis
önskar man tacka för den. Den nyligen fick jag veta att de på Gotland nästan bara Professor Lithberg på sin
armar, emedan han skaffat dessa dessa pengar, emellertid hade han ingenting med saken och att han ty han

viste ingenting för en kanna hem än på kontoret och fick order att vara med pengarna till Fiskeby. Jag visste ändå
jag gjorde, ty med dessa pengar just nu kunna många byggnader och ruiner räddas. På samma sätt har vi gör
det med hand jag redan spänd och nu skänker bort. En kvinna kan aldrig tänka eller handla klokt, bara
mannen, världens svader. Fråga en person, det må vara hvem det vill, hvad han tror att hustruinnan
Hollnogl gör så tror han att hon sitter i en lästol i en salong. Huru många gånger fråga i hufvud
mina arbetare om de någonsin få se mig, jag svarar och de svara, jag skulle vilja se min katalog
om jag ägnat vilja och arbetskraft hade, då existerade. Hvarken hvet, samlingarna efter katalogen för utom
allt i hufvud. Jag har ärligt, troget, tillförlit och intresserat folk omkring mig, som jag är fast vid och är det en
glädje för mig att samverka med dem. Min kanna på en gång en fond på 10 millioner kr, hvarest jag nu har
rätt och det kan vara nog, när man beräkna alla millioner de fört fått. Jag tycker mig vara berättigad
att göra slut på mina förtiga 11 millioner kr. och när jag ser tillbaka på de förtutna åren känner jag glädje
öfver hvad jag kunnat utföra med dessa pengar, i första hand räddningen af Hottet Hallnogl, det bästa jag
gjort, så min kataloger färdiga i de några personerna kanna att smittit göra afslutningen i den anda som
början tillförlit gjort. En dag följande Professor Lethberg sig med Frilän. Martin Gerdell - kunnan och är jag öfvertygad
om att de personerna äro och önskar jag dem all mäktig lycka denna dag följande. Börscholan var 50-års
fest. Johan Rydval hade bjudit mig och syster Sonja till promotion, som följande i Hottet husets i de hallen
och äro till festmiddagen i de följande salen, vid hvilken middag närvaro 700 personer, däribland Konfrens
samt och Frilän Carl med dottern Asta; på hvilken dans i Blå hallen. 4 juni lämnade jag Stockholm
tillförlit af syster, Professor Lethberg, Pettersen och Andersson. Vi foro direkt öfver Berlin och Frankfurt till Basel.
Det vi ankommit 6 juni på förmiddagen. Huru efter ankomsten besökte vi som vanligt Fru Frei - Hufvud, sedan
fortsatte vi på eftermiddagen med tåg till Zürich och bodde som vanligt i Hotel Baur au lac, där jag och
syster fingo våra vanliga rum. 7 juni började vårt arbete i Landesmuseum, luftetsare och smickare
fingo stora böja ty ingenting var gjort i utgräfningsafdelningen än skäp och hyllor. Först tömdes alla
öfverblifna skräp i lådorna, som voro bestämde för dem, sedermera skulle allt läggas i montaras,
men dessa måste först klädas med tyg och hela montan midt på golvet måste tagas bort och totallt göras
an, alla hyllor klädas med gulhvitt tyg, arbetarna hade mycket att göra, men syster Sonja och Andersson
kunne mera. Då Pettersen och Andersson öppnade lådorna där alla dubletter af rostallvarer inpackade blif
jag alldeles förskräckt då jag fick se huru Professor Lethbergs förtutna lapt skurna i gamla cigar - apparat,

Majors och Fru Fick - Berlinen, hvilka för tillfället voro i Zürich. Söndagen 30 juni foro vi 4 med bil utöfver hela
Zürichsees västra strand, vidare till Mönchingen, ett munkkloster, jag och utöfver jagens östra strand till stadt,
därifrån till Küssnacht, thann och så åter till Zürich. 2 juli var det brennåttfest med storslutt pyroteknik på
Zürichhorn. Söndagen 3 juli hämtade Professor Hege oss med sin bil och körde oss till slottet Kiburg sedan till
slottet Hege, som han äger och sedan åter till Zürich. 5 juli var besöket för Landesmuseum, Professor Lehmann på middag.
Lec oss 6 juli hade vi Professor och Fru Hege på middag. 7 juli den redan omnämnda öfverlämningsdagen. 8 juli
kommo Herr Häussermann och stadtens Råd för att tala om restaureringen i slottskvällen samt ständade öfver
middagen. 11 juli foro vi alla 5 med bil till Hallwil, där det ordnades med porträtten i Lustburg, som skola
sättas upp i slottet. Sedan lunch i Bristenberg och därefter rodde vi i 2 båtar öfver Hallwilsee och genom kanalen
till slottet, gingo till kvällen och besågo restaureringen därstädes. Kl 7.30 e.m. återvände vi till Zürich utom
Pitterson och Andersson, hvilka stannade kvar för att hänga upp porträtten. 12 juli kl 5 e.m. foro jag, Lyter
Lorenz och Professor Lithberg i bil till Hallwil för att se på de upphängda porträtten. 14 juli var allt i Muséet
färdigt och vi voro öfverförfärdiga. 15 juli efter lunch voro vi i Muséet. Kl 6 e.m. foro vi från Zürich till Bern,
Hôtel Schweizerhof. 16 juli till Staatsarchiv, där Hallwilarkivet är förvaradt, sedan för lunch till von Fischers. Till
lunch voro Majors och Fru Ficks samt Dr. Bruer inbjudna. Kl 2 e.m. foro vi alla 5 till Basel, Professor
Lithberg därefter direkt till Stockholm och vi andra med nattetåg till Köln, därifrån fortsatte vi till Brüssel,
gent, Prag, Östende, Antwerpen, Haag, Scherpeningen, Amsterdam, Haarlem och kommo 30 juli till Hamburg,
där vi stannade till 1 augusti och besökte Frurika Heyn f. Linzner. 1 augusti på morgonen åfärd vi öfver Lasswitz-
Felleberg - Malmo och framkommo till Hildesborg kl 11 på kvällen. Pitterson och Andersson fortsatte med nattetåg till
Stockholm. På Hildesborg stannade vi till 23 augusti, under den tiden voro hos mig Fickarna Westman och Berglöf,
Kyrkoherde Ohly med Fru, Professor och Fru Hugo - Steiner samt Rodde-Mayer. Sedan vara i staden började det
vanliga arbetet med katalogen och hafva vi fått en ung man Friedrich Haribert Lütz, som studerar vid Högskolan,
som har börjat beskrifva det europeiska porcelänet och tycke blifva utmärkt bra. 15 September ställdes
den minna och bad oss emottaga 2 personer Professor Hugi Amsharn vid universitetet i Kito samt Herr Tomoji
Ohada från Osaka. Naturligtvis möttes de med glädje, den förre kom sedan flera dagar till oss för att
studera de kinesiska speglarna. 26 september kom Kongressen själf med sin adjutant Kapten M. Lagerström och
prinsen Herr George Emvassopoulos, besatt i deras och världens största privata samling af kinesisk konst, för att
se på kinnakronorna. 27 oktober fick jag mysliga besök af alla Lyter Lorenz skickade efter Professor Jacobsen

genom hans godhet fått komma, fick nämna hans namn. Här fick jag till svar "inget gjort". 14 Januari kom Anna
och Gyger till mig och stannade till slutet af Februari, då hon reste till Monte Carlo för att möta sin man.
Madelin och dottern Margit, hvilka hade gjort en resa genom Spanien, sedermera till Rom och återkommit i
slutet af April. Jag har hela vintern fört ett stilla, enformigt lif, var 17 Mars kl 2 e.m. på Ljusstämman 300-års
jubileum och skrifte till Kongressens på te kl 4.30 e.m. det många bingsamlare voro inbjudna 26 och 27
Mars hade jag mina två vanliga stam-middagar 28 April var jag på Johannebfesten i tyska St. Gertruds
kyrka, samt 26 April på Festen i Riddarhuset; så äfven på några middagar hos Lehmans och Roosval samt
många lördags-turer med Syster Sonja på teatern. Rolf de Mare kom hit från Paris för att på Maj fira sin 40-års
jubileum, stannade ungefär 14 dagar och bodde hos Roosval. 18 Maj skickade våra färdiga kataloger till utlandet.
14 Juni sattes i hyska Dagbladet en artikel under titeln "Det Hallwigska katalogarbetet" skriften af
Fil. Doct. Carl Asplund. Efter denna artikel voro vi glada, emedan allmänheten nu får ett begrepp om
arbetet. 18 Juni reste jag med Syster Sonja, Petterson och Andersson samt Ellen och Johana Roosval, hvilka senare
jag bjöd att medfölja, till Lohrwey. Se Syster Sonjas resanteckningar. Denna gång reste jag endast, för att i Stottet
lata lägga karkatter på golven och ställa upp stolpar med snören, ty jag måste rädda de gamla golven. Jag hade
närmligen på reiset fått skiljss från stegen i Lohrwey, där det stod att 7000 bitar landi berömdes, utom alla skolor
och församlingar, brökt stottet under år 1927. Då tänkte jag på golven, att de måste skyddas, och som jag inte
litade på folket där nere, reste jag själv dit och tog Andersson med, som öfvervakade påläggningen af mattorna.
Vi foro efter Nürnberg och Frankfurt till Basel dit vi anlände 20 Juni kl 12 f.m. Där besökte vi Historisches
Museum för att i tillfälle komma till Hallwigska monumenterna och kyrkostakarna, sedan hälsade vi som
vanligt på Fru Frei-Künzle. Vi foro från Basel kl 3 e.m. till Zürich och framkommo kl 8, bodde i Hotel
Bauer an See, jag och Syster Sonja våra vanliga rum. 21 Juni Foro vi alla i bil till Hallwil, där jag med Arkitekt
Blum ordnade om kyrkornas och stölpornas. Vi återvände till Zürich efter Baden, stannade stannade
här för att öfvervaka arbetet. 22 Juni. Besökte vi Hallwilbrunn i Landesmuseum. Till middag var Dr.
Braun hos oss. 23 Juni foro vi till Stationen och mötte Rolf de Mare, som kom från Paris. 24 Juni. Foro vi med Rolf
till Hallwilbrunn för att visa honom det. Efter lunchen gjorde vi en bilfärd till Rappel och besökte
St. Gallen. 25 Juni. Åkte vi med bil till Brantenburg. Vi redde i 2 timmar i skogen och genom kanalen till
Stottet, besökte detta, foro sedan till de 4 kyrkorna och åter till Brantenburg. Efter lunchen med bil till Sammersdorf
för att se borgen, angående den ärlige anläggningen, som hålles för atton år. Hallwil. Zürich till Gerichtshaus och

gatgenögligt samt åter till Prestenberg. Kl 8 e.m. voro vi tillbaka i Zürich 26 juni. Kunde jag besöka af en Herr Peters, med hvem jag
hade haft en korrespondens i den tysk-svenska hant. Kungälv 19, Bonn 27 juni. Kl 2 e.m. fore jag, systrar Sonja, Thelma och Blom
och en fotograf till Hallwil för att vidna med stollar och smör i stället. 28 juni. Kl 7 45 f.m. reste vi till Bonn, Hotel
Gollmann - Herrschel. Vi åkte till Stadthaus och en rond i staden, där efter gjorde jag och Rosvald en vistelse hos von Finkler,
sedan voro vi en stund i Historisches Museum, kl 5 30 e.m. återvände vi till Zürich och samtidigt kom Tora och
Melinan för att stanna några dagar hos mig i hotellet. 29 juni. Gjorde Rosvald, Ed och Tora en promenad i
utlandet till Konstanz, jag och systrar Sonja stannade i Zürich. 30 juni. Till middagarna kom Tora och blanda för
Melinan, och på kvällen var det besöksfest. 1 juli. Återvände Rosvald, Tora till Paris. Kl 5 45 f.m. en utflykt
till munkklostret Wettingen och naturhistoriskt Konigshausen. 2 juli. Kl 10 f.m. afreste Rosvald med flygmackin
till Malmö, vi följde dem till flygplatsen och sågs af faran. Men var inte glad öfver att flygarens faran ville
det, så Rosvald han sken grundligt gån mullen i stället för Malmö. Kl 2 e.m. fore vi till Schloss Hallwil för att se
huru de pågående arbetena togo sig ut. 3 juli. Reste Tora och Melinan, jag och systrar ut till Luzern i
Zürich. 4 juli. Kunde jag besöka af Herr Biagioni och Professor Hess, den förtämlade var en af dem, som år 1903
högsta flygare till med att vandra i Stadelhofen. 5 juli. På förmiddagen i Landesmuseum. Efter lunchen gjorde vi
en biltur till Luzern. 6 juli. Fore vi i Landesmuseum för att träffa Professor Lehmann och Herr Frei. 7 juli. Fore vi
på heliga dagen i hotellet, emedan det var kallt. 8 juli. Fore vi till Luzern för att se på prästkonferensen (Internationaler
Congrès Hippique). 9 juli. Fore vi 4 och Thelma och Blom med bil till Schloss Hallwil för att se huru arbetena
med smör togo sig ut, jag var mycket nöjd med anordningarna. På kvällen komo till mig i Hotel Beau au Lac
Dr. Brun, Dr. Chiodera och Professor Hess. 10 juli. På förmiddagen i Landesmuseum. Kl 2 e.m. fore vi till Basel, därifrån
stogs vi nattigt till Hamburg. 11 juli. Kl 8 f.m. voro vi i Hamburg, stannade där till kl 14 45. Vi voro mycket med Tora
Grise, Thelma och Linzow och komo till kl 14 juli. Reste vi med tåget kl 9 f.m. till Hannover, där vi sammanträffade med
min 83-åriga kusin Anne-Marie Kempe, hvilken följde oss till Hildesberg, dit vi på kvällen
Petersen och Andersson fortsatte med nattigt till Stockholm. Efter några dagar kom Herr Rosvald med sin hund Rully
och stannade 3 dagar för att vidare i bil till Salmar och därifrån med ångbåt till Rish, och komo. Vi voro liksom
med smör togo sig ut, på 1 vecka, på Tora och Carlsson. På 1 dags besök, sedan kom Herr och Fru Hilberg på 1 vecka,
efter dem Professor Jacobson med fru, som och 2 sötrar, de stannade 3 dagar och gjorde under tiden flera
utflykter i egen bil med hvilken de reste landet rundt, de voro mycket trötta och vilade mycket. Tora och
Andersson Westman och Bergström kom till några dagar innan vi komo till Hildesberg. 16 augusti

älskade syster Maria Kempe, af följande af syster Sonja till Halmö, därifrån öfver Frelleberg - Lassitz till Bergen på Rügen,
där hon är Oberin i en Fräuenstiftung. För sin ålder är hon ovanligt ung och gör som en ung människa. 20 Augusti
komnade vi Hildesborg och komnade den 24da på morgonen till Stockholm. Nu sitta vi åter och arbeta hela
dagarna på katalogen, det går framt, fastän långsamt, men det kan icke gå fortare om det skall göras
ordentligt. Det präg råder ännu den gamla goda tiden. De som äro anställda hos mig stanna på sina platser
och göra sig som nutidens folk, och äro mytt för hvarje månad, om möjligt öfver hvarje dag. Lilla gör att
jag följt mig vid alla. De som hjälpa mig "museet" att göra äro följande anställda: Herr August Lundgren, f.d.
eniskare, från 4 September 1901. Herr Gustaf Sjoberg från November 1906. Fröken Signe Berglöf från 19 November
1909. Fruetgenes Carlsson f. Sjögren från 24 Januari 1910. Fröken Sigrid Jonson från 17 November 1912. Med.
f.d. hand. Bengt Paulsen från 9 Januari 1913. Herr Karl Andersson från 2 Januari 1918. Fröken Karit
Gardell - Nilsson från 1 September 1921 - 1925. Fröken Sigrid Nilsson från 7 November 1921. Redaktör Ben Fält från
1 September 1924. Bokbindare Richard Bolling från 6 Oktober 1924. Herr Emil Nilsson från 23 Oktober 1925. Fröken
Bergman. Enskaren Linus Hultsholm Pettersson från 1 April 1927. Kandidat Heribert Seely från 1 Augusti 1927.
Att kunna vara ännu för 30-40 år sedan, ett allt tjänstfolk stadda på half- eller helix och fingo i lön 5 kr för
halfx och 10 kr för helår, de voro då tvungna att stanna den tiden och i sommar, då de kunna springa ut
tjänsten när de behaga. Mina tjänster äro följande: Kammarjungfrun Hulda Johansson sedan 29 Oktober 1886.
Herran Emma Lindholm sedan 16 Mars 1897. Kammarjungfrun Johan Pettersson sedan 1 November 1898. Betsanten
Edelitzell sedan 15 September 1901. Betsanten Axel Wahlström sedan 1 Juni 1913. Ordföranden Alfred Lindqvist
sedan 22 September 1915. Hushållerskan Ester Nilsson sedan 1 November 1919. Wilhelma Erlander, nutidakt
från 8 Mars 1925, sedan 8 Februari 1927 tillika gärdskarl. Fröken Anna - Gustaf Nilsson sedan 1 Juni 1928.
Fröken (syster) Sonja Gellöte, som kom hit 31 Januari 1921, är fortfarande kvar som sällskap. Gymnastikdirektören
Fröken Ida Westman har sedan 1 November 1895 under vinternna gifvit mig gymnastik. Härefter vill
jag nämna hufvudsaken af allt, kontoret och mina pengar. Jag har haft den stora turan, att Herr Benhard
Gleason, som kom hit April 1897 på kontoret, har stannat och fortfarande sköter mina affärer, något bättre
stöd och någon betydigare och trevligare person hade jag aldrig kunnat få. Som arkivistare på kontoret har
Kammarjungfrun Johan Pettersson hufvudsakligen tjänstgjort. 11 September kom Rolf de Roser åter på några veckor till
Stockholm och bodde hos Roosval, ty han har på önskan af Nationalmuseum stiekat hit sina dyrbara spanska stjärnband
för att utställas därstädes. Lilla som fyller här. Fröken och Margit följt till Lausanne, där han skall leva sig friska

skrähet, han var förtviflad att lämna hemmet, ty han vill bara sitta på Hegelsholm. I dagarna har vi ställt i tidningarna
att Nordiska Museet har börjat samla kontorsföremål, möbler och hushålls saker, jag har redan för 3 år sedan börjat med
alla kontorsföremål och öfriga saker samt möbler som finnas här. 27 november fick jag en inbjudan att afven
sammankomst af personer intresserade för äldre kinesisk konst den 30 November i Nationalmuseum. Vid den
öfver H. R. H. Kronprinsen intagna sig. Det var en af Professor Sjöström ordnad utställning af äldre kinesisk
skulptur. Jag gick naturligtvis dit och var det mycket intressanta såhär jag fick se. Kronprinsen och några af de
andra herrarna höllo korta föredrag. Ingeniör Olof Kjerfveck återvände på hästen till Kina, som han återkommer.
En obestämt i alla fall bad jag honom, om han så kan, att skaffa mig några kinesiska pappor till. Oför-
voro Geyers som vanligt för mig kommer den 22de och återvänder den 25de. Han fick honom och honom ifrån Kina men
återvänder den 14 januari till Lundsberg. Geyers är en snälla som han är för min skull. Han har ett öfver-
tygelse ty ett nio har det inte vara för dem. Tillsammans återvänder de till Västerås. En av de Lundsbergs
skulle ha en stor del, utom att tillbringa i Kina. I detta har den som jag har mycket och vara
sjuden på egendomerna i grannskapet. Lyfter bryta och öfver julen har förändrats i Trane men återkom
samma dag som Geyers lämnade Stockholm. Persson's och julen och julen har mig. Lundsbergs med Harry
från Ledsby i Bodensland, en egendom, som tillhört Wästerås. Lundsbergs förändras och som en öfver tagits
af hans son Harry, sedan denna måste sälja Lundsby. Lundsbergs läste lyfter med honom för mig en hemme Lundsby,
2de gröt, smälte ly och af såltade det nya året tillsammans med oss.

1929

Det börjat som vanligt med katalogarbete och gymnasiet, den 15de Januari kommar han och Margit till
Stockholm för att Margit skulle resa sig och återvända till den 21 Januari här. De båda har mig, som väntar
i några dagar korta men ändå mycket jag obekvämligt af deras vistelse här mig och nu sedan de varit lyfter
och jag alltså var så tomt efter dem. För några veckor sedan kom jag en förmån. Den 1ste februari i Stockholm.

en förfrågan från Metropolitans Museet i New-York om de kunde få köpa vår katalog. Jag svarade att de
skulle vända sig direkt till oss. Till följd af denna förfrågan har jag beslutat att af följande grupper som
innehålla samlingarna följa teyken till uttryck af tillhörande, särskilda keramiska och kinesiska smärre
föremål för 100 exemplar. Möbler, familjeförteckning, mynt, allmoges- och orientalska smycken, silfver,
bestick och skedar, kultföremål, stengods, lergods, majolika, fajans och flintporcelän, porcelän keramik, föremål
af rådet orelätt keramik, föremål af rådet orelätt sten, glas, stensåker, arbeten i ben och horn, benocher
jordfynd från olika land, skulpturer, supplemanst, hvarje på 40 exemplar. Till följd skref jag ett mycket
nitigt brev från Metropolitans Museet och var förtjust att få katalogen. Denna förfrågan från Metropolitans
Museet glädde mig mycket, ty om de icke hade varit den vore en icke hade de naturligtvis aldrig velat
köpa den. 23 januari sjuknade jag i Influenza och var rätt dålig. Professor Jacobson som nu är min
läkare har dagligen varit hos mig och hört på mina lungor. Hven Emma Margit och Lyster sonar
hafva haft en lång af sjukdomen, som sedan hasten härjar i staden. Efter några veckor fick jag ett återfall och
är ännu icke riktigt återställt, ty krafterna vilja icke återkomma. Jag känner mig som om jag på dessa
sju månader äldre 10 år. 18de April var jag inbjuden af Professor Gunnar Andersson att åfråga ett möte, hållet
i det Antikiska samlingarnas lokal och det af den Kronprinsen skulle komma. Jag kunde icke möta utom
gick dit och blef icke så trött som jag fruktat, då det var första gången sedan 23 januari som jag varit ut-
omhus. På morgon 17de April i teatern men däraf blef jag trött. Jag undrar verkligen om jag skall återfå
mina krafter sådana de vore före sjukdomen. Med katalogen har det gått långsamt men stadigt
framåt. En gång i framtiden kommer folk nog att säga att det är Rosval och Lithberg, som ordnat
med allt, ty inte skulle jag gamla gamla kunna göra något som dugde. Till exempel, hvilket
bråk var det ifråga jag begärde att det vid donationerna i Schweiz skulle ordnas så, att femtedelen
af räknten hvarje år skulle läggas till kapitalet. Detta är ju en helt naturlig sak när man ser hur
penningar ständigt sjunka i värde. Så är det också med värden så förkastade och förlösligade vandringsföremål.
Redan nu är det intressant att se huru antikiteterna stigit i värde, till exempel en silfverbägare, som
jag på 1880-1890 talet betalte med 70-75 kr, kan icke nu hållas under 2-300 kr och så är det med allting.
Till min stora förvåning fick jag för några dagar sedan veta att Nordiska Museet har börjat att skrifa
härkomstupplysningar, liksom de minas underskrifter i sina föremål, detta glädjer mig mycket, ty jag har
fått veta om min hvar. I början af föregående år skickade Johny Rosval till Amerika för att vil Universitetet

Jag var så orolig att tillfrågarna skulle skaffa något ty jag tyckte icke var värdt till all lyda var. Redan
Folk är väldigt uttryckligen glada om huru han skulle göra för att få tillfrågarna att tåga och till min
stora glädje var de så vänliga att uppfylla min önskan, för hvilket jag är dem så tackbar. Men så
var jag på kanten från kl 5 på morgonen till kl 11 på kvällen. Det var ett ständigt kommande och gående
till omkring kl 5. 30 sedan hade jag minn barn, barnerna och några bränkskinnar med mig och före
fröman till middag kl 7 och sedan stannade till omkring kl 11, vi var så ganska. Du känner jag var så
något tröttnad att ha så ett detta barn mig. Endast några ord vill jag nämna, att det är jag och barnen
Lithers eller Rensval, som säger till omkring kl 11 på kvällen. Men den ena eller den andra skall komma
dit och fråga efter hvad vi göra, jag vill så ha tiller ha deras tid. Jag så länge jag kan vill jag stå tillfrågarna
och mitt folk själ. Jag tycker att när jag kan det allt utbetalat allt, så skall det gå som jag vill så länge jag
kan vara med, för långt ut mitt folk ha en allt skall ordnas. För någon till vilken jag vill om en stund
frömaning hvar, att man vid den tiden och på samma sätt som jag nämner för
särskiljen och vilken låga en vindel af röntgen till tillfrågarna, så att de få någonlunda ha tillfrågarna med
pengarnas värde och så. Jag frömaning något som inte alla gör för jag vill var till de för inget. Jag nämner
alltid jag bryr mig inte om hvad andra gör, jag gör som jag vill. Så har det gått, många gånger och
särskilt beträffande ofrömaningarna. Jag träffade Ingenier Karl Beck för några dagar sedan, han har nyligen
kommit tillbaka från Lima och han berättat sig något för att de. De har resten de, jag nämner tillfrågarna
frömaning at mig. Så jag öter tillfrågarna, frömaning jag nämner: har Ingenier Karl Beck några stycken stämning?
Han svarade: nej, jag fick inte. Han var i en tillfrågarna tillfrågarna berättad. Jag tillfrågarna frömaning
jag trodde aldrig att jag skulle få några. Lördagen den 2 November var jag med tillfrågarna frömaning
Lithers och Ohly, ty det var på lördagen af ty tillfrågarna frömaning och jag var så andra ordfrömaning
i den tiden. Det påstas, att jag nämner, naturligtvis frömaning, svarar som de kan. Den har med den uttrycket
sig till en stor frömaning med många medlemmar, ingemåhet herrar. Rätten till tillfrågarna i frömaningen utgör
en frömaning.

Tillfrågarna med brevinnans Wilhelmina von Hallwyls. f. Pernpe. både munt-
ligt och skriftligt - se baksidan af förfrågarna - uttrycket önskan har
jag härmedan infört brevinnans sista anteckningar från hennes

egenhändiga kladd.

Agnes Carlsson, f. Sjögren.

Ingemar Oskar Karlbeck har under slutet af November och början af December hela dagarna varit här för att med mitt folk genomgå de beskrifningar, som de gjort öfver kinaporstinet. Han har ändrat felaktigheter beträffande kläder, föremål, landskap m. m., så nu hoppas jag att denna svåra grupp i Katalogen blir fullständig. Den 17de December hade Kina-Klubben ett sammanträde i Ost-Asiatiska samlingarnas lokaler. Professor F. Lessing från Berlin höll ett föredrag om den kinesiska teatern. Jag blef ditbjuden och fick taga syster Lonja med mig, det hela var mycket roligt och intressant. Vi voro högst 50 personer, däribland Kronprinsen och Kronprinsessan. Kl. 11 fingo vi en kopp te med smörgåsar, och omkring kl. 12.30 voro vi åter hemma. Öfver julen voro Beijers som vanligt hos mig. De kommo den 22^{dra} och återvände den 26te med kvällståget. De kunde icke stanna längre, emedan de väntade en mängd ungdomar som gäster före och efter nyåret. Äfven Prins Gustaf Adolf skulle komma såsom förra året och stanna i vecka för att jaga och roa sig på det gästfria Kageholm. Syster Lonja var som vanligt hos sina föräldrar. Hon reste samma dag som Beijers kommo och återkom, när de lämnade Stockholm. Roosvals voro Julaftonen och Juldagen hos mig, Ackermanns på Ledeby hos Harry och Ulla. Nyårsaftonen läste syster Lonja som vanligt predikan för mig. Därefter kommo Roosvals till oss, vi åto gröt, smältte bly, och så afväktade vi det nya året tillsammans. I min ungdom brydde sig ingen om nyårsaftonen, det var en kväll som alla andra. Nu är det som i utlandet, gudstjänst, klockringning från kyrktornen och patraschet, som ute på gatorna före

värre oväsen än i utlandet. Nästan allt hvad som företages i Sverige, ondt eller godt, så göres det med öfverdrift.

1930

Året börjat som vanligt med katalogarbete och Gymnastik. Irma och Margit kommo den 18 Januari till mig och stannade till den 6 Februari. Margit skulle som vanligt roa sig litet och besöka en mängd baler. Margit bad mig att få bjuda hit sitt kotteri, som redan flera år varit på Wegehölen under hela nyårsveckan. Jag ville icke säga nej, och de kommo den 26te Januari kl. 9 på kvällen. Prins Gustaf Adolf hade ingen annan dag ledig, ty han är tvungen att vara i Uppsala största delen af veckan. Jag är bjuden på alla möjligen offentliga tillställningar men har sagt nej. Jag är för gammal, och dessutom hafva vi fått kallt väder, och jag är rädd för förkylningar. Om en vecka kommer Margit åter hit och stannar till början af Mars för att fortsätta att roa sig. Jag har intet vidare besvär af hennes vistande här, ty nu för tiden kunna de unga flickorna göra hvad de vilja, hvarken föräldrar eller andra blanda sig i deras göranden. Lå hafva tiderna så småningom förändrat sig från den ena öfverdriften till den andra. Nu för tiden få flickorna åtminstone hafva roligt under sin ungdomstid, och därför gifta de sig i allmänhet numera betydligt senare. För 60-70 år sedan var en flicka på 23-25 år för gammal att gå på baler, nu dansa gladeligen gamla gummor i 60-årsåldern.

